

Talousarvio 2024
Kunnanhallitus 4.12.2023 § 305
Kunnanvaltuusto 14.12.2023 §

SISÄLLYSLUETTELO

2 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	7
2.1 Perustietoa Vaalan kunnasta	7
2.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö	9
2.3 Vaalan kunnan kehittäminen	12
2.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet	13
3 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA.....	15
3.1 Tuloslaskelma Vaalan kunta	15
3.2 Rahoituslaskelma Vaalan kunta.....	18
3.3 Taloussuunnitelma.....	20
4 KÄYTTÖTALOUSOSA	26
2. HALLINTO-OSASTO.....	29
2.1 Vaalit	33
2.2 Tarkastustoimi.....	35
2.3 Hallinto- ja talouspalvelut	37
2.4 Elinkeinoitoimi	39
2.5 Maaseututoimi.....	42
2.6 Työllistäminen.....	44
2.7 Ostopalvelut muilta	48
2.8 Rahoitustoimi.....	50
2.9 Markkinointi ja viestintä	51
3 HYVINVOINTIOSASTO.....	53
3.1 Hyvinvointipalvelut	58
3.2 Liikuntapalvelut.....	60
3.3 Nuorisopalvelut	62
3.4 Kirjastopalvelut	64
3.5 Kulttuuripalvelut	66
4 SIVISTYSOSASTO.....	69
4.1 Sivistystoimen hallinto	74
4.2 Perusopetus.....	76
4.4 Varhaiskasvatus	78

4.3 Lukio	80
4.5 Kansalaisopisto.....	82
5 TEKNINEN OSASTO	84
5.1 Tekninen toimisto	89
5.2 Ravitsemuspalvelut	90
5.3 Siivouspalvelut	92
5.4 Talonrakennus	94
5.5 Maanrakennus	96
5.6 Viranomaispalvelut.....	99
5.6.1. Kaavoitus ja suunnittelu	101
5.6.2 Rakennusvalvonta.....	103
5.6.3 Pelastustoimi.....	105
5.7 Asuntopalvelut	107
6 INVESTOINTIOSA	108
6.1 INVESTOINNIT 2024 JA RAKENTAMISSUUNNITELMA 2025-2026.....	108
6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	112

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024

Aloitin Vaalan kunnassa työn elokuun alussa ja olen päässyt mukaan toteuttamaan kunnan uutta strategiaa. Talousarvion työstämisestä on ohjannut talousarvion laadintaohjeet ja kuntastategia, jonka pohjalta on tehty toimintasuunnitelmaa tulevalle vuodelle. Strategisia tavoitteita ohjaa erityisesti alueen elinvoiman kasvattaminen ja asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen suunnitelmallisesti. Kuntien valtionosuudet ovat tulevina vuosina epävarmoja ja niihin liittyy laskupaineita. Ensi vuosi näyttää vielä kuitenkin sen osalta Vaalassa kohtuullisen hyvältä. Talousarviota on laadittu toisaalta rohkeasti, mutta toisaalta huomioiden tulevien vuosien haastellinen talouden ennustettavuus. Kuntalaisten ja yritysten näkökulmasta veto- ja pitovoimaa edistää se, että kunnan peruspalvelut on hyvällä tasolla ja kuntalaisten saavutettavissa. Ensi vuonna panostamme erityisesti rakentamiseen, kaavoitukseen ja kuntalaisten palveluihin.

Hyvinvointialue Pohde on aloittanut toiminnan vuoden 2023 alussa. Tämän johdosta kunnan palveluita on karsittu Vaalassa merkittävästi. Esimerkiksi vuodeosasto ja kuvantamispalvelut on lakkautettu ilman vuoropuhelua kunnan kanssa. Uutta sote-asemaa on kunnassa kuitenkin suunniteltu ja luonnoksia esitelty Pohteelle, mutta alkusyksystä Pohde on ilmoittanut, että suunnitelmat eivät heille käy sellaisenaan, vaan Pohde tekee itse tila-ohjelmaan päivitystä vuoden loppuun mennessä. Valtion toimet Pohteen rahoituksessa ovat kuitenkin lisänneet epävarmuutta tulevasta sote-asemasta merkittävästi, jonka vuoksi uuden sote-aseman rakentamisen aloittaminen on ensi vuonna epävarmaa. Huoli kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista saatavuudesta on suuri Pohteen suunnitelmien vuoksi. Hallitusohjelmassa on kuitenkin linjattu, että sosiaali- ja terveydenhuollossa toiminnan painopiste siirretään perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Palvelut ovat yhteen sovitettuja, hoitoketjut sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti. Vaalassa on panostettu kuntalaisten palveluketjuihin ja se on näkynyt tilastojen mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin kasvamisena. Ilman riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluita kuntalaisten hyvinvointi vaarantuu. Vaalan kunta on maantieteellisesti laajalla alueella, ikäihmisten määrä koko ajan kasvava ja iso osa kuntalaisista asuu eri puolella kuntaa pitkien välimatkojen takana. Sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen lähipalveluna on ensisijaisen tärkeää hoitoon pääsyn turvaamista unohtamatta ja tässä meillä riittää edunvalvontatyötä tulevana vuonna.

Olemme työstäneet talousarvion valtuuston päättämän 8,3 tuloveroprosentin mukaan (vuosi 2023 8,36%). Valtion päätöksellä yleinen kiinteistövero maapohjan osalta nousee 1,3 prosenttiin ollen aikaisemmin 1,1 prosenttia (nousua 18 %). Muun kuin vakituisen asumisen kiinteistövero laskettiin 1,1 prosenttiin. Kiinteistöveropohjamme on vahvistunut Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston kiinteistöveron osalta. Myös muut tuulivoimahankkeemme antavat lupauksia tulevasta verotulojen kasvusta, mutta näitä emme ole vielä ottaneet huomioon talousarviossa tai -suunnitelmassa.

Talousarvio on laadittu noin 615 000 euroa ylijäämäiseksi vuosikatteen ollessa noin 1,375 miljoonaa euroa. Toimintakuluja on yhteensä noin 13,841 miljoonaa euroa, kun vuoden 2023 talousarviossa vastaava kulu oli noin 13,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 talousarvioon oli varattu määrärahat terveyskeskuksen konttiratkaisulle. Tätä määrärahaa ei ole enää vuodelle 2024 varattuna, joka

vaikuttaa kulupohjan laskuun. Toimintakatteemme on vuonna 2024 noin 11,55 miljoonaa euroa, kun vastaava luku oli vuoden 2023 talousarviossa noin 10,415 miljoonaa euroa. Poistoja ja arvonalentumisia on huomioitu 785 000 euroa. Kaikkiaan talouden tunnuslukujen valossa Vaalan kunnan taloustilanne heikkenee kuluvaan vuoteen verrattuna ja taloussuunnitelmavuosille liittyy talouden ennustamiseen epävarmuustekijöitä.

Lainakantamme on kohtuullisen vähäinen, mutta vastaavasti korjausvelkaa on vielä kiinteistöissämme paljon. Laskevalla vuosikatteella korkojen noustessa uusien investointien määrään on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Korkomenoihin olemme vuodelle 2024 budjetoineet n. 350 000 euroa. Lisäksi on syytä varautua mahdolliseen korkojen nousuun. Suunnitelmavuosina ja niiden jälkeenkin tulee huolehtia vuosikatteen pysymisestä hyvällä tasolla. Mikäli investoimme jatkossakin käyttötaloudesta noin miljoonan, tulee vuosikatteen olla noin kahden miljoonan euron tuntumassa, jotta voimme lyhentää myös mahdollisia uusia pitkäaikaisia lainoja.. Mikäli vuosikate jää merkittävästi alle 2 miljoonan euron, joudumme lyhentämään mahdollisia uusia pitkäaikaisia lainoja osittain lainarahalla.

Käyttötalouden investointimäärärahat ovat vuonna 2024 laskemassa kuluvaan vuoteen verrattuna ollen lähes miljoona euroa. Lisäksi olemme varautuneet investoimaan lainarahalla uuteen kunnanvirastoon ja sote-asemaan. Panostamme teiden perusparannuksiin ja eläinlääkärin uudet tilat on myös yksi suurempi yksittäinen rakennushanke. Retkeilyreittien parantamista myös jatketaan, Sahanrannan esteettömyyteen ja alueen kehittämiseen panostetaan. Kiinteistöstrategian toimeenpanoa jatketaan tekemällä kunnan kiinteistöihin tarvittavia korjaus- ja energiatehokkuusinvestointeja.

Kuntakonsernin yhtiöiden osalta Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n vuoden yksi keskeisimpiä haasteita liittyy edelleen kaukolämmön hiilineutraalien tuotantotapojen etsintään. Kiinteistö Oy Vaalan Niskalla on valmistumassa loppukeväästä uudisrakennushanke, ja toimintaympäristön muihin muutoksiin varaudutaan asiakkaiden asuntotarpeet huomioiden.

Hyvinvointityössä panostamme valtuustokauden suunnitelmamme mukaisesti ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeen, ennaltaehkäisevä päihdetyöhön, yksinäisyyden lievittämiseen, taloudelliseen hyvinvointiin sekä koulukiusaamisen ehkäisemiseen. Vaala jatkaa edelleen kotouttamistoiminta ja panostaa erityisesti Ukrainasta paenneiden auttamiseen. Varhaiskasvatuksen organisaation sekä johtamisjärjestelmän muutokseen on valmistauduttu perustamalla päiväkodinjohtajan virka. Perusopetuksen ja lukion virkoja tarkastellaan ja tehdään mahdollisia toimenpiteitä. Lasten hyvinvointia tukeva koululaisten aamupalakoikeilu vakinaistetaan. Lukiossa panostetaan uusiin opiskelijaetuihin ja kansaivälisyyteen. Vaalan kunnassa tuetaan lapsiperheitä mahdollisella uudella vauvarahalla, joka otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.

Yrityspalveluissa panostetaan laajan Yritysharava-kyselyn tulosten myötä ilmi tulleisiin yrittäjien palveluntarpeisiin vastaamiseen. Uuden Vaalan Kolmion yritysalueen kaavoitus käynnistyy, ja yritysten sijoittumispalveluihin kohdennetaan resurssia. Vaalan uusi elinkeino-ohjelma vuosille 2024 -2030 luo hyvän pohjan suunnitelmalliselle ja yritysmuonteiselle toiminnalle. TE-palvelut 2024

-uudistukseen liittyvää valmistelutyötä jatketaan erityisesti hallinto-osastolla aktiivisesti. Rokua Geoparkin kehittämistoimintaa viedään eteenpäin suunnitelman mukaisesti. Vaalan kunnan viestinnässä keskitytään vuonna 2024 kehittämään vaala.fi -sivuston saavutettavuutta. Lisäksi alamme rakentamaan visitvaala.fi -sivustokokonaisuutta lisäämään matkailun markkinointia ja Vaalan tunnettavuutta. Näiden isompien projektien ohella jatkamme avointa, helposti löydettävää ja aktiivista viestintää ajankohtaisesti.

Talousarvion ja toimintasuunnitelman valmistelu on ollut osallistava ja hyvällä yhteistyöllä toteutettu prosessi. Olemme valmistelleet talousarviota hallintokunnissa, mutta myös poikkihallinnollisesti ja yhdessä koonneet esimerkiksi investointilistaa, jonne on tuotu kuntalaisten hyvinvointia ja elinvoimaa lisääviä asioita. Talousarvio on laadittu niillä tiedoilla, mitä meillä on tällä hetkellä kunnan taloudesta. Talousarvion laadintaprosessi on saatu tehtyä, ja haluankin kiittää kaikkia siihen osallistuneita – henkilökuntaa, päättäjiä, yrityksiä, kuntalaisia ja muita sidosryhmiä.

Vaalan kuntastrategian arvoja ovat luotettavuus, turvallisuus, vastuullisuus ja rohkeus. Toimintamme perustuu näihin arvoihin ja kaikki toimintamme lähtee ihmisestä. Vaalassa on turvallista asua, elää, tehdä töitä ja viettää vapaa-aikaa. Vaalaan mahtuu luovuutta, uskallusta ja rohkeutta. Meillä on avoin ja ystävällinen toimintakulttuuri, jossa kunnioitamme toinen toisiamme. Olemme kuntana myös luotettava työnantaja ja yhteistyökumppani. Toivon, että kunnassa toimivat yritykset kokisivat Vaalan kunnan luotettavaksi kumppaniksi ja teemme kaikkemme tämän tavoitteen toteuttamiseksi.

Minna Kärkkäinen
kunnanjohtaja

2 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Perustietoa Vaalan kunnasta

Vaalan kunta sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan rajalla. Naapurikuntia ovat Siikalatva, Muhos, Utajärvi, Liminka, Paltamo, Puolanka ja Kajaani.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1 772,65 km², josta maapinta-ala on 1 318,15 km² ja vesipinta-ala 454,50 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on yhteensä 550,6 km. Väestötiheys on noin 2 henkeä neliökilometrillä. Mikäli vesipinta-ala luetaan mukaan kunnan kokonaispinta-alaan, on asukkaita neliökilometrillä 1,5 henkeä. Kiinteistörekisterin mukaan kunta muodostuu seuraavista kylistä: Jaalanka, Kukkola, Niska, Manamansalo, Oterma, Pelso, Säräisniemi ja Veneheitto.

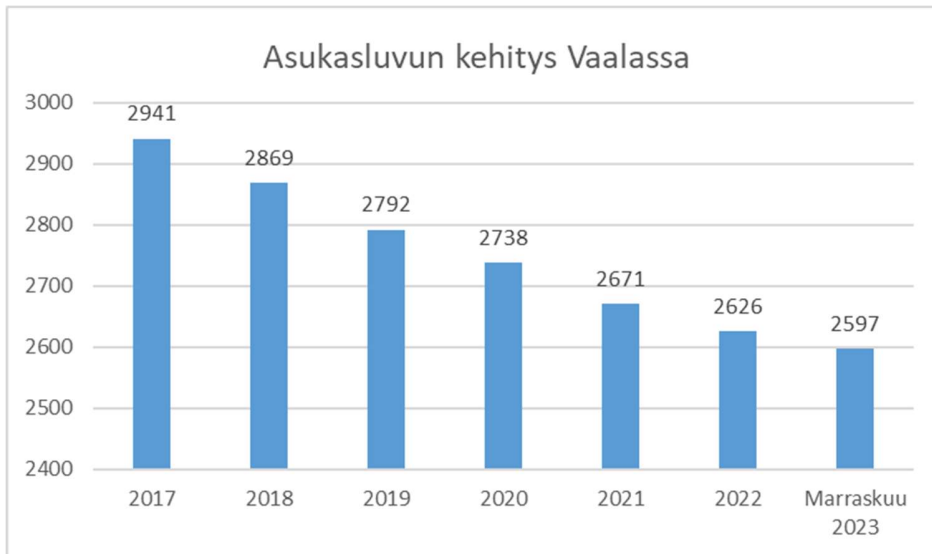
Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema

Vaalan kunta on siirtynyt 1.1.2016 Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Maakunnan vaihdoksen seurauksena Vaala on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueisiin. Hallinnollisesti Vaalan kunta kuuluu edelleen Oulun aluehallintoviraston, Oulun käräjäoikeuspiiriin, Rovaniemen hovioikeuspiiriin, Pohjois-Pohjanmaan verotoimiston ja Kainuun-Koillismaan maanmittauslaitoksen alueisiin. Lisäksi Vaala kuuluu Oulunkaaren seutukuntaan.

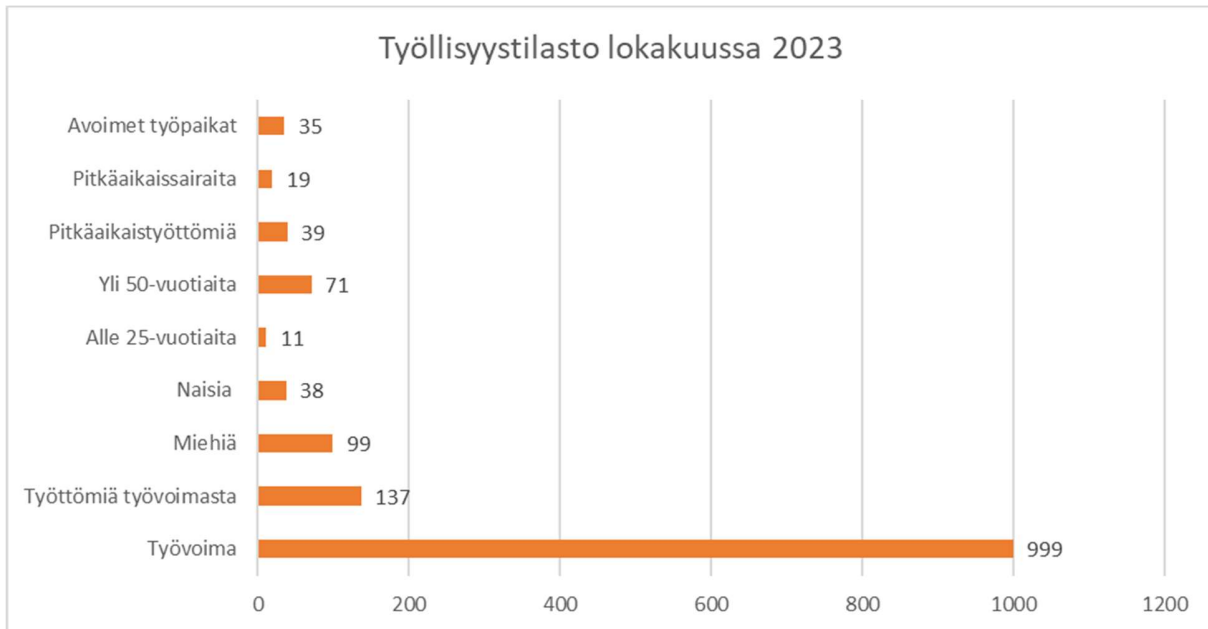
Vaalan kunnan alue on jaettu kuntasuunnittelussa 11 suunnittelukylään, jotka alun perin ovat vastanneet pääsääntöisesti silloista koulupiirijakoa. Suunnittelukylät on lisäksi jaettu pienalueisiin, joilla on tilastollista merkitystä. Kyläjako on seuraava: Vaala, Taajaman ympäristö (Jylhämä, Järvikylä, Nimisjärvi), Neittävä, Nuojuu, Oterma, Kankari, Jaalanka, Manamansalo, Säräisniemi, Veneheitto ja Pelso.

Väestö, työvoima ja työpaikat

Väestörekisterin mukaan Vaalan väkiluku on ollut marraskuussa 2023 2 597 henkilöä. Kuntaan on muuttanut 103 henkilöä ja kunnasta on muuttanut pois 99, eli muuttotase on ollut +4 henkilöä. Syntyneitä on tammi-marraskuussa 10 ja kuolleita 50 henkilöä.

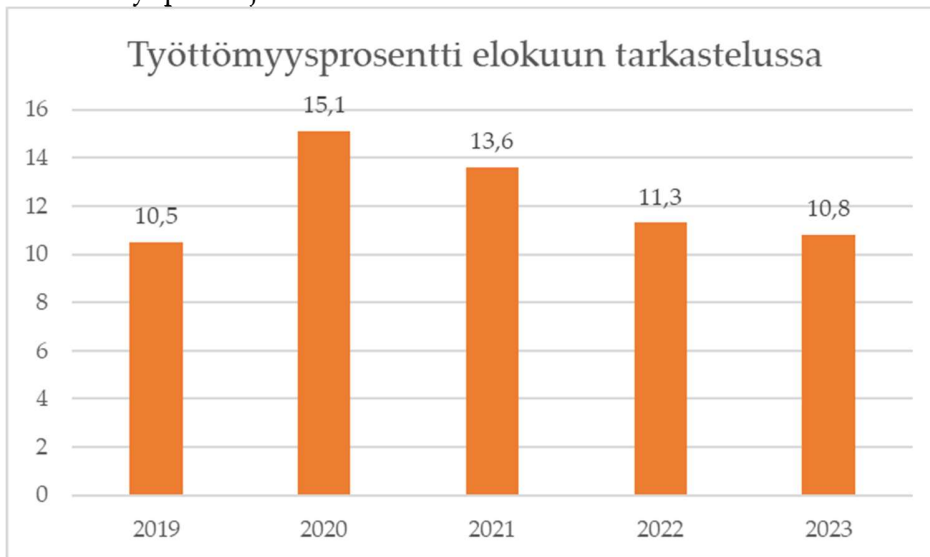

Vaalan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on vuoden 2023 lokakuussa on ollut 13,7 prosenttia. Työttömiä oli syyskuussa 137, kun vuotta aikaisemmin syyskuussa 2022 työttömiä oli 122. Naapurikunnassa Utajärvellä työttömiä oli vastaavina ajankohtina vuonna 2023 109 (11,1 %) ja 2022 81 (7,9 %) Työttömyysaste pysynyt sama vuoden takaiseen verrattuna.

Vaalan asukasluvusta noin 38 prosenttia on työvoimaan katsottavia, muu väestönosa on eläkeläisiä tai lapsia. Työttömistä työnhakijoista miehiä on 99 ja naisia 38. Alle 20-vuotiaita työttömiä ei ollut

yhtään ja alle 25-vuotiaita yhteensä 11. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli 71 ja pitkäaikaistyöttömiä 39. Avoimia työpaikkoja oli lokakuussa 35.

Työllisyys on kehittynyt Vaalassa yleisen työllisyyskehityksen mukaisesti. Elokuun mittauspisteitä vertailtaessa vuoden 2023 työttömyysprosentti on 0,5 prosenttiyksikköä edellisvuotta matalampi ja 2,8 prosenttiyksikköä kahden vuoden takaista tilannetta matalampi.

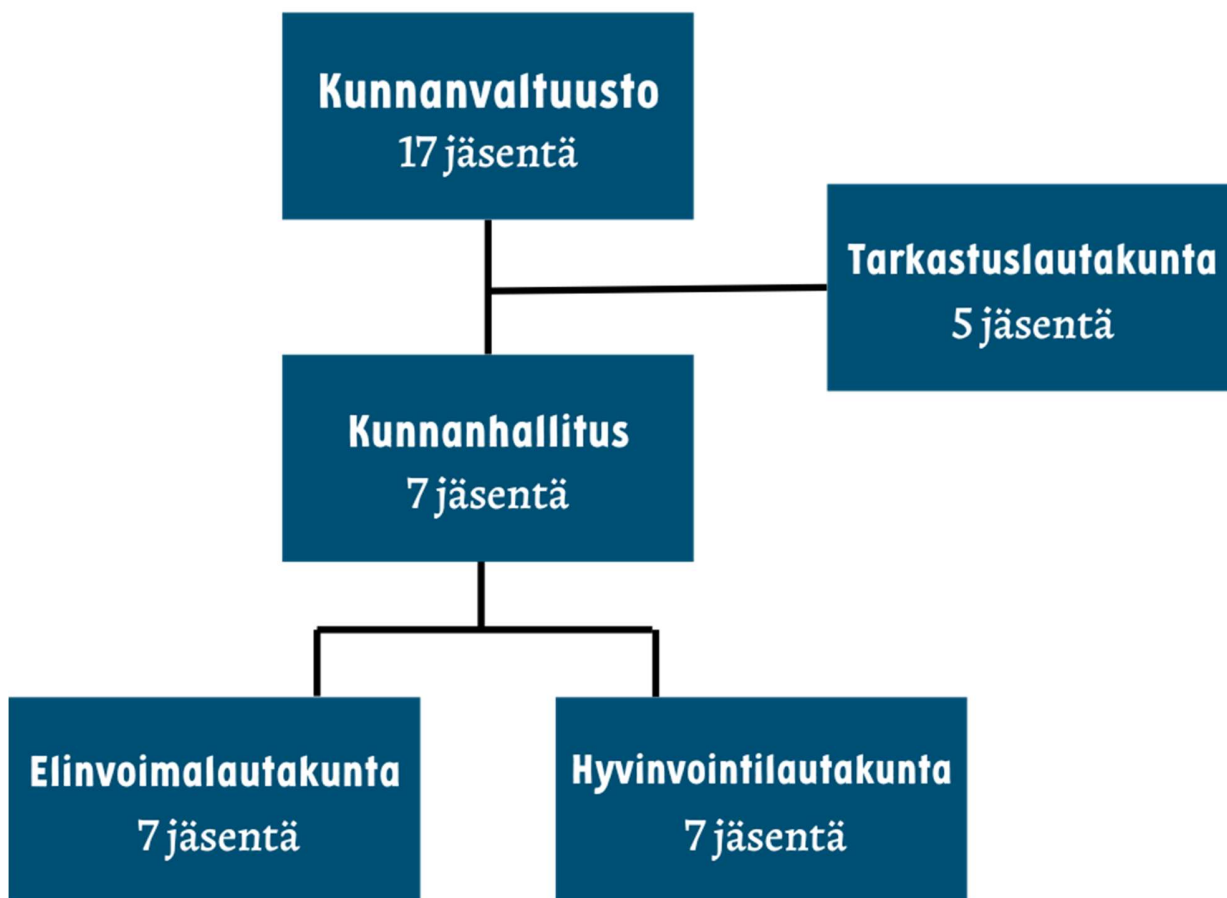
Vaalan suurimmat työllistäjät

Vaala on selkeästi oma työssäkäyntialue. Työpaikkaomavaraisuus on pitkään ollut yli 90 prosenttia. Vaalan alueen suurimmat työnantajat ovat julkisen sektorin työpaikkoja: Vaalan kunta, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde sekä Pelson vankila ovat kolme suurinta yksittäistä työnantajaa.

Yksityisistä ja kolmannen sektorin työnantajista suurimpia ovat VB- Betoni Oy, Vaalan Juustola Oy, Manamansalon leririntäalue, ABC Vaalanportti (Osk Arina), S- Market Vaala (Osk Arina), K-Market Vaala, Rautia Vaala Mikko Kilpeläinen Oy, Hoivakoti Suvanto Oy, Maansiirto Mannermaa, Vaalan Fysioterapia Oy, Eltel Networks Pohjoinen Oy, Vaalan Apteekki, Vaalan Torimarket, Lapsi- ja nuorisokoti Nokkala Oy, Rokua Health & Spa (Utajärvi) sekä Vaalan evankelis-luterilainen seurakunta. Lisäksi suuret maatilat ja koneurakointi eri muodoissa työllistävät merkittävästi.

2.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö

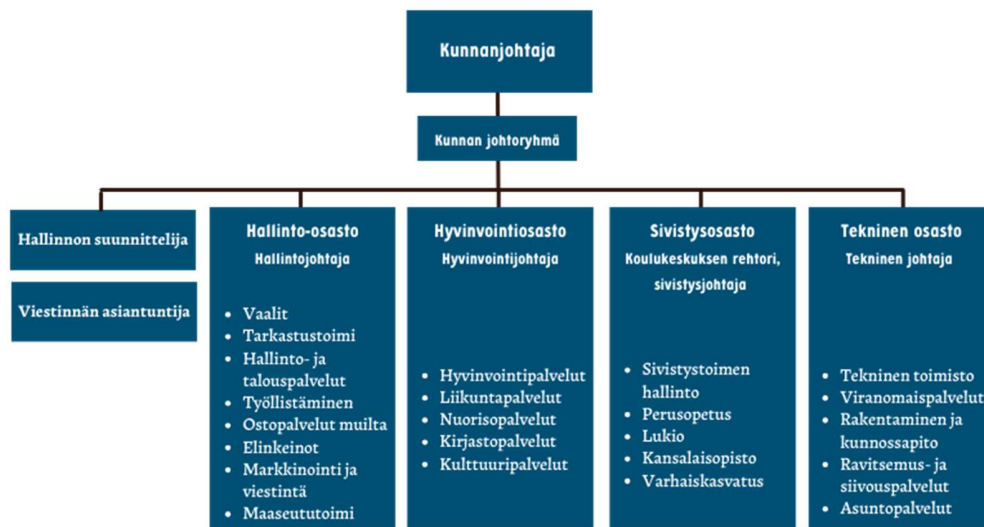
Luottamushenkilöorganisaatio

Vaalan kunnan luottamushenkilöorganisaatio koostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, elinvoima- ja hyvinvointilautakunnista sekä tarkastuslautakunnasta.

Kunnanhallituksen nimeäminä toimikuntina on vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisoneuvosto, Vaalan vapaa-ajan asukasneuvosto, hyvinvointi- ja turvallisuustyön valmisteleva työryhmä ja sen johtoryhmä.

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuustossa Vaalalla on yksi edustaja. Lisäksi Vaalan kunnalla on edustus Kainuun jätehuollon kuntayhtymässä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne muodostuu ja jakautuu kunnan palvelurakenteeseen kunnanvaltuuston päättämien määrärahojen sekä sopeuttamis- ja kehittämistoimien mukaisesti. Kunnanhallituksen hyväksymässä henkilöstöstrategiassa on linjattu muun muassa palkkausta, henkilöstön työhyvinvointia sekä henkilöstön pysyvyyttä ja rekrytointiasioita. Lisäksi on mietitty tulevien vanhuuseläkkeelle siirtymisen kohdalla, voidaanko virkaa/tehtävää jättää täyttämättä tai täyttää kyseinen tehtävä sisäisesti.

Työkykyä edistetään tyky-suunnitelman mukaisesti ja osaamista kehitetään koulutukseen panostamalla. Työntekijöille luodaan kanavia vaikuttaa kunnan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun ja lisäksi panostetaan sisäiseen viestintään. Kuukausittaisia henkilöstöpalavereita jatketaan ja julkaistaan henkilöstötiedote n. 10 kertaa vuodessa. Lähiesihenkilöt kokoontuvat neljä kertaa vuodessa ja toimistotiimi kahden viikon välein.

Kuntakonserni

Kuntakonserniin kuuluu Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Kiinteistö Oy Vaalan Niska. Lisäksi Vaalan kunta omistaa Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa Humanpolis Oy:n, josta Vaala omistaa kolmanneksen.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy perustettiin v. 2017 alusta yhtiöittämällä kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoiminnot. Yhtiöön siirtyi liikelaitosten johtaja ja työntekijät ns. vanhoina työntekijöinä. Liikelaitokset on ollut järkevä laittaa samaan yhtiöön toiminnallisista lähtökohdista johtuen ja yhdistämällä molemmat liiketoiminnot samaan yhtiöön on tavoiteltu taloudellisesti vakavaraisempaa yhtiötä.

Kunnan taloyhtiöt sulautuivat Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan v. 2017 alussa. Yhtiö vastaa vuokra-asuntojen hallinnoinnista, ylläpidosta ja uustuotannosta. Tällä tavoitellaan yhtiön parempaa seurattavuutta ja toisaalta taloudellisesti vahvempaa yhtiötä.

Molempien kuntakonsernin yhtiöiden Koy Vaalan Niskan ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n osalta tavoitteena on, että kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt pystyvät tulorahoituksellaan hoitamaan vastuunsa ja velvoitteensa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn ja uuden kuntalain mukaisen konserniohjeen 25.1.2017

2.3 Vaalan kunnan kehittäminen

Kuntalain 410/215 mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia, jonka osana tulee käsitellä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämistä. Elinvoima nähdään perinteistä elinkeinopolitiikkaa laajempänä asiakokonaisuutena, joka ottaa huomioon alueen yritysten tukemisen ja niiden paikkakunnalle houkuttelun lisäksi myös ihmisen. Siellä missä ihmiset viihtyvät, viihtyvät myös yritykset ja elinvoimaa synnyttävä spiraali vahvistuu. Vaalan kuntastrategia on elinvoimapolitiikan keskeinen asiakirja. Kuntastrategian keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen, myönteisen kuntakuvan rakentaminen ja kuntatalouden tasapaino. Vaalan kuntastrategiaa täydentäviä asiakirjoja ovat elinkeino-ohjelma sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Molempien asiakirjojen teemoja toteutetaan tällä talous- ja toimintasuunnitelmalla. Vaalan kunnan kuntastrategia 2030 oli valtuuston käsittelyssä ja hyväksyttävänä 1.9.2022.

Visio kuvaa sitä tulevaisuuden kuvaa, johon Vaalan kunta pyrkii toiminnallaan. Meidän visiomme on vuonna 2030 "villisti vaalaistunut - hyvän tuulen kunta".

Tavoitteemme tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen on sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi vuositason tarkastelu tehdään kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Vaalan kunnan yhteistyö

Vaalan kunta tekee yhteistyötä pääosin Utajärven, Muhoksen, Siikalatvan ja Paltamon kuntien sekä entisen Oulunkaaren kuntayhtymän omistajakuntien kanssa. Erityisesti Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa yhteistyö on tärkeässä roolissa vuonna 2024. Yhteistyötä kohdistetaan jatkossakin ainakin teknisten palveluiden, kuten ruokahuollon osalta.

Vuoden 2009 alusta kunta on osallistunut Oulunkaaren omistajakuntien perustamaan kuntapalvelutoimistoon, jossa on tuotettu omistajakunnille talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon toiminnot siten, että ao. palvelupisteet kuitenkin ovat säilyneet kunnissa. 1.1.2023 alkaen

kuntapalvelutoimiston on ostettu Monetra Oy:ltä (talous- ja henkilöstöhallinto), LapIT Oy:ltä (ict-palvelut).

Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat perustivat yhteisen elinkeinoyhtiön Humanpolis Oy:n vuoden 2015 alusta. Humanpolis Oy vastaa Rokua Geoparkin toiminnasta ja kehittämisestä.

Hyvien käytänteiden hakeminen muista kunnista ja omien hyvien käytänteiden levittäminen kuuluu Vaalan kunnan arkipäiväiseen toimintaan. Yhteistyöverkoston luomista jatketaan ja tehdään aktiivista edunvalvontaa kunnan eri tasoilla. Johtavat viranhaltijat kuuluvat suurempiin verkostoryhmiin, josta voimme kuntana saada hyötyä toisten kuntien käytänteistä.

Vaala omistaa yhden Monetra Oy:n osakkeen, jonka ansiosta kunta voi hyödyntää Monetran yhteishankintoja sekä muita yhtiön tuottamia palveluita.

Yhteinen maataloushallinto Siikalatvan, Vaalan, Pyhännän, Vihannin ja Haapaveden kanssa on alkanut vuoden 2012 alusta. Vihannin kunta on kuitenkin eronnut yhteistoiminta-alueesta Raahan kaupunkiin liittymisen vuoksi. Tätä yhteistyötä jatketaan vuonna 2024.

2.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet

Kuntalain säädökset

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion sitovuus

Valtuusto päättää käyttötalousosan nettomenot osastoittain sitovina erinä. Kuitenkin rahoistoimea tarkastellaan hallinto-osastosta erillisenä eränä. Investointiosassa kunnanvaltuusto päättää määrärahat hankkeittain. Siirrot ja mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset 50.000 euroon asti päättää kunnanhallitus, muilta osin kunnanvaltuusto.

Lautakunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle on raportoitava talousarvion ja tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen antamien sisäisen valvonnan ohjeiden ja hallintosäännön mukaisesti.

Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö

Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Tässä taloussuunnitelmassa käsitellään ensin tuloslaskelma- ja rahoitusosa, mikä antaa kokonaiskuvan kunnan taloudesta. Käyttötalousosassa käsitellään hallintokuntien strategiset tavoitteet ja vuoden 2023 toimenpiteet sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Investointiosassa ovat rakennusohjelma sekä irtaimiston hankintasuunnitelma perusteluineen. Lisäksi talousarviossa on henkilöstösuunnitelma.

3 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA

Sisäiset ja ulkoiset

3.1 Tuloslaskelma Vaalan kunta

Talousarvion mukaan toimintatuotot laskevat n. 1 194 000 eurolla verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon. Toimintatuottojen määrä on noin 2,291 miljoonaa euroa.

Toimintakulut laskevat vuoden 2023 talousarviosta n. 59 000 eurolla noin 13 841 000 euroon. Toimintakulujen laskuun vaikuttaa vuoden 2023 talousarviossa ollut terveyskeskuksen vuokratuottojen konttiratkaisuna. Tätä kulua ei ole vuoden 2024 talousarviossa.. Henkilöstökulut nousevat noin 149 000 euroa verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon. Tätä selittää suurelta osalta .työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset ja vuoden 2023 aikana alkaneet hankkeet.

Toimintakate on talousarviossa n. -11,55 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkenee noin 1,135 miljoonalla eurolla verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon.. Toimintakatteen heikkemisen suurin syy on Pohteen vuokratulojen lasku.

VEROTULOT

nitelmakauden tavoitteena on, että kunnan kunnallisveroprosentti poikkeaa enintään 1,0 prosenttiyksikköä valtakunnan keskiarvosta ylöspäin ja on alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon. Vaalan tuloveroprosentti laski vuodeksi 2022 0,5 % ollen 21,00 %. Soteuudistuslaki määräsi, että Manner-Suomen kunnallisveroprosentit laskevat vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksikköä ja vastaava summa siirtyy valtion verotukseen. Näin ollen Vaalan kunnallisveroprosentiksi muodostui vuodelle 2023 8,36. Vuodelle 2024 Vaalan kunnanvaltuusto päätti veroprosentiksi 8,3. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Manner-Suomessa vuonna 2024 on 7,46 ja Pohjois-Pohjanmaalla 8,35. Korkein kunnallisveroprosentti on 10,8 ja alhaisin 4,4. 2000-5000 asukkaan kuntien keskimääräinen kunnallisvero vuonna 2024 on 9,11 prosenttia.

Vaalan kunnan arvioitu efektiivinen veroaste on vuonna 2023 5,61 %. Kunnanllisvero ja efektiivisen veroasteen erotus on 2,73 prosenttiyksikköä.

Vaalan kiinteistöverotuksen verotusarvot ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2024 ovat pääosin vuoden 2023 tasolla. Yleisen kiinteistöveron maapohjan verotus nousee valtion päätöksellä 1,1 1,3 prosenttiin. Lisäksi Vaalan valtuusto päätti laskea muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,05 prosenttiyksiköllä 1,1 prosenttiin.

Kiinteistöverot 2024	Mahdollinen vaihteluväli	Veroprosentti (%)	Verokertymä (€)
----------------------	--------------------------	-------------------	-----------------

Vakituinen asuinrakennus	(0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,45	295 000
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	(0,93-1,80)	1,1	354 000
Voimalaitosrakennus	(maks. 3,10)	3,1	2 073 000
Yleinen kiinteistövero, rakennukset	(0,93-2,00)	1,1	695 000
Yleinen kiinteistövero, maapohja	(0,93-2,00)	1,3	308 000

Kiinteistöverot vuodelle 2024 ovat arviolta yhteensä 3 740 000 euroa, josta tilitetään noin 3 693 000 euroa.

Verotulojen arvioidaan laskevan vuoden 2023 talousarviosta yhteensä n. 73 000 euroa. Vuoden 2023 arvioidusta viimeisimmästä verotuloennusteesta (8 045 000 €) verotulojen arvioidaan laskevan 368 000 € verrattuna vuoden 2024 talousarvioon.

KUNNALLISVEROPROSENTTI

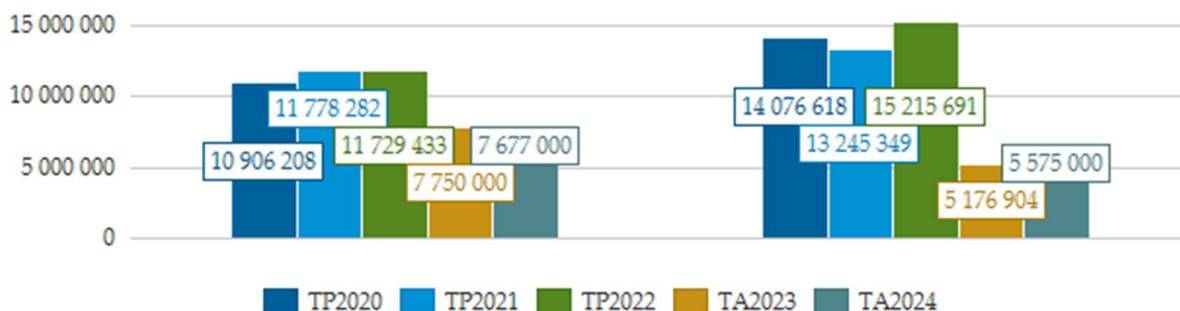
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnallisveroprosentti	21,50 %	21,50 %	21,50 %	21,00 %	8,36 %	8,3

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos-% TP2022-TA2023	Muutos-% TA2023-TA2024
Verotulot	11 729 433	7 750 000	7 677 000	-33,93 %	-0,94 %
Kunnan tulovero	7 564 326	3 797 000	3 468 000	-49,80 %	-8,66 %
Kiinteistövero	3 106 898	3 267 000	3 693 000	5,15 %	13,04 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 058 210	686 000	516 000	-35,17 %	-24,78 %

VALTIONOSUUDET

Valtionosuudet ovat kuntaliiton ennusteen mukaan vuonna 2024 noin 5 575 000 €. Valtionosuuksien arvioidaan nousevan n. 399 000 euroa verrattuna vuoden 2023 talousarvioon.

Vossit ja verotulot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos-% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
Valtionosuudet	15 215 691	5 176 904	5 575 000	-65,98 %	7,69 %

KOROT JA RAHOITUSTUOTOT

Talousarviolainojen ja kassalainojen korkoihin on varattu vuodelle 2024 yhteensä 350 000 €, mikä on noin 99 000 euroa enemmän kuin talousarviovuonna 2023. Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Koy Vaalan niska maksavat kunnalle lainoista korkoa n. 28 000 euroa. Korkokulujen nousuun vaikuttavat yleinen korkotason nousu sekä uusinwestointien euromääräinen kasvu.

POISTOT

Poistoja on kirjattu talousarvioon noin 785 000 euroa. Poistot ovat laskeneet vuoden 2023 talousarviosta yhteensä noin 58 000 euroa. Lähivuosina poistojen määrä tulee kasvamaan, mikäli suunnitellut investoinnit tulevat toteutumaan. Toisaalta lähivuosien tilinpäätöksissä tulee arvioida tiettyjen kiinteistöjen ylimääräisiä poistoja ja se hieman tasoittaa tulevaa poistojen kasvua.

VUOSIKATE JA TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

Talousarvion mukainen vuosikate on n. 1 376 000 euroa. Vuosikate laskee vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna n. 1 157 000 euroa. Vuosikate tulee arvion mukaan riittämään nykyisten pankkilainojen lyhennyksiin (360 000 €) ja lähes miljoonan euron käyttötalouden investointeihin. Arvioitu ylijäämä vuodelle 2024 on n. 615 000 euroa.

TUOSLASKELMA

	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	3 499 397	3 485 101	2 291 320
Myyntituotot	1 702 713	1 009 651	1 012 100
Maksutuotot	198 149	163 500	151 500
Tuet ja avustukset	600 958	562 250	615 170
Muut toimintatuotot	997 577	1 749 700	512 550
Valmistus omaan käyttöön	7 359		
Valmistus omaan käyttöön	7 359		
TOIMINTAKULUT	-27 716 616	-13 899 940	-13 841 090
Henkilöstökulut	-7 147 405	-6 405 670	-6 554 870
Palvelujen ostot	-18 014 371	-4 424 200	-4 766 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 466 809	-1 278 510	-1 342 150
Avustukset	-507 371	-748 400	-865 000
Muut toimintakulut	-580 660	-1 043 160	-312 470
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24 209 860	-10 414 839	-11 549 770
Verotulot	11 729 433	7 750 000	7 677 000
Valtionosuudet	15 215 691	5 176 904	5 575 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 563	-218 200	-325 800
Korkotuotot	25 664	28 000	28 000
Muut rahoitustuotot	7 481	5 000	4 200
Korkokulut	-40 033	-251 200	-350 000
Muut rahoituskulut	-5 675		-8 000
VUOSIKATE	2 722 702	2 293 865	1 376 430
Poistot ja arvonalentumiset	-1 148 352	-843 360	-784 910
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 148 352	-843 360	-784 910
TILIKAUDEN TULOS	1 574 350	1 450 505	591 520
Varausten ja rahastojen muutokse	385 810	23 143	23 140
Poistoeron muutos	385 810	23 143	23 140
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 960 159	1 473 648	614 660
INVESTOINNIT NETTO	-715 757		

3.2 Rahoituslaskelma Vaalan kunta

	TP2022	TA2023	TA2024	MUUTOS %
RAHOITUSLASKELMA PERUSKUNTA				
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	2 705 463	2 532 565	1 376 430	54,3

TULORAAHOITUKSEN KORJAUSERÄT				
PAKOLLISET VARAUKSET				
MUUT OIKAISUT				
<i>TULORAAHOITUKSEN KORJAUSERÄT</i>	-36 722			
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 668 741	2 532 565	1 376 430	54,3
INVESTOINTIMENOT	-1 317 949	-6 938 240	-978 000	14,1
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	45 891	555 650		0,0
INVESTOINTIEN VAR.S.MYYNTITULOT	34 995			
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/ TAPPIOT	36 722			
<i>PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULO</i>	71 717			
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 200 341	-6 382 590	-978 000	15,3
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 468 400	-3 850 025	398 430	-10,3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	- 50 000			
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	6 250	5 000	5 000	100,0
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-43 750	5 000	5 000	100,0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	4 600 000		0,0
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-806 493	-360 152		0,0

LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	- 1 600 000			
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-2 406 493	4 239 848		0,0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-427			
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS				
SAAMISTEN MUUTOS	577 122			
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	305 832			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	882 527			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	- 1 567 716			
RAHAVAROJEN MUUTOS	- 99 316			
Rahavarat 31.12.	765 962			
Rahavarat1.1.	865278			
Rahavarojen muutos	-99 316			

3.3 Taloussuunnitelma

Vaalan kunnan vuoden 2013-2017 tilinpäätöksien tulokset ovat olleet erinomaisia, minkä seurauksena kertynyttä alijäämää ei ole enää ollut tilinpäätöksessä 2014. Vuoden 2022 tilinpäätös oli myös reilusti ylijäämäinen ollen 1,943 miljoonaa euroa. Kunta jatkaa vuonna 2024 talouden tarkkaa seuranta, sillä tulevien vuosien talouden ennustamiseen liittyy vielä suuria epävarmuustekijöitä. Kunta on riippuvainen vielä pitkälti valtionosuuksista kiinteistöveroista. Näihin liittyvät muutokset voivat olla kunnan kannalta taloudellisesti erittäin haitallisia.

Talousarviovuoden 2024 suurimpina haasteina ovat Pohteen vuokratulojen ennustettavuus, soteaseman rakentaminen ja te2024 uudistuksen alkamiseen valmistautuminen. Tällä hetkellä on vielä epävarmaa sitoutuuko Pohde järjestämään sotepalveluita Vaalassa kiinteässä yksikössä. Tulevien vuosien valtionosuudet tulevat ennusteen mukaan laskemaan voimakkaasti ja siihen on

hyvä varautua ennakolta suunnitteleamalla taloussuunnitelma varovaisuusperiaatteella. Vuoden 2024 talousarvio on selvästi ylijäämäinen ollen noin 615 000 euroa. Suureen ylijäämään vaikuttavat mm. vuoden 2022 tuloksen pohjalta tulevat valtionosuudet, tuulivoimapuiston kiinteistöverot, kiinteistöjen vuokratulot sekä sote-palvelujen siirtyminen hyvinvointialueelle.

Taloussuunnitelma vuosille 2023-2025

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousasuunitelmavuodet 2025-2026 näyttävät tällä hetkellä kunnan kannalta kohtuullisilta verrattuna maakunnan verrokkikuntiin.. Talouden osalta on tärkeää, että kunnan talousarviossa vuosikate on 2 miljoonaa euron tuntumassa noin 10-15 vuoden ajan siitä alkaen, kun kunnanviraston ja soteaseman investointien lainanlyhennykset alkavat.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta
Asukasluku	2738	2679	2590	2520	2450	2450	2450
Veroprosentti	21,5	21,5	21	8,36	8,3	8,3	8,3
Toimintatuotot	3 266 135	3 898 717	3 168 620	3 485 101	2291320	2356830	2354676
Toimintatuottojen muutos, %		19,4 %	-18,7 %	10,0 %	-34,3 %	2,9 %	-0,1 %
Toimintakulut	-27394 848	-26 993 038	-27 841 050	-13899940	-13841090	-13661480	-13557380
Toimintakulujen muutos %		-1,5 %	3,1 %	-50,1 %	-0,4 %	-1,3 %	-0,8 %
Valmistus omaan käyttöön	10006	8336	2000				
TOIMINTAKATTE	-24 118 707	-23 085 985	-24 670 430	-10 414 839	-11 549 770	-11 304 650	-11 202 704
TOIMINTAKATTEEN MUUTOS, %		-4,3	6,9	-57,8	10,9	-2,1	-0,9
Kunnallisverot							
Yhteisöverot							
Kiinteistöverot							

Verotulot yhteensä	10 906 208	11 778 282	11 817 500	7 750 000	7 677 000	8 116 000	8 196 000
Verotulojen muutos, %		8,0	0,3	-34,4	-0,9	5,7	1,0
Valtionosuudet (Harkinnanvarainen)	14 076 618	13 245 349	15 199 000	5 176 904	5 575 000	5 400 000	5 200 000
Korkotuotot	31 381	28 801	30 000	28 000	28 000	26	26
Muut rahoitustuotot	8 400	8 266	6 400	5 000	4 200	4 200	4 200
Korkokulut	-60 666	-25 833	-43 000	-250 000	-350 000	-500 000	-450 000
Muut rahoituskulut	-1 228	-4 898		-1 200	-8 000	-1 200	-1 200
VUOSIKATE	842 006	1 943 982	2 339 470	2 293 865	1 376 430	1 714 376	1 746 322
Poistot	-1 188 680	-1 185 511	-1 175 500	-843 360	-784 910	-800 000	-980 000
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
Poistoeron muutos	55143	385810	385 810	23 143	23 143	23 143	23 143
Rahastojen muutos							
Varausten muutos							
	TP 2020	TP 2021	TP 2023	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2025
Ylijäämä/alijäämä	-291 531	1 144 281	1 549 780	1 473 648	614 663	937 519	789 465

Osastojen taloussuunitelmat 2025 ja 2026

Osastojen taloussuunnitelma vuodelle 2025

	Hallinto-osasto	Hyvinvointiosasto	Sivistysosasto	Tekninen osasto	Yhteensä
Toimintatuotot	230000	256830	250000	1620000	2356830

Toimintakulut					
Henkilöstökulut	1157000	599180	3450000	1454400	6660580
Palvelujen ostot	1420000	420000	1550000	1350000	4740000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	50000	140000	280000	890000	1360000
Avustukset	150000	79900	90000	270000	589900
Muut toimintakulut	30000	31000	80000	170000	311000
Toimintakulut yhteensä	2807000	1270080	5450000	4134400	13661480
Käyttökate	-2577000	-1013250	-5200000	-2514400	-11304650

Osastojen
taloussuunnitelma
vuodelle 2026

	Hallinto- osasto	Hyvinvointiosasto	Sivistysosasto	Tekninen osasto	Yhteensä
Toimintatuotot	170000	214676	250000	1720000	2354676
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	1125000	588180	3400000	1498000	6611180
Palvelujen ostot	1 440 000	430000	1500000	1370000	4740000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	50000	125000	270000	890000	1335000
Avustukset	150000	79900	80000	270000	579900
Muut toimintakulut	31000	20300	70000	170000	291300
Toimintakulut yhteensä	2796000	1243380	5320000	4198000	13557380
Käyttökate	-2626000	-1028704	-5070000	-2478000	-11202704

Vaalan kunta	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	3 499 397	3 485 101	2 291 320
TOIMINTAKULUT	-27 716 616	-13 899 940	-13 841 090
Henkilöstökulut	-7 147 405	-6 405 670	-6 554 870
Palvelujen ostot	-18 014 371	-4 424 200	-4 766 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 466 809	-1 278 510	-1 342 150
Avustukset	-507 371	-748 400	-865 000
Muut toimintakulut	-580 660	-1 043 160	-312 470
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24 209 860	-10 414 839	-11 549 770
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 563	-218 200	-325 800
VUOSIKATE	2 722 702	2 293 865	1 376 430
Poistot ja arvonalentumiset	-1 148 352	-843 360	-784 910
TILIKAUDEN TULOS	1 574 350	1 450 505	591 520
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 960 159	1 473 648	614 660

YLEISESTI

Tulot:

- Tällä hetkellä taloussuunnitelmavuosiin liittyy vielä paljon epävarmuutta verotulot on laskettu kuntaliiton ennusteen mukaisesti. Vaalan vankilan valmistuminen sekä Naulakankaa ja Turkkiselän tuulivoimapuistojenn rakentamispäätös vaikuttavat merkittävästi tuleviin kiinteistöverokertymiin. Vaalan vankilan osalta kiinteistöverot tulevat kokonaisuudessa maksuun arvion mukaan vuonna 2025.
- Reagoidaan nopeasti yritysten tarpeisiin ja tarjotaan apua rahoituksen ja kehittämispalveluiden hakemiseen. Kehitetään alueellista yhteistyötä elinkeinoissa niiden kuntien kanssa, jotka kokevat yhteistyön tärkeäksi. Otetaan elinkeino-ohjelma käyttöön ja toimitaan sen mukaisesti.
- Oman toiminnan tulojen arvioidaan laskevan verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Suurin selittävä tekijä ovat Pohteelta laskutettavien vuokratulojen lasku. .

Menot:

- Käyttötalouden nvestoinnit ovat vuonna 2024 yhteensä noin 980 000 € (netto). Liäksi aloitetaan lainarahalla kunnanviraston ja mahdollinen soteaseman investoinnit.
- Palvelurakenteen ja kattavuuden tarkastelu: huolehditaan lakisääteisistä ja muista strategisesti tärkeiksi katsotuista tehtävistä. Sopeudutaan väestönmuutokseen palvelurakennetta uudistamalla. Selvitetään tekoälyn huodyntämistä osana palvelua. Tarkastellaan kriittisesti niiden palveluiden tuottamista, jotka eivät ole lakisääteisiä.
- Henkilöstömenoja hillitään mutta tarvittaessa lisätään niissä toiminnoissa, jotka tuovat selkeästi hyvinvointia ja / tai elinvoimaa. Tavoitteena on palvelurakenteen sopeutuksen mukana sopeutuva henkilöstörakenne.
- Henkilöstön jaksamiseen, alaistaitoihin ja esihenkilötyöhön sekä muutosjohtamiseen panostetaan mm. koulutuksella, työnohjauksella ja tiedottamisella sekä yhteistyöllä

työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön osaaminen pidetään hyvällä tasolla koulutuksen avulla. Panostetaan myös sisäiseen viestintään. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan virkistystoimikunnalla, jolle on määritelty budjetti. Virkistystoimikunta suunnittelee henkilöstölle erilaisia työhyvinvointia tukevia tapahtumia. Toimikuntaan on valittu jokaiselta osastolta yksi työntekijä.

- Pyritään eroon vajaakäyttöisistä kiinteistöistä kuitenkin minimoimalla myyntitappiot ja ylimääräiset poistot. Toteutetaan kunnan kiinteistöstrategiaa.
- Lainojen osalta varaudutaan markkinakorkojen voimakkaaseen nousuun ja vaihteluun. Varaudutaan uusien pitkäaikaislainojen osalta ainakin osittaiseen korkosuojaukseen.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalouteen vaikuttavat toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

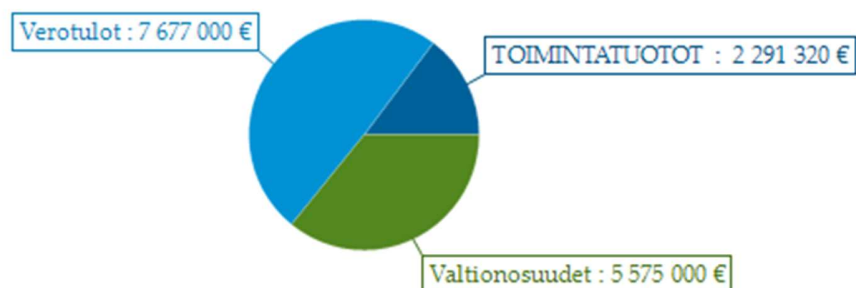
Kunnan tulojen muodostuminen sekä toimintakulujen jakauma osastoittain (pl. Oulunkaari omanaan) talousarviossa 2022 on esitetty alla olevissa graafeissa.

Käyttötalouteen vaikuttaa parantavasti vuokratuottojen kasvu sekä henkilöstökulujen lasku peruskunnan toimintakulujen kasvu. Hyvinvointi- ja sivistysosastolla on kasvupainetta toimintakatteen osalta. Sivistysosaston toimintakate heikkenee noin 244 000 €. Tämä johtuu pääosin päätetyistä henkilöstön lisäyksistä. Sivistysosastolla käyttökate heikkenee noin 2 %. Muutos johtuu pääosin voimakkaasti kasvaneista koulukuljetuksen kustannuksista. Talousarvion laadintaohjeissa kulujen nousua on voinut perustella liittyen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämällä sekä lain velvoitteiden hoitamisella. Teknisellä ja hallinto-osastolla toimintakate paranee hieman verrattaessa vuoden 2022 talousarvioon. Verotulot ja valtionosuudet muodostavat noin 83,5 %:a kunnan tuloista. Näiden tulojen arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 12 927 000 euroa. Näitä ei voi vertailla edellisiin vuosiin soteuudistuksen vuoksi.

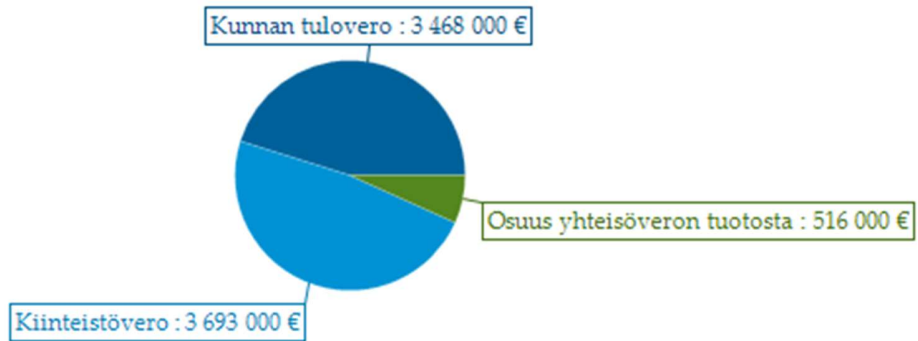
Henkilöstömenot ovat jatkossa kunnan suurin yksittäinen kuluerä. Kunnan toiminnassa henkilöstömenoja on pyritty hillitsemään henkilöstön vähennyksillä palvelutarpeen vähentyessä. Jatkossa henkilöstön määrä on edelleen sopeutettava tarvetta vastaavasti.

Vuoden 2023 talousarviossa on laskua henkilöstökuluissa noin 758 000 euroa. Henkilöstökulussa on on huomioitu kvtes:n mukaiset palkankorotukset.

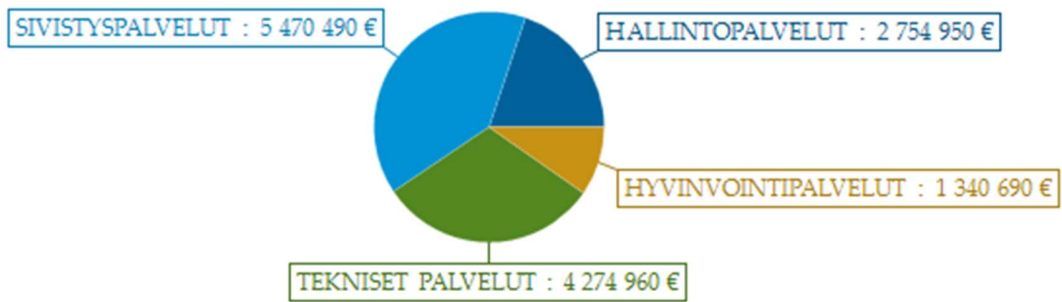
Tuottojen jakautuminen

Verotulojen jakautuminen

Toimintakulujakauma osastoittain

Käyttötalous osastoittain	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
HALLINTOPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	408 006	224 000	274 690	-45,10 %	22,63 %
TOIMINTAKULUT	-16 615 609	-2 500 740	-2 754 950	-84,95 %	10,17 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16 207 603	-2 276 740	-2 480 260	-85,95 %	8,94 %
HYVINVOINTIPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	148 755	182 950	186 630	22,99 %	2,01 %
TOIMINTAKULUT	-938 954	-1 391 370	-1 340 690	48,18 %	-3,64 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-790 198	-1 208 420	-1 154 060	52,93 %	-4,50 %
SIVISTYSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	252 121	289 000	210 100	14,63 %	-27,30 %
TOIMINTAKULUT	-5 401 690	-5 152 980	-5 470 490	-4,60 %	6,16 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 149 569	-4 863 980	-5 260 390	-5,55 %	8,15 %
TEKNISET PALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	2 690 515	2 789 151	1 619 900	3,67 %	-41,92 %
TOIMINTAKULUT	-4 777 602	-4 854 850	-4 274 960	1,62 %	-11,94 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 079 728	-2 065 699	-2 655 060	-0,67 %	28,53 %

2. HALLINTO-OSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Hallinto-osastolle kuuluvat seuraavat vastuualueet vaalit, tarkastustoimi, hallinto- ja talouspalvelut, elinkeinotoimi, maaseututoimi, työllistäminen, rahoitusroimi, ostopalvelut muilta sekä viestintä ja markkinointi. Hallinto-osasto vastaa hallinnon tukipalvelujen tuottamisesta. Hallinto-osaston budjetti sisältää verotulot ja valtionosuudet. Näiden lisäksi budjetti koostuu erilaisista jäsenmaksuista kuten Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksuista sekä osallistumismaksuista erilaisiin yhteistoiminta-alueisiin. Elinkeinopalvelut, maaseutupalvelut sekä viestintä ja markkinointi sijoittuvat kuntaorganisaatiossa suoraan kunnanjohtajan alaisuuteen ja näiden yhteistyönä toteutetaan muun muassa kunnan markkinointia.

Kunta on mukana Pohjois-pohjanmaan kuntien hankkeessa, jossa selvitetään Te2024 uudistuksen vaikutuksia kuntiin. Vuoden aikana valmistaudutaan te-lähipalvelujen tuottamiseen sekä muutosneuvottelussa pyrimme saamaan kuntaa yhden työntekijän omavalmentajaksi kunnan te-palveluihin. Valmistaudumme Te2024 uudistukseen myös uudistamalla työllistämisen kuntalaisen vastaamaan tulevia työllistämisen tarpeita kuntalaisen, työnantajien ja kunnan näkökulmasta.

Tulevan talousarviovuoden aikana valmistellaan uusi elinkeino-ohjelma päätöksentekoa varten. Hyväksytty asiakirja tulee ohjaamaan päätöksentekoa elinkeinopolitiikkaan liittyen.

Hallinto-osasto vastaa vuoden 2024 aikana Suomen presidentin ja EU-vaalien järjestämisistä kunnan alueella.

Maaseututoimen palvelut ostetaan edelleen Siikalatvan kunnalta ja lomituspalvelut ovat siirtneet Muhoksen kunnan vastuulle. Vastuukuntana Muhos hoitaa hallinnollisesti yli 1300 maatilallisen lomituspalvelut Pohjois-Suomen alueella.

TOIMENPIDE 2024: OULUJÄRVEN MATKAILUN KEHITTÄMINEN NAAPURIKUNTIEN KANSSA HANKKEELLA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Ainutlaatuinen Rokua Geoparkimme vetää puoleensa yhä enemmän niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita ympäri vuoden.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
yhteistyöhalukkuus naapurikuntien kanssa on selvitetty ja hankesuunnittelu aloitettu.	Kunnanjohtaja, Elinkeinopäällikkö, Hankekehittäjä
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: LUODAAN VAALALAINEN TYÖLLISYYDEN HOIDON MALLI, JOKA VASTAA VAIKUTTAVASTI KUNNAN TARPEISIIN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Huolehdimme kuntalaistemme edusta hyvän elämän turvaamiseksi tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta – yhdyspinnat ja palvelupolut alueemme eri toimijoiden kanssa ovat toimivia.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
	Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeen henkilöstö, työllisyyskoordinaattori, elinkeinopäällikkö ja hallintojohtaja
Ei arviota	

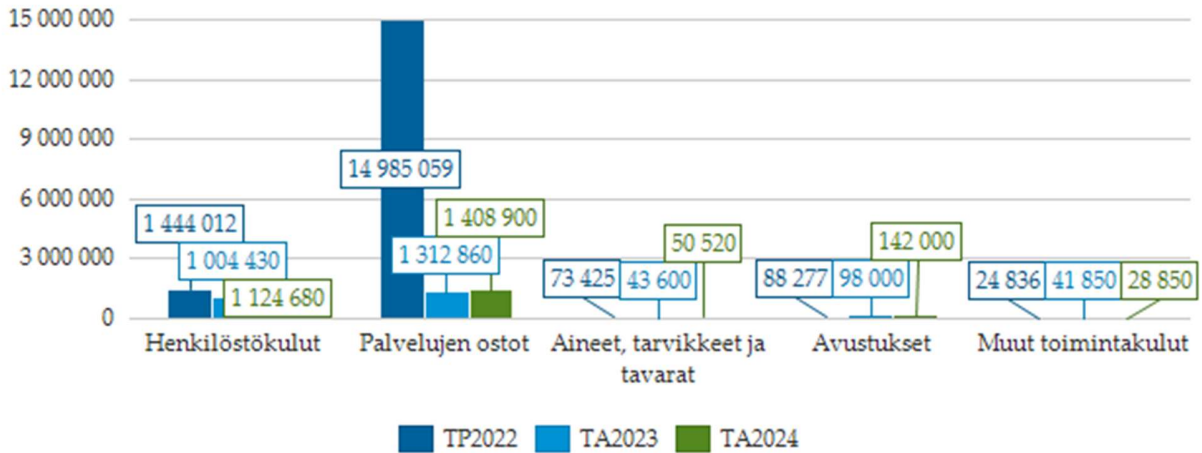
TOIMENPIDE 2024: TE24 UUDISTUKSEEN VALMISTAUTUMINEN. TAVOITTEENA ON VALMISTAUTUA UUDISTUKSEEN SITEN, ETTÄ MUUTOSNEUVOTTELUISSA SAADAAN VAALAN OSAAVA TYÖNTEKIJÄ TYÖLLISYYSPALVELUIHIN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Huolehdimme kuntalaistemme edusta hyvän elämän turvaamiseksi tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta – yhdyspinnat ja palvelupolut alueemme eri toimijoiden kanssa ovat toimivia.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Ammattitaitoinen työntekijä.	Ari Niskanen (Hallintojohtaja), Työllisyyskoordinaattori
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: ICT-OSTOPALVELUISSA SIIRTYMINEN OULUNKAAREN TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ LAPIT:N TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Nopeat ja kattavat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet mahdollistavat yhteyden koko maailmaan, eikä elämä Vaalassa vaadi kompromisseja tai sisällä muttia.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Onnistunut toimintaympäristön vaihdos. Uusi mittari	Hallintojohtaja Hallinnon suunnittelija Kunnan ICT-henkilöstö
Ei arviota	

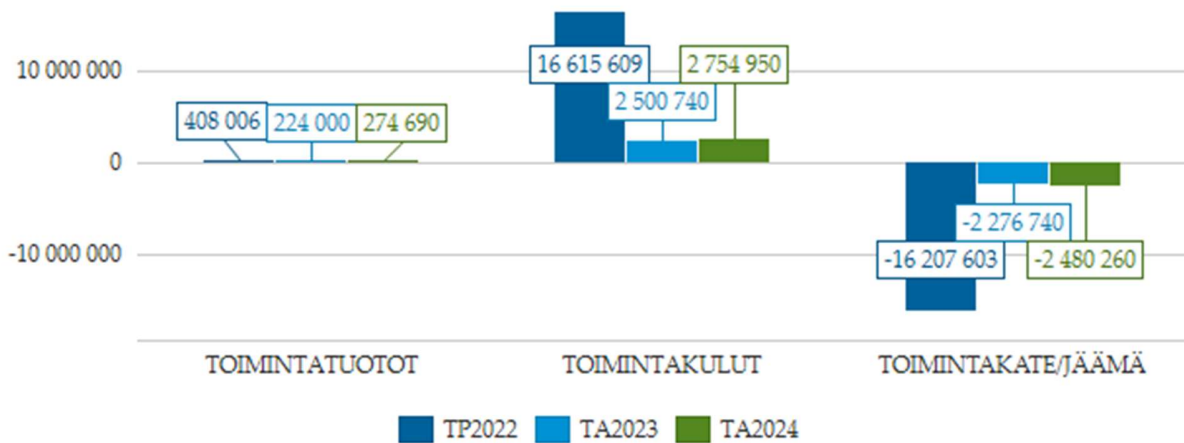
TOIMENPIDE 2024: VISITVAALA.FI -SIVUSTON RAKENTAMINEN 2024.	
Valtuustokauden kärkihanke: Vaala on tunnettu elämyksellisen vapaa-ajan, mökkeilyn ja etätöiden mahdollistava kunta, jossa on monia houkuttelevia mahdollisuuksia myös vakitukselle asumiselle.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Sivusto käytössä ja siitä on saatu positiivista palautetta.	Viestinnän asiantuntija, Elinkeinopäällikkö, Kunnanjohtaja

Ei arviota

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	408 006	224 000	274 690
TOIMINTAKULUT	-16 615 609	-2 500 740	-2 754 950
Henkilöstökulut	-1 444 012	-1 004 430	-1 124 680
Palvelujen ostot	-14 985 059	-1 312 860	-1 408 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-73 425	-43 600	-50 520
Avustukset	-88 277	-98 000	-142 000
Muut toimintakulut	-24 836	-41 850	-28 850
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16 207 603	-2 276 740	-2 480 260
Verotulot	11 729 433	7 750 000	7 677 000
Valtionosuudet	15 215 691	5 176 904	5 575 000
VUOSIKATE	10 722 214	10 431 964	10 445 940
TILIKAUDEN TULOS	10 720 414	10 430 994	10 434 940
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	11 106 224	10 454 137	10 458 080

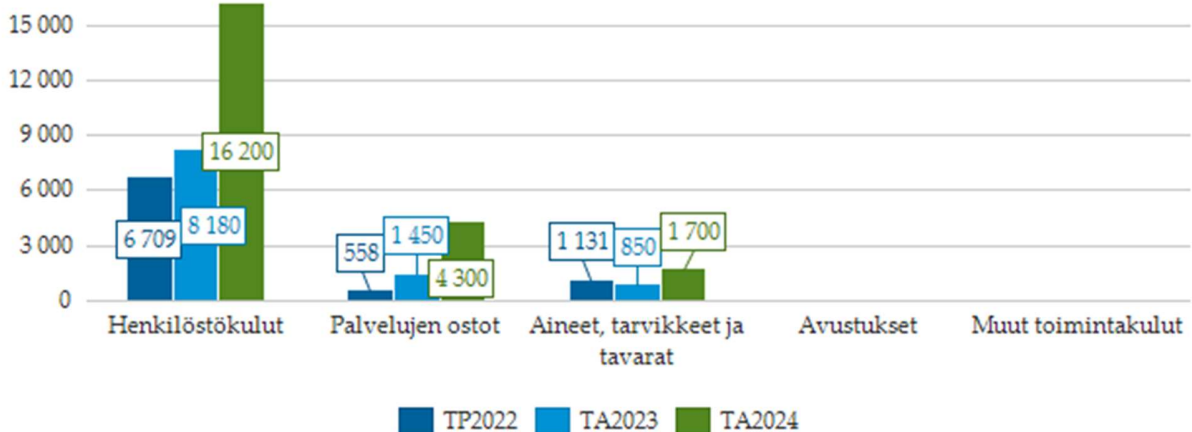
2.1 Vaalit

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

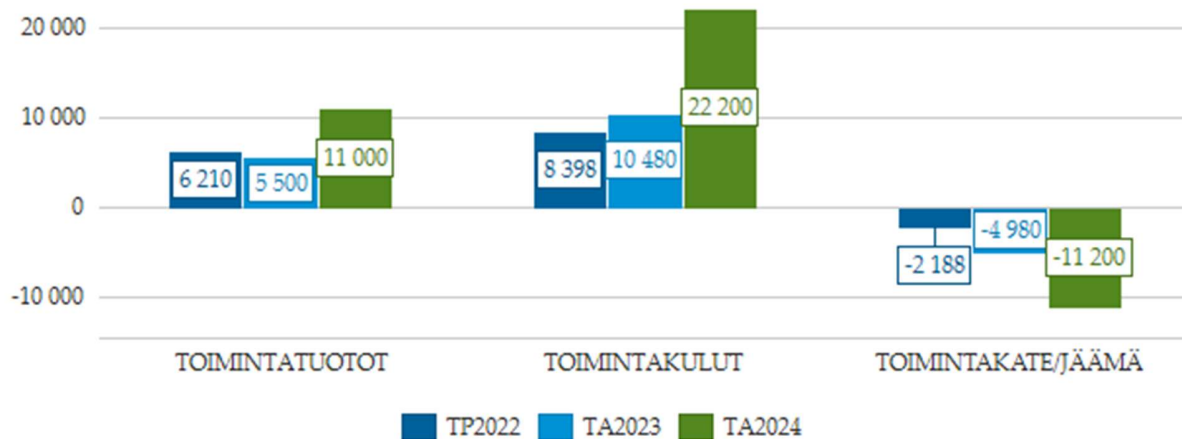
Suomen presidentinvaali 2024 järjestetään sunnuntaina 28. tammikuuta 2024 ja mahdollinen toinen kierros 11. helmikuuta 2024. Ennakoäänestys pidetään keskiviikosta tiistaihin 17.–23.1.2024 ja mahdollisen toisen kierroksen ennakoäänestys keskiviikosta tiistaihin 31.1.–6.2.2024. Vaaleissa valitaan tasavallan presidentti toimikaudelle 2024–2030. Äänioikeus vaaleissa on kaikilla Suomen kansalaisilla, jotka ovat vaalipäivään mennessä vähintään 18-vuotiaita. Asuinpaikka ei vaikuta äänioikeuteen.

Seuraavat europarlamenttivaalit järjestetään 6.–9. kesäkuuta 2024. Äänestyspäivä Suomessa on sunnuntai 9. kesäkuuta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	6 210	5 500	11 000	-11,43 %	100,00 %
TOIMINTAKULUT	-8 398	-10 480	-22 200	24,80 %	111,83 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 188	-4 980	-11 200	127,64 %	124,90 %

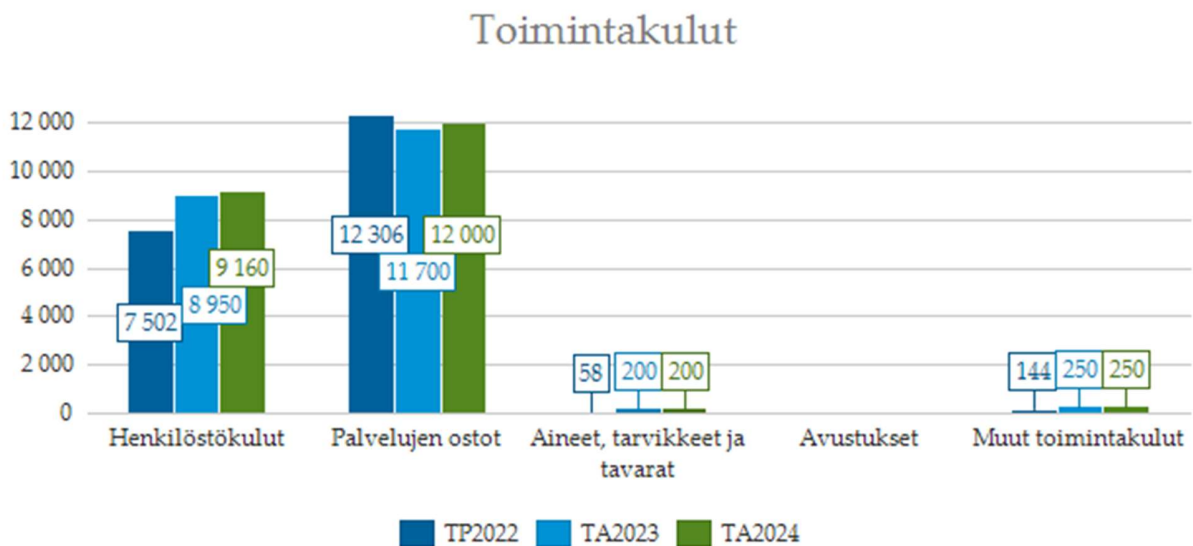
2.2 Tarkastustoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

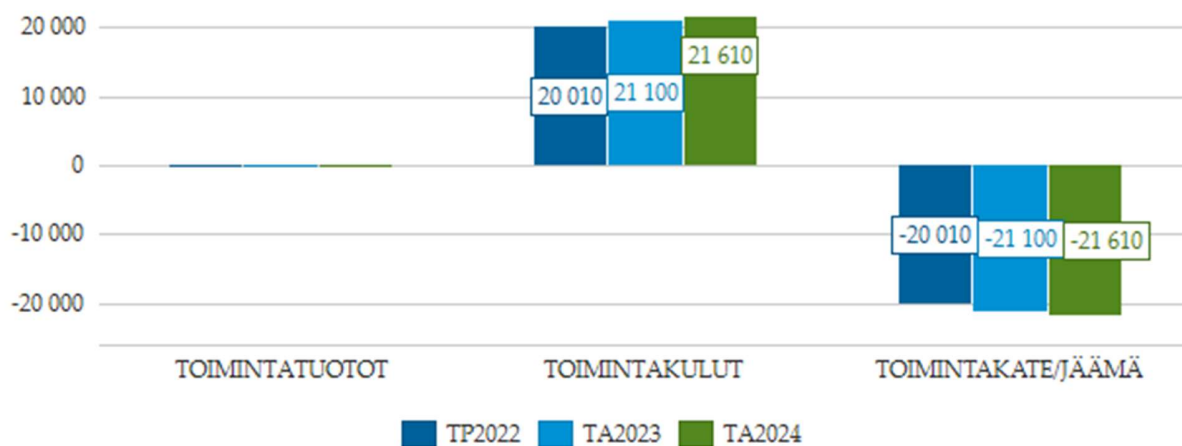
Hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat valtuuston päätettävät asiat valmistelee kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta (KuntaL93 § ja 121 §). Tämä on poikkeus kunnanhallituksen valmisteluvelvollisuudesta. Tarkastuslautakunnan edellä mainittuihin valmistelutehtäviin kuuluu mm.:

- Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen
- Tavoitteiden toteutumisen arviointi ja raportointi

Muut tehtävät mm. sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta ja ilmoittaminen valtuustolle

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTAKULUT	-20 010	-21 100	-21 610	5,45 %	2,42 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 010	-21 100	-21 610	5,45 %	2,42 %

2.3 Hallinto- ja talouspalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Tehtäväalue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskustoimiston, talous- ja hallinnon, henkilöstöhallinnon, atk-palvelut ja muu yleishallinto.

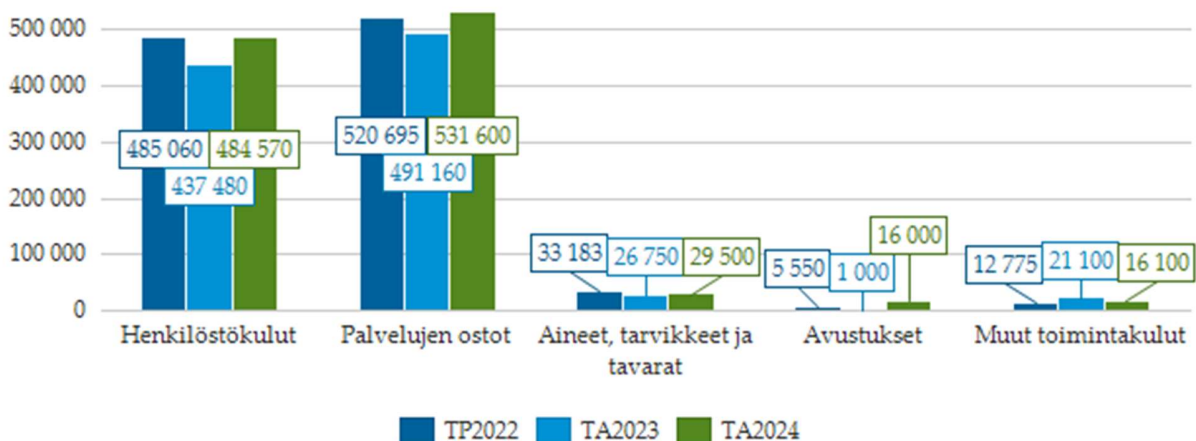
Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus johtaa myös kunnan strategiassa yhteisesti valittujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa toimivat hallinto- ja talouspalvelut.

Keskustoimiston päätavoitteena on kehittää Vaalan kunnan asianhallintajärjestelmää, sähköistä arkistointia sekä tiedonhallintaa. Asianhallinnan kehittämistä on aloitettu vuonna 2022 tiedonhallintasihteerin johdolla. Asianhallinnan kehittäminen ja koulutukset jatkuvat vielä vuonna 2024.

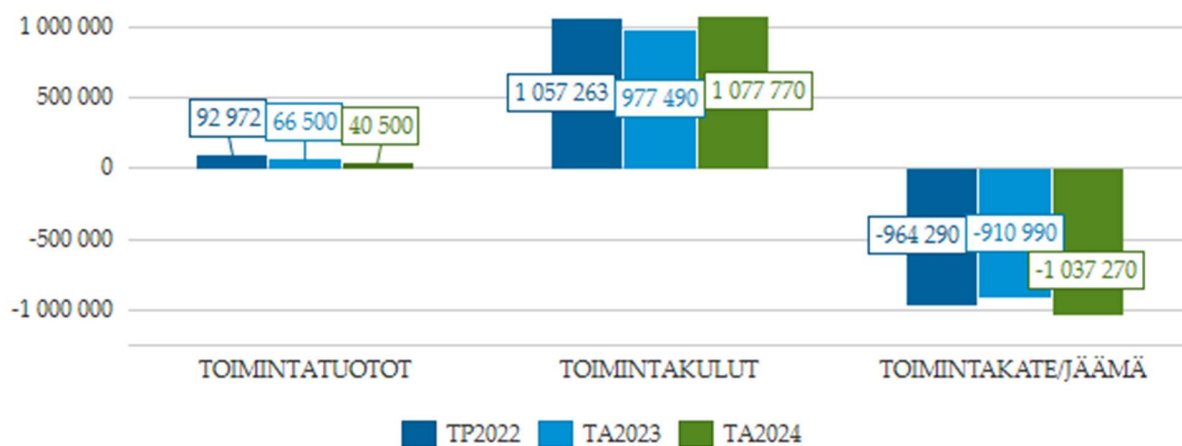
Kunnat raportoivat taloustietonsa Valtiokonttoriin ensisijaisesti XBRL-muodossa neljä kertaa vuodessa osavuositietojen vuosikellon mukaisesti. Kuntatalouden tietopalvelu käsittelee ja validoi tietoja XBRL-muotoisina ja tarjoaa niitä myös ulospäin käytettäväksi avoimessa rajapinnassa useammassa eri muodossa. Kunta ja Monetra vastaavat yhdessä kuntatalouden raportoinnista.

Vuoden 2024 tavoitteena on kartoittaa yli osastorajojen tekoälyn hyödyntämistä osana kunnan palvelujen tuotantoa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	92 972	66 500	40 500	-28,47 %	-39,10 %
TOIMINTAKULUT	-1 057 263	-977 490	-1 077 770	-7,55 %	10,26 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-964 290	-910 990	-1 037 270	-5,53 %	13,86 %

2.4 Elinkeinotoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta sekä aktiivinen elinkeinojen kehittämistyö. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Vahvojen kärki-investointien kautta tavoitellaan elinvoimaa ja kasvua, jota syntyy kehittyvistä ja uusista yrityksistä, investoinneista, lisääntyvistä työpaikoista, vahvasta vetovoimaista ja uusista asukkaista. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkailla ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen mahdollistaminen ja tukeminen. Kunnan päätöksenteon yritysälhtöisyys vahvistaa tekoja elinvoiman ja elinkeinojen puolesta.

Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa erityisesti hallinto-osastolla elinkeinojen vastuualueella, mutta myös teknisissä palveluissa erityisesti maankäytön suunnittelun ja kiinteistöjen osalta. Elinkeinojen vastuualueella työskentelee elinkeinopäällikkö. Elinvoima-asiat on koottu yhteisen elinvoimalautakunnan alle. Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Osassa asioissa päätöksenteko-oikeus on viranhaltijoilla (esim. tekninen johtaja), osassa taas aina valtuustolla saakka. Kaavoituksessa, maankäytössä sekä teknisellä osastolla luodaan elinvoimaa uusien yritystonttien ja toimitilojen kautta. Lisäksi vahvistamme elinvoimaisuutta kehittyvillä energiaratkaisuilla ja joukkoliikenteellä sekä yritysten kasvua tukevilla infraratkaisuilla ja innovatiivisilla hankinnoilla.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet:

Etsimme ratkaisuja ja rohkeitakin ideoita kunnan kehittämiseksi. Lisäämme investointeja, yritystoimintaa ja työpaikkoja. Vahvistamme kunnan mielikuvaa elinvoimaisena, modernina, idearikkaana ja luonnonläheisenä asuinkuntana. Meillä on runsaasti potentiaalia yrittäjyydelle ja kehittymiselle.

Vaalassa on positiivinen kokeilukulttuuri – uskallamme rohkeasti sekä onnistua että epäonnistua. Oppiminen ja kehittyminen kokemuksiin ja tutkittuun tietoon perustuen ovat tekemistemme keskiössä. Vaalassa on mahdollista toteuttaa ideoitaan ja unelmiaan. Kaavamme eivät ole kangistuneita eivätkä lupaprosessimme jäykkiä. Virkeä, ennakkoluuloton ja uudenlainen yrittäjyys tuottaa innovatiivisia palveluita ja tuotteita paitsi paikallisyhteisöllemme, myös muualle maailmaan. Kunta mahdollistaa, auttaa, opastaa ja kulkee vierellä. Vaalasta käsin on mahdollista työskennellä ja verkostoitua ympäri maailman.

Yrityspalvelut ja elinkeinojen kehittäminen

Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa käytössä sekä kunnan että yhteistyötahojen neuvontapalveluja ja rahoitusmahdollisuuksia. Autamme yrityksiä yhteistyökumppaneidemme kanssa tarvittaessa mm. markkinoiden kartoituksessa, liikeidean kehittämisessä, kannattavuuden

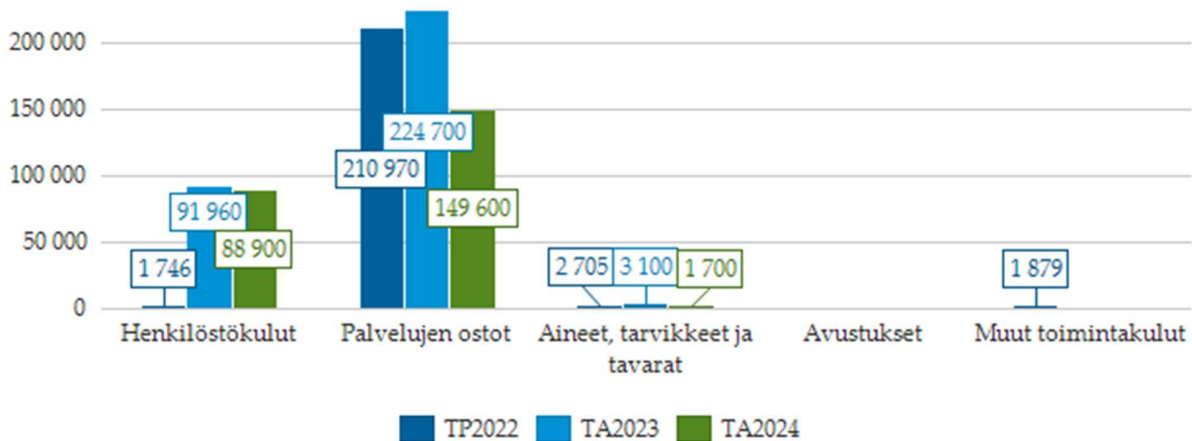
laskennassa, yrityksen perustamisessa, rahoituksen hakemisessa ja sopivien toimitilojen löytämisessä.

Yritysten kehittämis-, sijoittumis-, rahoitus- ja hankepalveluita tarjotaan kunnan elinkeinopäällikön toimesta ja koordinoimana. Elinkeinojen kehittämistyötä tehdään myös kunnan osaomistamassa kehitysyhtiössä Humanpolis Oy:ssa, joka vastaa erityisesti matkailutoimialan kehityksestä. Uusien yritysten perustamisen järjestäminen sekä omistajanvaihdokset hoidetaan yhdessä Oulun seudun uusyrityskeskus ry:n ja Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät ry:n kanssa.

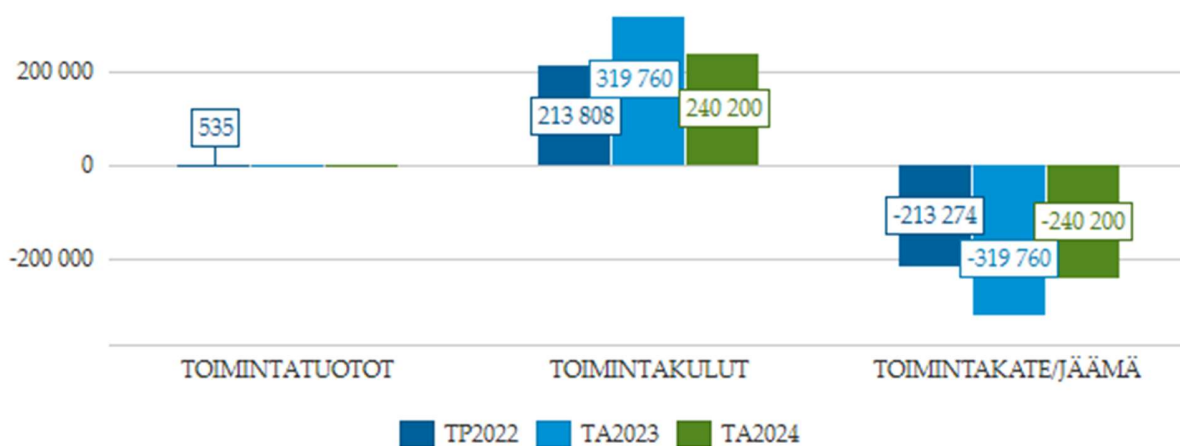
UNESCO:n Rokua Global Geoparkin alueen matkailu on lisääntynyt, ja tätä kehitystä on tarpeen jatkaa. Humanpolis Oy koordinoi, kehittää, hallinnoi ja toteuttaa Rokua Geopark- aluetta koskevia matkailu-, ympäristö-, kulttuuri- ja hyvinvointihankkeita sekä on alueen ja alueen kuntien aktiivinen edustaja kansallisessa ja kansainvälisessä matkailun ja ympäristön kehittämistyössä.

Yritystilojen ja -tonttien vuokrauksesta ja myymisestä kunnan kiinteistöstrategian mukaisesti vastaa operatiivisesti tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan ja elinkeinopäällikön kanssa. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus on teknisen johtajan ja kunnan kaavoittajan vastuulla. Olemassa olevat tontit ja yritys kiinteistöt kootaan yhteisesti kunnan nettisivustolle esille, ja niille päivitetään hinnasto ja varausjärjestelmä. Kuntastrategian mukaisesti panostetaan erityisesti uusiutuvan ja vihreän energian klusterin vahvaan kehitykseen. Matkailun kehittämissuunnitelman toimeenpanoa jatketaan suunnitelman mukaan.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	535			-100,00 %	
TOIMINTAKULUT	-213 808	-319 760	-240 200	49,55 %	-24,88 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-213 274	-319 760	-240 200	49,93 %	-24,88 %

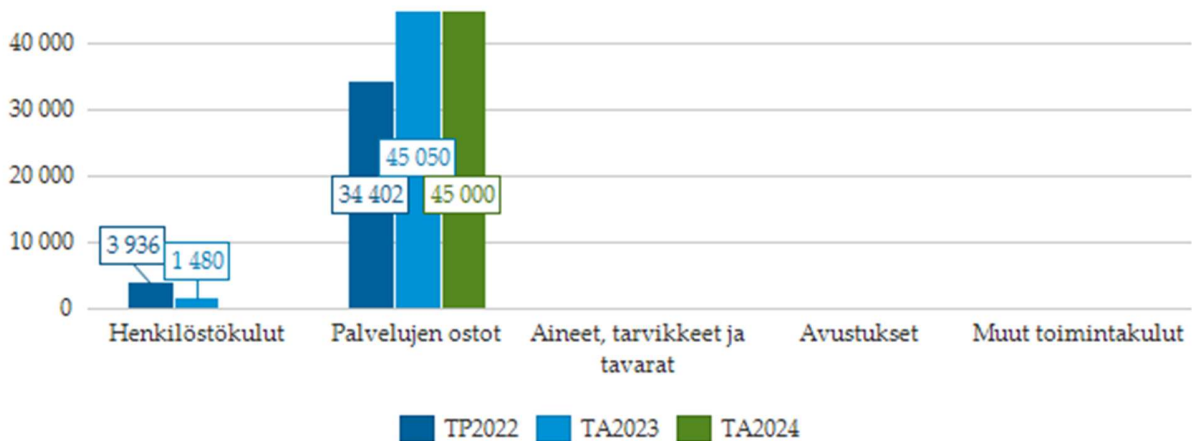
2.5 Maaseututoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

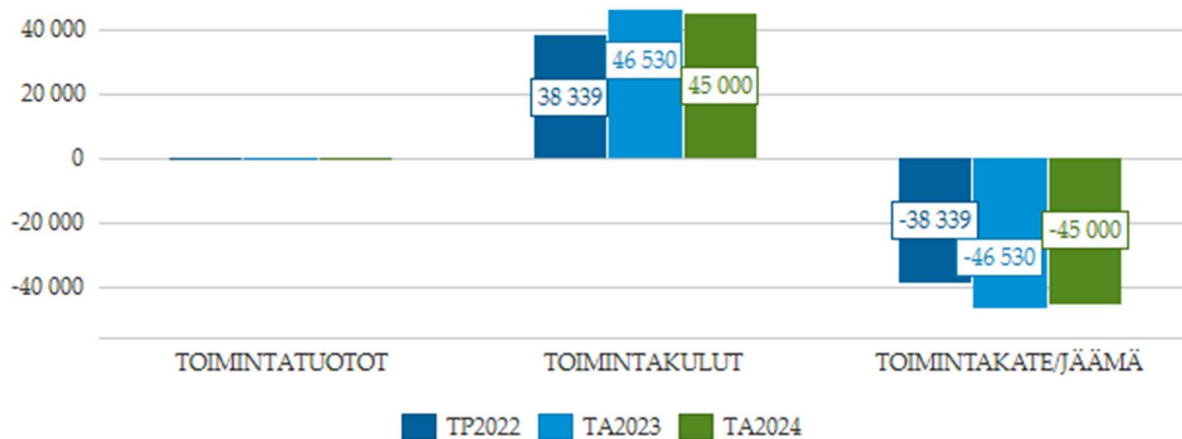
Maataloudella on erittäin merkittävä rooli Vaalan kunnan elinkeinorakenteessa. Siikalatvan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa mukana ovat Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva ja Vaala. Vastuukuntana toimii Siikalatvan kunta. Vaalan kunta pyrkii neuvottelemaan yhteistyöstä niin, että tulevana vuosina maaseutuhallinnon kustannukset eivät merkittävästi kasva. Maaseutuhallinnon palvelut järjestetään sopimuskuntien alueella lähipalveluina, ja maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut on saatavissa arkipäivisin virka-aikana vähintään puhelimitse. Palvelun tarjonta sovitetaan kysynnän sekä henkilöresurssien mukaiseksi.

Muhoksen kunta vastaa Pohjois-Suomen lomituspalveluiden hoitamisesta. Pohjois-Suomen lomituspalveluiden toiminta-alueeseen kuuluvat: Enontekiö, Hailuoto, Hyrynsalmi, Ii, Inari, Kajaani, Kemi, Keminmaa, Kempele, Kittilä, Kolari, Kuhmo, Kuusamo, Kemijärvi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Muonio, Oulu, Paltamo, Pelkosenniemi, Posio, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäntä, Ranua, Ristijärvi, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Siikajoki, Simo, Sodankylä, Sotkamo, Suomussalmi, Vaala, Siikalatva, Taivalkoski, Tervola, Tornio, Pello, Tyrnävä, Utajärvi, Utsjoki ja Ylitornio. Lomituspalvelut pyrkivät turvaamaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisten lomituspalveluiden mahdollisimman hyvän ja joustavan toteutuksen.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTAKULUT	-38 339	-46 530	-45 000	21,37 %	-3,29 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-38 339	-46 530	-45 000	21,37 %	-3,29 %

2.6 Työllistäminen

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Vaalan kunnan työllisyyspalvelujen tehtävänä on toteuttaa työllisyyttä edistäviä toimintoja. Keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen vaikuttavuuden parantaminen työllisyyden hoidossa, kustannussäästöjen saavuttaminen kunnan taloudessa työttömyyden aiheuttamien kulujen vähentämisessä sekä myönteisen vaikutuksen aikaansaaminen työnhakija-asiakkaiden elämäntilanteeseen. Työtä tehdään kuntalaislähtöisesti ja toiminta perustuu yksilölliseen lähestymistapaan. Palvelut suunnitellaan huomioiden yksilön toiveet, tavoitteet sekä kokonaistilanne.

Kunnan työllistämiseen tarkoitetut määrärahat on jaettu korostaen taloudellista vastuuta. Hallinto-osaston työllistäminen koostuu yleishallinnon työllistamisestä ja työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeesta.. Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten on budjetoitu 70 000 euroa. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää tehokkaita työllisyystoimenpiteitä. Työllisyyspalvelut ovat tarjonneet monipuolista tukea ja ohjausta sekä tehneet yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Työnhakijoiden kanssa on laadittu suunnitelmia sekä tarjottu apua työnhakuun, työkokeiluihin ja koulutusmahdollisuuksiin liittyen. Työnantajia on autettu hyödyntämään erilaisia tukimuotoja, kuten TE:n tuet ja Vaalan kunnan työllistämisen kuntalisä. Kuntalisä on suuruudeltaan 300 euroa kuukaudessa/palkkatuella työllistetty työtön. Yrityksille ja yhdistyksille on tarjottu konkreettista tukea myös sopimuksiin sekä markkinointiin ja mainontaan. Työkokeilumahdollisuuksia on vahvistettu ja järjestetty erityisen aktiivisesti sekä tehty työnantajille tutuiksi, samoin osatyökykyisten rekrytointia. Toiminta on ollut aktiivista myös tapahtumien järjestämisessä ja valmistautumisessa TE-palveluiden siirtymiseen kunnille.

Käynnissä olevan 2024 TE-palveluiden uudistus pyrkii siihen, että TE-palvelut siirretään kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Uudistuksessa hallituksen asettamana kriteerinä on 20 000 henkilön työvoimapohja, jonka perusteella kunnat tarvittaessa muodostavat yhteisen työllisyysalueen muiden kuntien kanssa, jotta kriteeri täytyisi. Näiden yhteistoiminta-alueiden tulee olla toimivia alueita työmarkkinoiden ja työllisyyden näkökulmasta. Lisäksi näiden kuntien tulisi olla maantieteellisesti yhteydessä toisiinsa. Vaalan kunta on valmistellyt liittymistä Oulun seudun työllisyysalueeseen ja päättänyt liittymisestä 28.9.2023. Tulevaisuudessa kunnilla säilyisi mahdollisuus saada palkkatukea työllistämiseen samoin edellytyksin kuin muillakin työnantajilla. Huomioitavaa on kuitenkin, että palkkatukiudistus (1.7.2023 alkaen) on tuonut merkittäviä muutoksia ja vaikuttaa jatkossa palkkatukityöllistämisen mahdollisuuksiin (esimerkiksi ”jäähyaajan” pidentyminen 10 kk -> 3 vuotta) sekä kunnan palkkatukimäärärahojen budjetointiin.

Vuoden 2023 osalta voidaan todeta, että vuoden vaihteessa kunnan työttömyysprosentti nousi voimakkaasti, osaltaan lomautuksien sekä kuntouttavan työtoiminnan totaalisen järjestämiskatkon (hyvinvointialue) vuoksi. Vuoden aikana kunnan työllisyystilanne on kuitenkin edennyt huomattavan hyvään suuntaan. Työttömien työnhakijoiden määrä on ollut laskusuunnassa ja vaihdellut 108- ja 167 henkilön välillä. Työttömyysprosentti oli 1/2023 16,7% ja on laskenut koko

kuluvan vuoden ajan ollen 8/2023 10,8%. Työllistämisen kuntalisää hyödyntävien yritysten ja yhdistysten määrä on vuoden aikana yli kaksinkertaistunut (2022 3 kpl ja 2023 7 kpl) ja työkokeilujen määrä on moninkertaistunut. Vuonna 2022 työkokeilupaiikkoja oli 3 kpl ja 2023 työkokeilupaiikkoja on ollut 7 kpl, joihin työkokeilusopimuksia on tehty yhteensä 12 kpl. Kuntouttava työtoiminta siirtyi osana sote-uudistusta hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Kuntouttava työtoiminta on suoraan työllistymistä tukevaa ja toiminnassa oli vuonna 2022 14 asiakasta. Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty Vaalassa hyvinvointialueen toimesta jälleen 10/2023 alkaen. Talousarviovuoden 2024 tavoitteena on saada edelleen positiivinen vaikutus työnhakijoiden elämäntilanteeseen, työllistymiseen ja sitä kautta työttömien työnhakijoiden määrän vähenemiseen. Lisäksi vuonna 2024 tavoitteena on edelleen työnantajayhteistyön lisääminen sekä työkokeilujen, palkkatuen ja kuntalisan suurempi hyödyntäminen, erityisesti yritysten ja yhdistysten osalta. Lisäksi keskiöön nousee työkyvyttömiä eläkeprosessien edistäminen sekä hyvä yhteistyö hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan kanssa.

Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hanke on saanut rahoituksen ajalle 1.9.2023 – 31.8.2025 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta. Hanke on EU:n osarahoittama. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 284 165 €, josta vuodelle 2024 on hyväksytty budjetiksi 141 490 €. Hankkeeseen on perustettu kaksi uutta toimea hankeajalle: koordinaattori ja ohjaaja. Hankevastaavana toimii hankekehittäjä 20 % työaikapanokselle, mihin liittyvät kustannukset sisältyvät myös hankebudjettiin. Henkilöstökustannusten osuus budjetista on 202 975 €. Muut kustannukset katetaan 40 % flat rate -osuudella, vuodelle 2024 muihin kuluihin on käytettävissä 40 426 €. Vaalan kunnan rahoitusosuus on 20 %, yhteensä 56 836 € ja vuodelle 2024 kunnan rahoitusosuus on 28 300 €.

Hanke edistää työllisyyttä ja kehittää Vaalassa yhteistyöverkostoja. Tavoitteena on

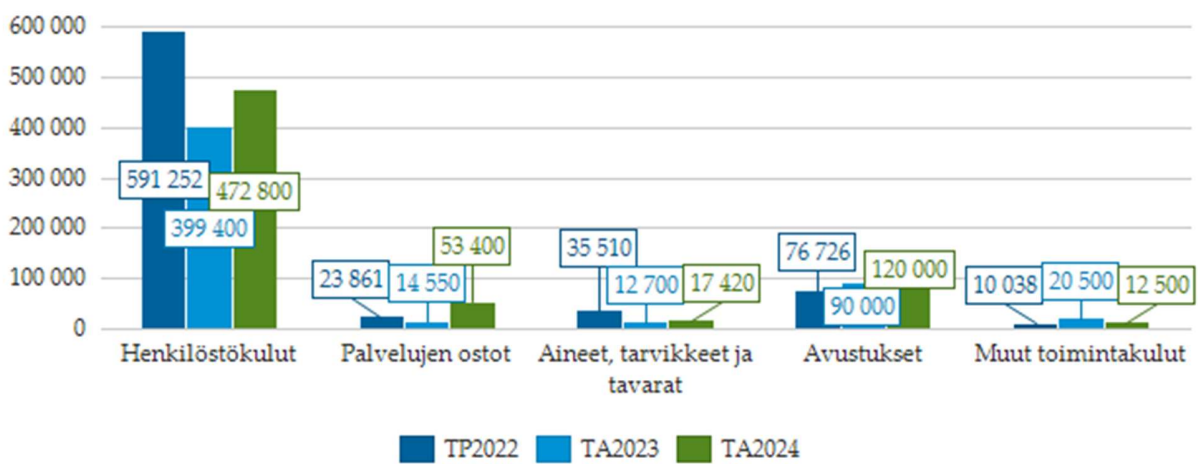
1. Olemassa oleviin työpaikkoihin ja hankkeen myötä löytyviin ja kehitettyihin tehtäviin etsitään sopivia tekijöitä. Työtehtäviä räätälöidään yhdessä työntekijöiden ja työnantajien tarpeiden mukaisesti. Työpaikoilla voidaan olla mukana ohjaamassa työtehtäviin.
2. Työnhakijoille etsitään sopivia tapoja lisätä osaamista ja löytää pysyviä ratkaisuja työelämässä huomioiden olemassa oleva työ- ja toimintakyky.
3. Työnantajana toimimisen taidot vahvistuvat ja vuorovaikutus työntekijöiden kanssa on aktiivisempaa. Täsmätyökykyisten työmahdollisuudet lisääntyvät ja työnantajien mielikuvat muuttuvat positiivisemmiksi tuetun työllistymisen osalta.
4. Osaamisen lisääminen työpaikoilla opinnollistamisen ja oppisopimusten kautta on aktiivisempaa ja koulutukseen siirrytään aktiivisesti hankkeen aikana. Koulutusmahdollisuudet paikkakunnalla lisääntyvät.

Tavoitteiden saavuttamiseksi tehdään vahvaa jalkautuvaa työtä ja perustetaan yhteinen toimipiste kohtaamisille. Hankkeen aikana asiakasosallisuutta lisätään palveluiden kehittämiseksi. Työnantajille tarjotaan rekrytointiapua ja -tapahtumia sekä tietoa tuetun työllistämisen mahdollisuuksista, Oppilaitosyhteistyötä vahvistetaan ja saadaan enemmän ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksia työnhakijoille. Erilaisia työllisyyttä edistäviä toimintamalleja kokeillaan rohkeasti mm. ryhmätyöllistäminen ja digitaaliset alustat anonyymiin rekrytointiin ja työvälitykseen.

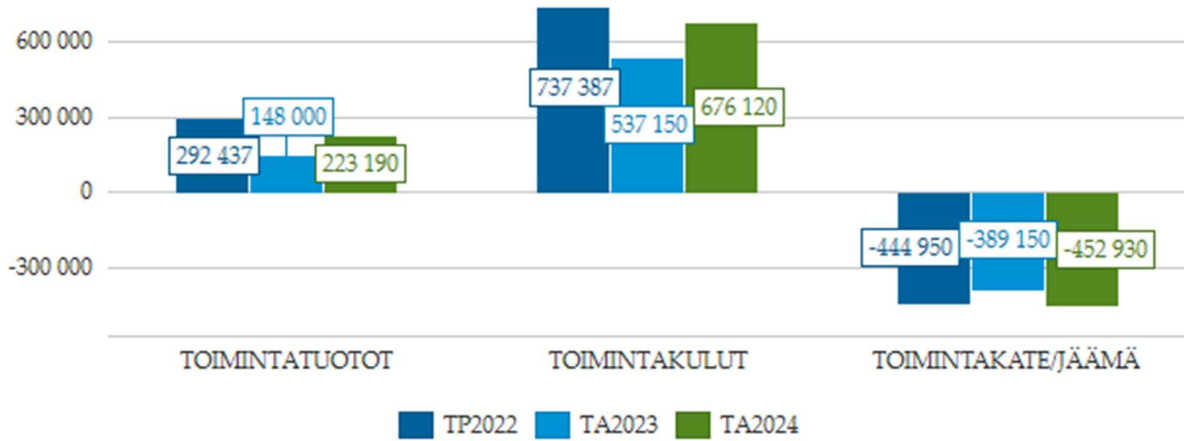
Hanketoiminnan tuloksia seurataan aktiivisesti. Mittareina toimivat työhakuun siirtyminen, koulutuksen aloittaminen ja työllistyminen tai yritystoiminnan aloittaminen. Määrällisenä tavoitteena on 20 yrityksen ja yhdistyksen osallistuminen hankkeen toimintaan ja 105 henkilöasiakkaan mukaantulo.

Hanke vahvistaa yritysysteistyötä toimimalla elinkeinopäällikön rinnalla ja työllistymistä toimimalla työllisyyskoordinaattorin rinnalla. Hyvinvointiosastolla toukokuussa 2023 käynnistynyt HOP-hanke (Hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä) toimii kokonaisuutta täydentäen. Tavoitteena on luoda vaalalainen työllisyyden hoidon malli, joka vastaa vaikuttavasti kunnan tarpeisiin.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

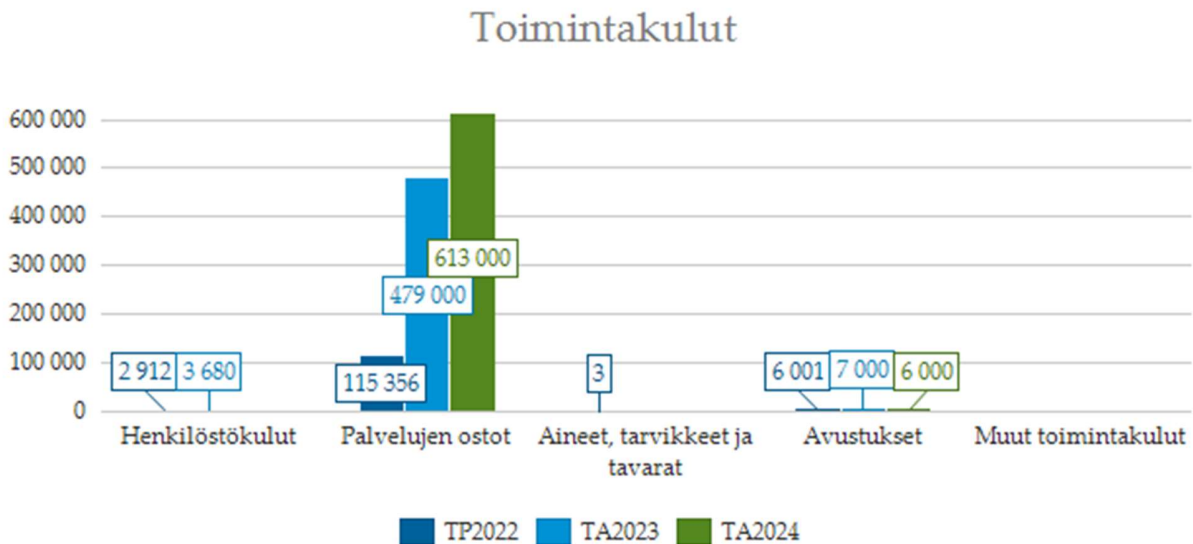
	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	292 437	148 000	223 190	-49,39 %	50,80 %
TOIMINTAKULUT	-737 387	-537 150	-676 120	-27,15 %	25,87 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-444 950	-389 150	-452 930	-12,54 %	16,39 %

2.7 Ostopalvelut muilta

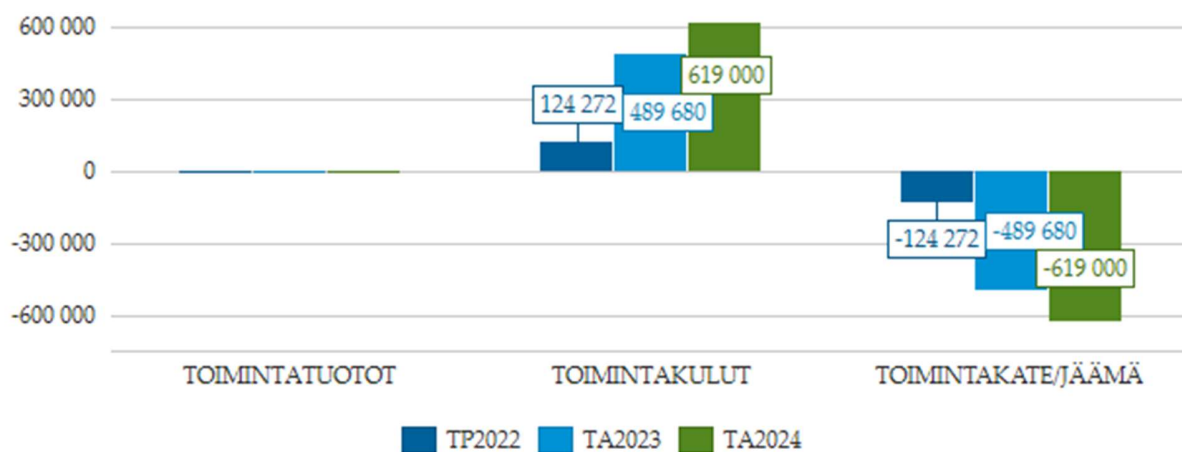
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Hallinto-osaston ostopalvelut muilta -vastuualue sisältää ostopalveluja toisilta kunnilta ja in-house -yhtiöiltä Ympäristöterveydenhuollon palvelut kunta ostaa Pudasjärven kaupungilta. Vuonna 2023 Oulunkaaren kuntayhtymän kuntapalvelutoimisto lopetti toimintansa, joten sen tuottamat palvelut kilpailutettiin ja ulkoistettiin LapIT Oy:lle (ict) ja Monetra Oulu Oy:lle (tahe).

Vuonna 2023 Monetran palveluissa kunta on valmistautunut Monetran ohjelmistojen käyttöönotto, joka toteutetaan alkuvuonna 2024. Tulevana talousarviovuonna siirrytään ict-palveluissa Oulunkaaren toimintaympäristöstä LapIT:n tai ohjelmistojen palveluntuottajien toimintaympäristöön..

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTAKULUT	-124 272	-489 680	-619 000	294,04 %	26,41 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-124 272	-489 680	-619 000	294,04 %	26,41 %

2.8 Rahoitustoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Rahoitustoimen tulot kattavat noin 90,5 prosenttia kunnan tuloista. Verotulot muodostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteistöverosta. Niiden yhteenlaskettu tulokertymä on vuonna 2024 noin 7 677 000 euroa. Valtionosuuksia on arvioitu kertyvän vuonna 2024 noin 575 000 euroa. Kunnan kokonaistukoksi on arvioitu noin 14 643 000 euroa. Kunnan omia toimintatuottoja on arvioitu kertyvän noin 1 391 000 euroa (ulkoiset) mutta ne eivät kuulu rahoitustoimen vastuualueeseen.

2.9 Markkinointi ja viestintä

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Vaalan kunnan viestinnän tavoitteena on palvella kuntalaisia ja muita kunnan viestinnän kohderyhmiä sekä tukea Vaalan kunnan arvoja ja strategisia tavoitteita. Tarkoituksena on myös vahvistaa yhteisöllisyyttä, kotiseutuylpeyttä ja identiteettiä Vaalan kunnan sisällä. Lisäksi viestinnän tavoitteena on parantaa Vaalan kunnan tunnettuutta ja vahvistaa kunnan positiivista imagoa ja hyvää mainetta.

Kunnan viestintä tukee muuta kunnan toimintaa. Sillä on mm. seuraavia tehtäviä:

- ☉ Informointi, neuvonta ja asiakaspalvelu
- ☉ Osallistumisen edistäminen
- ☉ Kansalaiskeskustelu ja kuuntelu
- ☉ Markkinointi ja maineenhallinta
- ☉ Kriisien hallinta

Vaalan kunnan viestintää pyritään tekemään tehokkaasti, yhtenäisesti ja johdonmukaisesti. Viestintää toteutetaan yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti, joita on kirjattu Vaalan kunnan sosiaalisen median ohjeeseen, graafiseen ohjeistoon, brändikirjaan sekä Oulujokilaakson ja Rokua Geoparkin yhteiseen viestinnän kehittämissuunnitelmaan.

Visio 2024

Vaalan kunnan viestintä on asiakaslähtöistä, jolloin se palvelee kuntalaisia ja muita viestinnän kohde- ja sidosryhmiä. Viestintä on myös avointa, aktiivista, vuorovaikutteista, ymmärrettävää ja oikea-aikaista. Lisäksi se on johdonmukaista ja monipuolista kanaviltaan, tavoiltaan ja sisällöltään. Näin se saavuttaa, sitouttaa ja aktivoi viestinnän kohde- ja sidosryhmiä aiempaa paremmin.

Vaalan kunnan tunnettuus kasvaa. Kunta myös erottuu mediassa positiivisella tavalla. Viestintä ja markkinointi on visuaalisesti ja sanallisesti yhtenäistä ja tunnistettavaa sekä tekee Vaalan kunnan vahvuudet ja niihin liittyvät ilmiöt, tapahtumat, aktiivisuuden, aikaansaannokset ja tekijät näkyviksi. Viestinnässä ja markkinoinnissa panostetaan laadukkaisiin kuviin ja grafiikkaan sekä videoihin, jotka kestävät aikaa ja tukevat Vaalan kunnan brändiä.

Viestintä ja markkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin talousarviossa vuodelle 2024 varaudutaan visitvaala.fi -sivuston rakentamiseen ja kunnan brändin mukaisen viestintä- ja markkinointimateriaalin tuottamiseen. Lisäksi vuoden 2024 tavoitteena on parantaa vaala.fi -sivuston ja muiden viestintä- ja markkinointimateriaalien saavutettavuutta, muun muassa lisäämällä visitvaala.fi -sivustolle kuunteluominaisuuden. Tarkoituksena on tuottaa markkinointikampanjointia muun muassa radion sekä natiiviartikkelien kautta.

Kunnan viestintäkanavia lisätään hankkimalla infonäyttöjä kuntakeskuksen liiketiloihin ja kirjastoon. Kunnan Internet-sivujen tapahtumakalenteria kehitetään niin, että kuntalaiset voivat osallistua sen sisällön tuottamiseen. Viestintää suunnitellaan ja sen vaikuttavuutta mitataan aiempaa systemaattisemmin.

Uutena markkinointitekona lisäämme kunnan markkinointisuunnitelmaan sponsorointiohjelman, jonka tavoitteena on tuoda Vaalaa esille myös esimerkiksi urheilussa tai muussa kulttuurissa menestyneiden kuntalaisten kautta. Vuoden 2023 syksyllä toteutetussa markkinointikokeilussa kunta teki yhteistyösopimuksen paikallisen menestyneen urheilijan kanssa, ja tarkoituksena on jatkaa markkinointiyhteistyötä myös muiden medianäkyvyyttä saavien vaalalaisten kanssa. yhä systemaattisemmin vuoden 2024 aikana.

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTAKULUT	-72 253	-98 550	-53 050	36,40 %	-46,17 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-72 253	-98 550	-53 050	36,40 %	-46,17 %

3 HYVINVOINTIOSASTO

Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin ja osallisuuden laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointiosaston toimintaa ohjaavat kuntastrategia sekä laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ja niihin kirjatut päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointiosaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvointiosasto on osallistunut hyvinvointialue Pohteen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmisteluun. Pohteen hyvinvointikäsitys (sovellettu Marika Kunnarin 2017 väitöskirjasta) sopii myös Vaalan kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden hyvinvoinnin avaintekijöiksi:

Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiini?

Hyvinvointiin vaikuttavat: henkilö itse, hänen omat voimavaransa, tarpeet, tahto, valinnat ja teot sekä läheiset ihmiset. Yhteiskunnan osalta vaikuttavat julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin palvelut ja toiminta sekä yhteisöt, joissa vietetään aikaa ja joissa henkilö vaikuttaa omissa arjessaan.

Vaalan hyvinvointiprosessi kulkee näin:

Hyvinvointisuunnitelman käsittelyprosessi Vaalan kunnassa vuoden 2024 osalta hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa

	Toimielin/toimija	aikataulu	Valmistelun vastuutaho
Hyvinvointisuunnitelma on laadittu 2023-2025	Valtuusto	12.2022	Johtoryhmä/hyvinvointijohtaja

Valitaan painopisteet vuodelle 2024	Valtuusto	12.2023	Hyvinvointilautakunta/hyvinvointijohtaja
Laaditaan monialainen toimenpideohjelma ja mittareiden tarkentaminen.	Hyvinvointilautakunta	1-2.2024	Johtoryhmän työpaja/hyvinvointijohtaja
Laaditaan kuntalaisille hyvinvointikysely.	Hyvinvointilautakunta	2.2024	Hyvinvointijohtaja
Toteutetaan monialainen toimintasuunnitelma.	Kaikki osastot	2-12.2024	Johtoryhmä/hyvinvointijohtaja
Monialaisen toimintasuunnitelman seuranta ja mittareiden täyttäminen.	Hyvinvointilautakunta	1.2025	Johtoryhmä/hyvinvointijohtaja
Arvioidaan monialaisen toimintasuunnitelman toteutuminen ja analysoidaan mittareiden tulokset tilinpäätöksessä.	Hyvinvointilautakunta Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto	kevät 2025	Johtoryhmä/hyvinvointijohtaja

Arvioinnissa käytetään yleisiä mittareita, kuten kouluterveyskysely, Sotkanetin (THL) tilastot (muun muassa elinolot, kunnan palvelut, sairastavuus, elintavat, elinympäristön terveellisyys, elämänhallinta ja väestöryhmien väliset terveyserot) sekä kunnassa toteutettava hyvinvointikysely. Arviointi julkaistaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Vaalan kunta sai vuoden 2023 lopulla Vuoden Hyvinvointiteko -palkinnon Pohjois-Pohjanmaan liitolta ja Pohjois-Pohjanmaan Liikunnalta. Se osoittaa, että pienikin kunta voi olla saavuttanut hyviä tuloksia. Palkinto johtaa siihen, että Vaalassa järjestetään syksyllä vuoden 2024 Hyvinvointifoorumi ja siellä esitellään kunnassa olevia hyviä käytäntöjä.

Hyvinvointiosaston vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut (sisältää kotoutumisen), liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Hyvinvointiosaston johtajana toimii hyvinvointijohtaja ja henkilökuntaan kuuluvat hyvinvointisuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori, palvelusihteri, hankekehittäjä, vapaa-ajan ja liikunnanohjaaja, nuoriso-ohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä. Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija. Taloudellisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen hanke HOP aloitti DIAK:n ja muiden yhteistyökumppaneiden Vaalan osahankkeena 1.5.2023 ja jatkuu vuoteen 2025. Hankkeessa työskentelee hankekoordinaattori ja 20 %:n osuudella hankekehittäjä. Osasto tekee

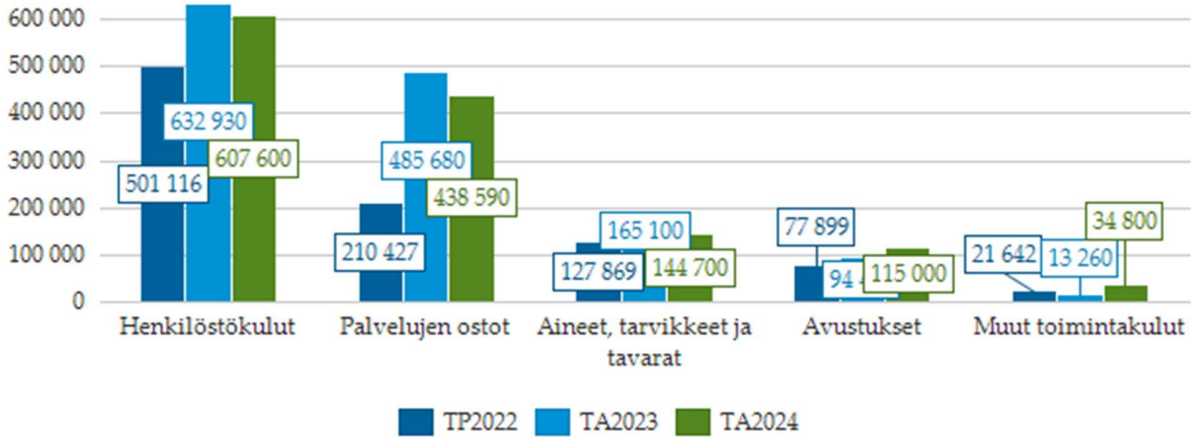
tiivistä yhteistyötä työllisyyskoordinaattorin, koulun ja muiden osastojen kanssa. Yhteistyötä tiivistetään sosiaali- ja terveysasioissa Pohteen kanssa.

Hyvinvointiosastolla erityisesti kehittämisen keskiössä vuonna 2024 on ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen, yksinäisyyden lievittämisen, ehkäisevän päihdetyön sekä koulukiusaamiseen (sivistysosasto koordinoi) puuttumisen toimintamallien juurruttaminen. Minun arkeni ja elämäni -kysely nosti yhdeksi kehittämisteemaksi taloudellisen hyvinvoinnin. Tähän liittyvät huolenaiheet koskettavat kaikenikäisiä vaalalaisia. Yhteiskehittämistä viedään eteenpäin ikäkausiverkostoissa, joissa on mukana alueen verkostoja ja järjestöjä. Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan valtuustokaudella 2021-2025. Lakisääteisenä ehkäisevän päihdetyön toimielimenä on hyvinvointilautakunta. Hyvinvointiosasto toteuttaa hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä poikkihallinnollisesti yhteistyössä kunnan eri osastojen, Pohteen, yhdistysten ja yritysten sekä aktiivisten kuntalaisten kanssa. Vuonna 2024 kunta parantaa kuntastrategian mukaisesti yhdyspintatoimintaa hyvinvointialue Pohteen kanssa.

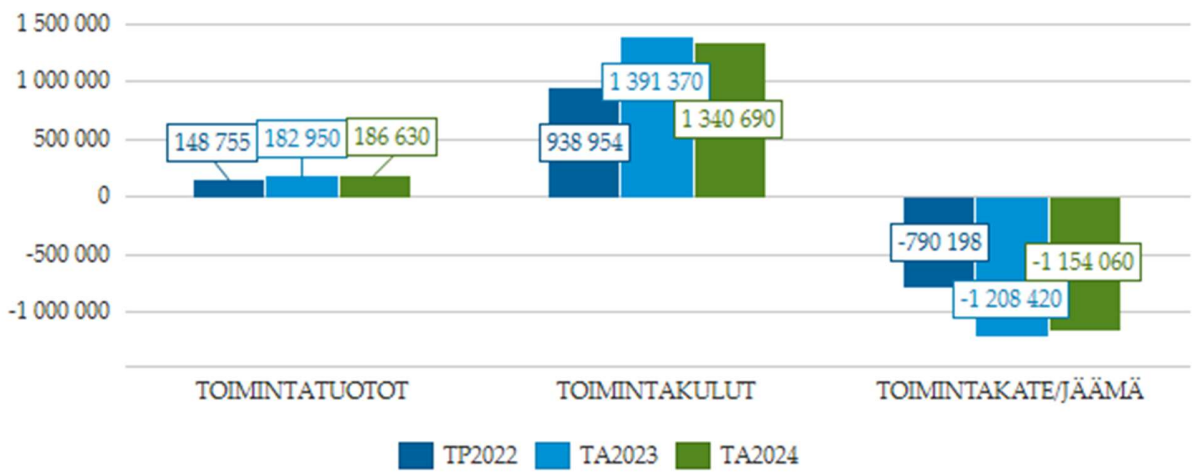
Hyvinvointiosasto toteuttaa valtuuston määrittelemiä painopisteitä yhteistyössä kunnan eri osastojen, Pohteen työntekijöiden, yhdistysten, yritysten sekä aktiivisten kuntalaisten kanssa. Hyvinvointiosastolla on laaja verkostotyö eri hankkeiden, alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Syksyllä 2023 perustettiin julkisen ilmottautumisen kautta Vaalaan Oulu 2026 -kulttuuriryöryhmä, joka jatkaa toimintaa vuoteen 2026 ainakin. Hyvinvointikoordinaattori on mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämistyössä ja hyvinvointisuunnittelija mielenterveys- ja päihdetyötä edistävässä MiePäVäki-verkostossa sekä ikäihmisten palveluiden kehittämisverkostoissa.

Hyvinvointiosaston talousarvio on pienempi kuin vuonna 2023. Toimintakate vuonna 2024 on noin 1 114 000 euroa. Vuonna 2023 vastaava luku oli noin 1 169 000 euroa. Toimintakatteen laskua selittää yksilövalmentajan ja puolikkaan työvalmentajan toimien lakkauttaminen asiakkaiden vähentymisen vuoksi ja AVI:n rahoituksen päättyessä. Palvelua hankintaan tarvittaessa ostopalveluna vuonna 2024. Osallistavalle budjetoinnille varataan edelleen 10 000 euron määräraha. Hyvinvointiosaston sisällä olemme vaihtaneet talouden painopisteitä ja lisänneet resurssia Vaalan 70-juhlavuoteen ja sen tapahtumien järjestämiseen. Tavoitteena on pitää pääjuhla kesällä tulevaisuustemalla. Juhlavuotta valmistellaan yhdessä Oulu2026-kulttuuriryhmän ja yhteistyöhön halukkaiden kuntalaisten ja järjestöjen sekä yritysten kanssa. Investoinneista suurimpana jatketaan kirjaston toiminnallisen sisustuksen suunnittelua tulevaisuuden kirjastoksi. HOP-hanke ja hallinto-osaston työllisyysuhanke perustavat Vaalan keskustaan kohtaamispaikan työnhakijoille, työnantajille ja muille hankkeen toimijoille.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	148 755	182 950	186 630
TOIMINTAKULUT	-938 954	-1 391 370	-1 340 690
Henkilöstökulut	-501 116	-632 930	-607 600
Palvelujen ostot	-210 427	-485 680	-438 590
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-127 869	-165 100	-144 700
Avustukset	-77 899	-94 400	-115 000
Muut toimintakulut	-21 642	-13 260	-34 800
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-790 198	-1 208 420	-1 154 060
VUOSIKATE	-790 198	-1 208 420	-1 154 060
TILIKAUDEN TULOS	-815 040	-1 229 230	-1 176 740
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-815 040	-1 229 230	-1 176 740

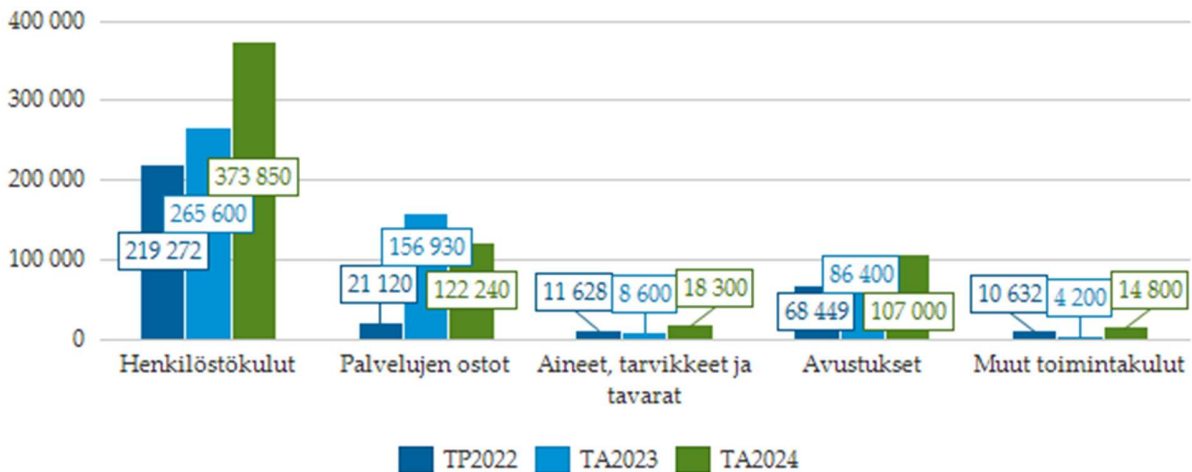
3.1 Hyvinvointipalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

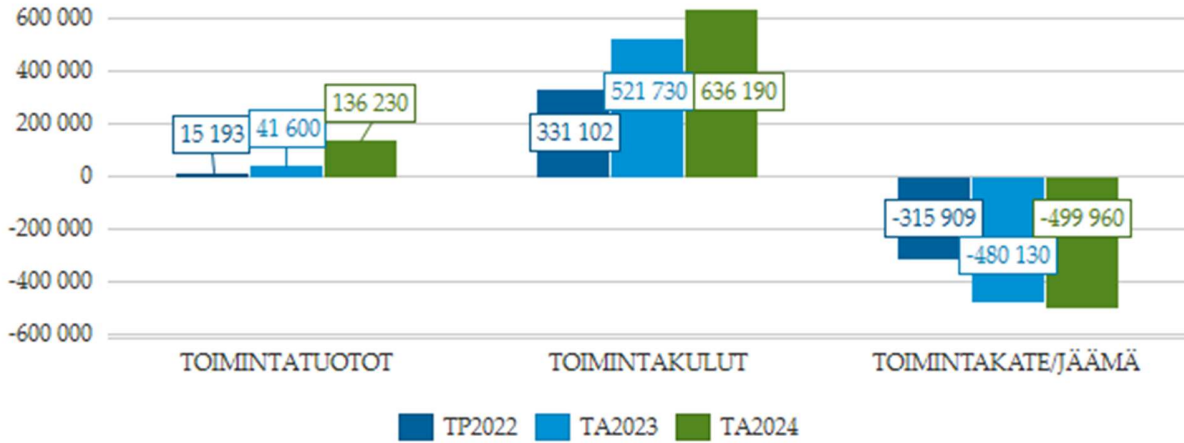
Hyvinvointipalveluita ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen laaja-alaisesti sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä järjestöjen kanssa. Lisäksi tuemme ikäihmisten kotona-asumista kulttuurin ja liikunnan keinoin, lasten ja nuorten hyvinvointia osallisuutta ja itsetuntoa vahvistamalla. Tärkeä osa on myös elintapaohjaus. Hyvinvointipalveluihin kuuluvat kunnan vaikuttamistoimielinten toiminta, kuten nuorisoneuvosto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä vapaa-ajan asukasneuvosto. Lisäksi kunnassa toimii lapsiparlamentti ja kyläparlamentti, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Kotouttamispalvelu kuuluu hyvinvointipalveluihin. Tilapäistä suojelua tarvitsevia ukrainalaisia Vaalassa on ollut vuodesta 2022 lähtien ja keväällä 2023 valtaosa heistä haki kotikuntaoikeutta. Vaala solmi loppuvuodesta 2023 ELY-keskuksen kanssa yhteistyösopimuksen ja laatii sen mukaisesti kevään 2024 aikana kaikille Vaalassa asuville ukrainalaisille kotoutumissuunnitelmat. ELY-keskus maksaa korvausta kunnille kotoutumissuunnitelmien tekemisestä sekä kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä ja palkkaamme siihen määräaikaisten työntekijän alkuvuodeksi 2024.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	15 193	41 600	136 230	173,80 %	227,48 %
TOIMINTAKULUT	-331 102	-521 730	-636 190	57,57 %	21,94 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-315 909	-480 130	-499 960	51,98 %	4,13 %

3.2 Liikuntapalvelut

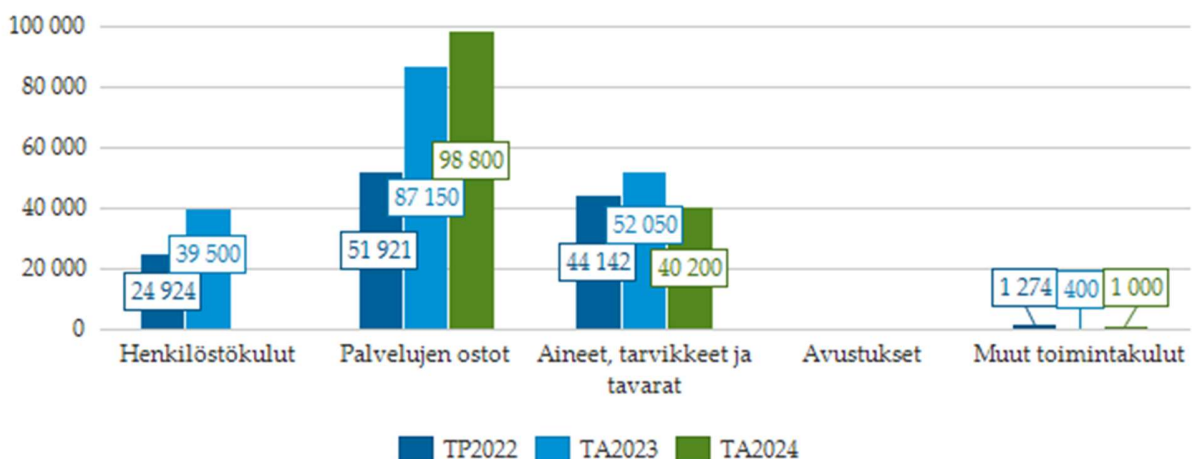
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä sekä fyysistä aktiivisuutta tukemalla liikunnan harrastusta sekä tukemalla elinvoimaista seuratoimintaa. Liikuntapalvelut tukevat kuntalaisten monenlaista liikkumista paikallisella yhteistyöllä. Se kannustaa terveyttä edistävään liikuntaan erilaisilla haasteilla, avustamalla järjestöjä ja tarjoamalla liikuntapaikkoja maksutta kuntalaisten ja yhdistysten käyttöön. Kunta subventoi kuntalaisille uimalippuja sekä Rokua Health & Spasta että Kaukavedestä. Kunta järjestää kuljetuksen Rokualle, jossa on uintimahdollisuus ja ohjattua vesijumppaa. Lisäksi kunta ostaa ohjattua kuntosaliliikuntaa eläkeläisille kaksi kertaa viikossa ja mielenterveyskuntoutujille, vammaisille ja työttömille kerran viikossa. Kirjastossa on liikuntavälineiden lainausta. Kunta tarjoaa liikunta- ja elintapaneuvontaa kuntalaisille sekä vapaa-ajan palveluita. Erityisteemana vuonna 2024 on Pohteen palveluissa olevien asiakkaiden arkiliikunnan edistäminen. Ikäihmisille järjestetään joka kuukausi liikuntatapahtuma vuonna 2024.

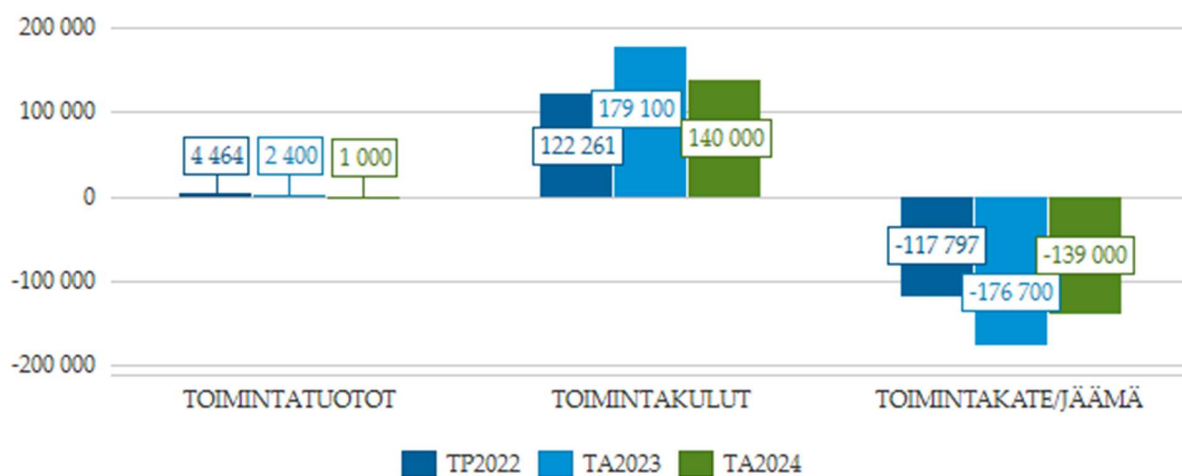
Vaalan kunta panosti vuoden 2022 aikana merkittävästi liikuntapalveluihin palkkaamalla toistaiseksi voimassa olevaan tehtävään liikunnanohjaajan. Useista rekrytoinneista huolimatta pysyvää liikunnanohjaajaa ei saatu pakattua vuonna 2023, joten hyvinvointilautakunta päätti perustaa vapaa-ajan ja liikunnanohjaajan toimen (1 htv) ja tässä liikuntapainotteisessa tehtävässä ohjaaja aloitti 1.12.2023. Hän panostaa myös kyläihmisten liikunnan edistämiseen yhdessä kylätoimijoiden kanssa.

Esteettömän Sahanrannan suunnitelmia toteutetaan ja luontopolkuja kohennetaan ja markkinoidaan sosiaalisessa mediassa vuonna 2024.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	4 464	2 400	1 000	-46,24 %	-58,33 %
TOIMINTAKULUT	-122 261	-179 100	-140 000	46,49 %	-21,83 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-117 797	-176 700	-139 000	50,00 %	-21,34 %

3.3 Nuorisopalvelut

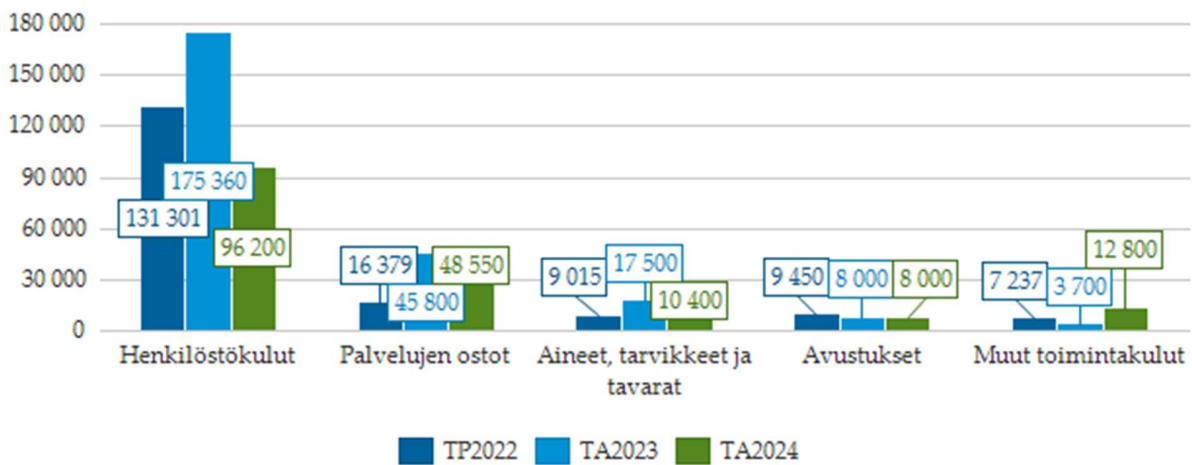
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Nuorisopalvelut vastaavat nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön kuuluvista tehtävistä. Nuorisotilana toimii kunnan keskustassa sijaitseva Vanu. Nuorisopalvelut sisältää nuorisotyön nuorisotilalla, koulussa, retket ja leiritoiminnan, etsivän nuorisotyön ja nuorten kesätyöllistämisen. Tapahtumien järjestämisestä vastaavat yhteistyössä vapaa-ajan ohjaaja, hyvinvointikoordinaattori ja nuorisotyöntekijä. Kunnan järjestämät nuorten ja muutkin tapahtumat ovat maksuttomia. Vuonna 2024 tapahtumia on normaalia enemmän juhlavuoden ansiosta.

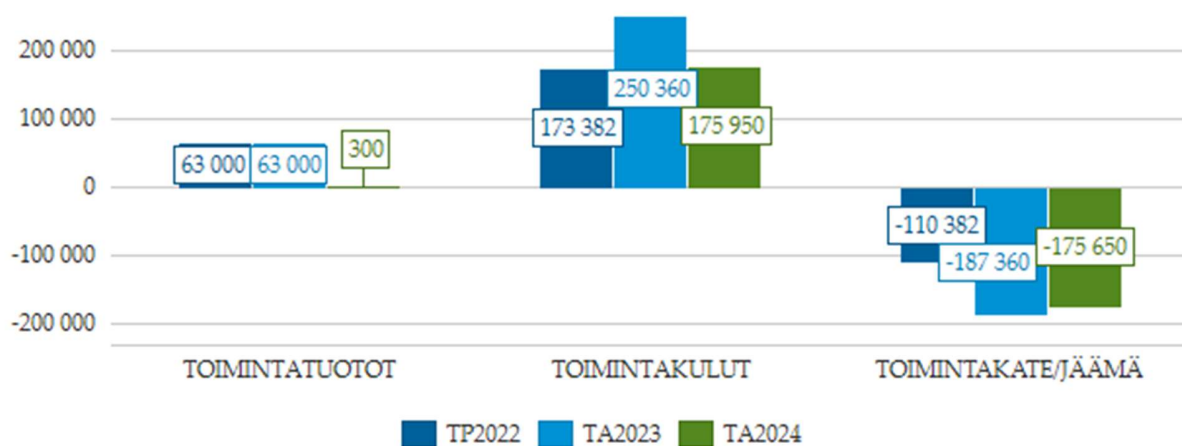
Nuorisolain 10 §:n mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään nuoren kasvu, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Vaalassa etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen saadaan AVI:n avustusta.

Vaalassa kunta ostaa yksilövalmentajan nuorten työvalmentajan palvelut tarpeen mukaan vuonna 2024.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	63 000	63 000	300		-99,52 %
TOIMINTAKULUT	-173 382	-250 360	-175 950	44,40 %	-29,72 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-110 382	-187 360	-175 650	69,74 %	-6,25 %

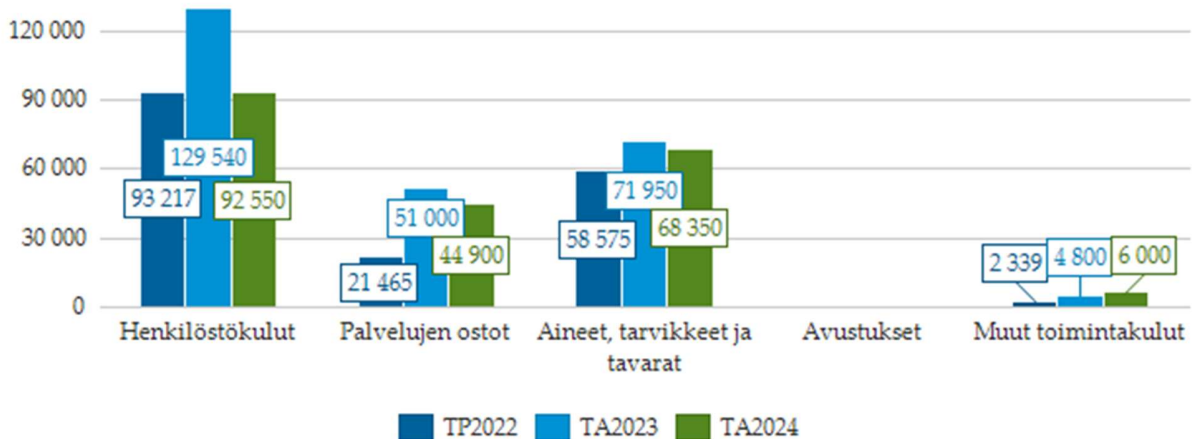
3.4 Kirjastopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

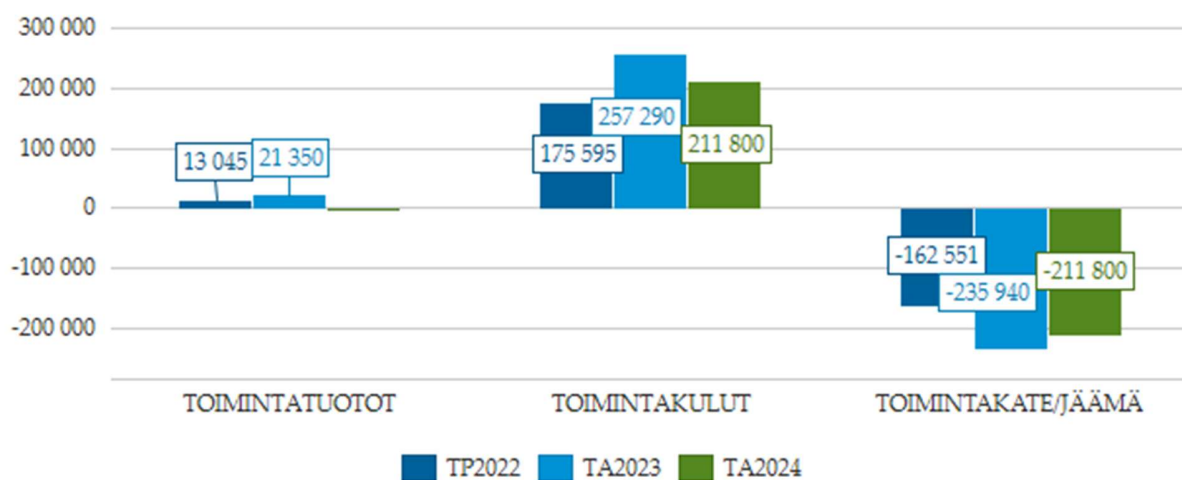
Vaalan kirjasto kuuluu OUTI-kirjastoverkkoon. Uusia kirjoja hankitaan koko ajan ja edistetään lasten, nuorten ja aikuisten lukemisen harrastusta. Kotiseutukokoelmaan kerätään muistiinmerkittyä tietoa kotikunnastamme. Kirjastopalvelut sisältävät lasten ja nuorten sekä aikuisten kirjojen, lehtien, musiikin ja liikunta- ja vapaa-ajan välineiden lainaamisen lisäksi tapahtumia ja kirjailijavierailuja kirjastolla. Tähän saakka e-kirjaston palveluja on saatu pohjoisen e-kirjastolta, vuonna 2024 valtakunnallinen e-kirjasto aloittaa toimintansa. Mun kirjasto -hanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Kunta on hakenut AVI:n demokratia-hankekokonaisuudesta uutta hanketta vuodelle 2024-2025. Päätös tulee keväällä.

Kirjastossa on pidetty Tulevaisuuden kirjasto -työpajoja ja kysytty kuntalaisilta ja vapaa-ajan asukkailta, millainen on tulevaisuuden kirjasto. Vuoden 2023 lopulla kirjastoon hankittiin suosituksi tullut virtuaalinen ja liikunnallinen iWall-peliseinä ja kilpailutettiin lasten ja nuorten kirjaston kalusteet. Uudistumista jatketaan vuoden 2024 aikana investoimalla aikuisten kirjaston hyllyihin ja hiljaisiin tiloihin Hissukoihin. Kaikki muut kuin seinien vierustoilla olevat hyllyt ovat helposti liikuteltavia, jolloin kirjastoon saadaan iso tapahtumatila iltakäyttöön. Siellä voidaan pitää myös musiikkiesityksiä, kirjailijavierailuja, etäluentoja ja muita kulttuuritapahtumia asiakkaiden toiveiden mukaan. Kirjasto on aktiivisesti mukana sosiaalisessa mediassa. Pyrimme jatkamaan digiohjausta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	13 045	21 350		63,67 %	-100,00 %
TOIMINTAKULUT	-175 595	-257 290	-211 800	46,52 %	-17,68 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-162 551	-235 940	-211 800	45,15 %	-10,23 %

3.5 Kulttuuripalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

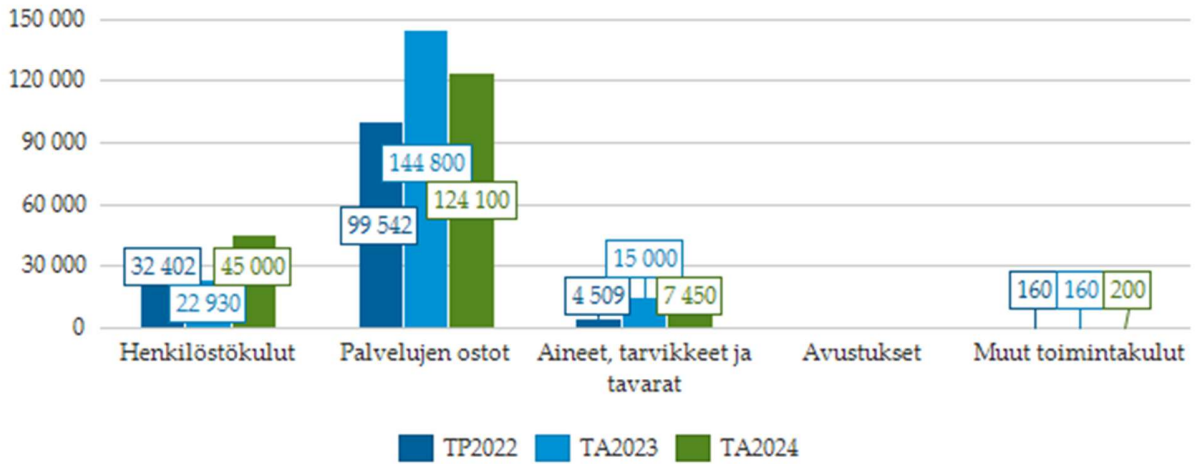
Vaalan kunnassa taiteen ja kulttuurin edistäminen on osa kunnan hyvinvoinnin, elinvoiman, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämistä. Hyvinvointiosasto toimii kulttuuripalveluiden vastuullisena toimialaosastona. Sivistysosasto vastaa kulttuuripalveluiden tuottamisesta sivistystyön ja vapaan sivistystyön opetuksessa. Vaalassa kulttuuripalveluja tuottavat kunnan lisäksi järjestöt ja yksityiset henkilöt. Vaalassa on kokoaan vilkkaampi kulttuurielämä. Vuonna 2024 kulttuuripalvelut jatkaa Valentin Vaala -elokuvafestivaalin toteuttamista yhteistyössä mainostoimisto Brandsteinin kanssa. Kulttuuri- ja kotiseututapahtumat ovat merkittävä osa Vaalan kunnan 70-vuotisjuhlaa.

Kunnan tuottamia kulttuuripalveluja ovat:

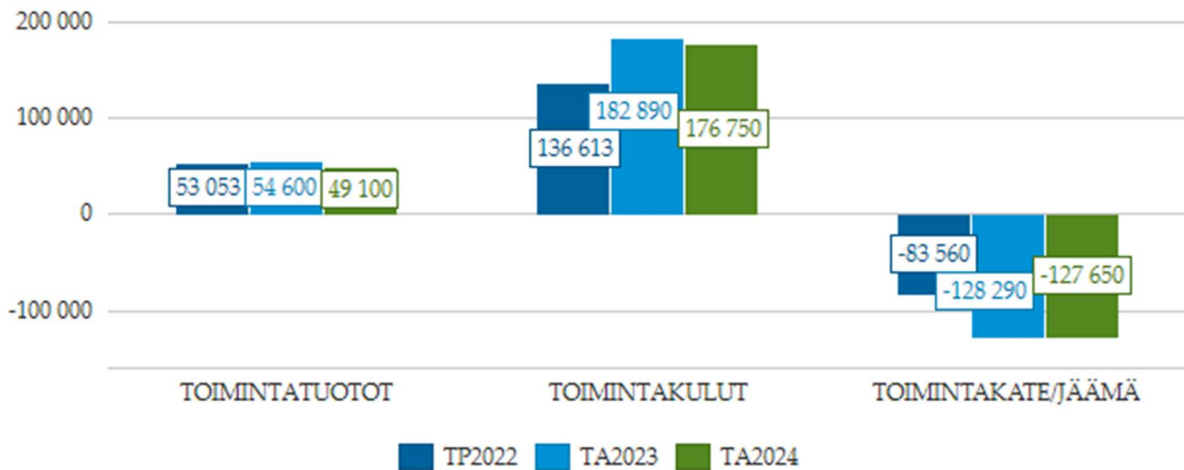
- Kirjasto
- Oulujärven kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- Kunnan järjestämät tai tilaamat kulttuuriesitykset ja tapahtumat
- Lamminahon perinnetalon toiminta

Lisäksi kunta avustaa kulttuuritapahtumia ja yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kohde- ja perustoiminta-avustuksilla sekä kumppanuussopimuksin ja markkinoimalla tapahtumia sosiaalisessa mediassa. Myös järjestöjen ja yksityiset tapahtumailmoitukset ilmoitetaan kunnan nettisivulla tapahtumakalenterissa ja sosiaalisessa mediassa. Kulttuuripalveluja kehitetään myös usean kunnan yhteisen hanketoiminnan avulla. Kulttuuriyhteistyötä jatketaan myös Muhoksen ja Utajärven kuntien kanssa. Kiehtovat tarinat Rokua Geopark alueen vetovoimatekijöiksi - hankkeessa Vaalaan tuotetaan vuoden 2024 aikana kaksi ammattitaiteilijoiden ympäristötaideteosta, toinen kunnan keskustaan Veturitallin luo ja toinen Manamansaloon Peuranpolun varrelle. Oulu2026 kulttuuripääkaupungin hankeasiakirjaan on kirjattu Lumotun hallan maan ja Löytyretki taiteeseen hankkeiden kehittämistyö. Kuntaan perustettu Oulu2026-työryhmä jatkaa toimintaansa vuonna 2024. Vaalan kunta vastaa talonpoikaismuseo Lamminahon talon kesäaikaisesta toiminnasta, tilan omistaa Senaatti-kiinteistöt ja Museovirasto huolehtii yhdessä maakuntamuseon kanssa talon arvokkaasta käytöstä. Kesällä 2024 on normaalia enemmän tapahtumia Lamminahon talossa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	53 053	54 600	49 100	2,92 %	-10,07 %
TOIMINTAKULUT	-136 613	-182 890	-176 750	33,87 %	-3,36 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-83 560	-128 290	-127 650	53,53 %	-0,50 %

4 SIVISTYSOSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Toimialue sisältää seuraavat vastuualueet: sivistysosaston hallinnon, perusopetuksen (Vaalan yhtenäiskoulu), lukion, aikuisopetuksen (Oulujärven kansalaisopisto) sekä varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Päätehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tarjoamalla laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, monikäyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisää osaltaan kunnan elinvoimaisuutta yhteistyössä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla on elinvoimaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää ja opiskelijoiden rekrytointiin panostetaan. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.

Keskeisiä muutoksia vuodelle 2024:

Varhaiskasvatus toimii kokonaan päiväkodin tiloissa, lisäksi on yksi perhepäivähoitaja työssä omassa kodissaan. Henkilöstön riittävydestä huolehditaan ja varallaolojärjestelmää kehitetään. Varhaiskasvatus on maksutonta. Tulevan vuoden aikana valmistaudutaan myös organisaatiomuutokseen varhaiskasvatuksen hallinnon osalta.

Perusopetuksessa tutkitaan edelleen lehtoreiden virkojen tuntikertymää ja selvitetään mahdollinen tarve muuttaa virkoja tuntiopettajien viroiksi. S2-opetuksen tarve on kasvanut ja sen resursoinnista huolehditaan.

Lukion markkinointia edelleen kehitetään ja opiskelijahankintaa tehostetaan, hyvinvointikurssin valmistelua jatketaan. Merkittävänä asiana opiskelijahankinnassa on Finest Future lukio-ohjelman toimenpiteissä onnistuminen. Lukio on strategisesti linjattu säilytettäväksi osana laadukasta ja yksilöllistä kasvupolkua.

Kansalaisopisto jatkaa tutulla ja totutulla tavalla tarjoamalla eri ikäryhmille laajasti ja monipuolisesti kursseja kattavasti koko kunnan alueella. Uusia kursseja otetaan tarvittaessa ohjelmaan saadun palautteen ja toiveiden perusteella.

TOIMENPIDE 2024: LUKION OPISKELIJOIDEN KURSSEIHIN SISÄLLYTETÄÄN PAIKALLISTUNTEMUSTA JA TUTUSTUMIS- JA OPINTOMATKOJA JÄRJESTETÄÄN ROKUA GEOPARK ALUEELLE SEKÄ MUIHIN OMAN KUNNAN KOHTEISIIN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Ainutlaatuinen Rokua Geoparkimme vetää puoleensa yhä enemmän niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita ympäri vuoden.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Järjestettyjen matkojen määrä	Tapani Karhu (Sivistysjohtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: MONIPUOLINEN JA PEDAGOGISESTI PERUSTELTU VERKKOJEN JA LAITTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN KANSAINVÄLITYSTOIMINNASSA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Nopeat ja kattavat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet mahdollistavat yhteyden koko maailmaan, eikä elämä Vaalassa vaadi kompromisseja tai sisällä muttia.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Laitteiden määrä. Yhteyksien toimivuus.	Tapani Karhu (Sivistysjohtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: LASTEN JA NUORTEN ÄÄNI KUULUU PÄÄTÖKSENTEOSSA, OPPILAS- JA OPISKELIJAKUNTATOIMINTA ON VIREÄÄ.	
Valtuustokauden kärkihanke: Olemme helposti lähestyttäviä ja edistämme erilaisia lähidemokratian ja osallisuuden muotoja.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Oppilas- ja opiskelijakunnan kokoontumisten määrä. Osallistujien aktiivisuus.	Tapani Karhu (Sivistysjohtaja)
Ei arviota	

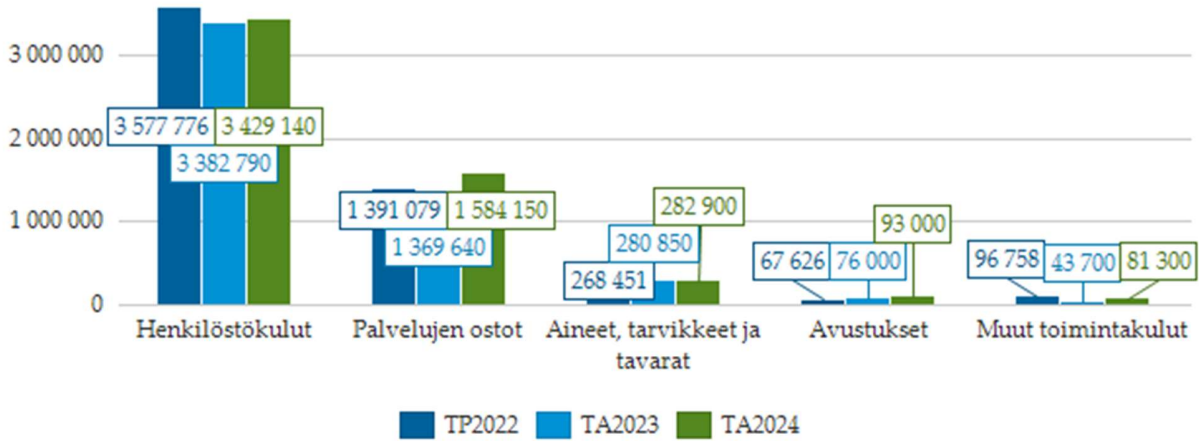
TOIMENPIDE 2024: KANSALAIPOISTO TARJOAA MONIPUOLISESTI LIIKUNTA- JA KULTTUURIHARRASTUKSIA VAKITUISILLE JA VAPAA-AJAN ASUKKAILLE.	
Valtuustokauden kärkihanke: Panostamme vahvasti asukkaidemme ja vierailijoidemme liikunta- ja kulttuuriharrastusten ja -elämysten edistämiseen sekä omaleimaisiin tapahtumiin.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kurssien määrä. Kurssilaisten määrä.	Tapani Karhu (Sivistysjohtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: KOULUN KERHOTOIMINTA ON MONIPUOLISTA JA ERITYISESTI LIIKUNTAA HUOMIOIVA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Panostamme vahvasti asukkaidemme ja vierailijoidemme liikunta- ja kulttuuriharrastusten ja -elämysten edistämiseen sekä omaleimaisiin tapahtumiin.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kerhojen määrä. Kerhojen monipuolisuus.	Tapani Karhu (Sivistysjohtaja)
Ei arviota	

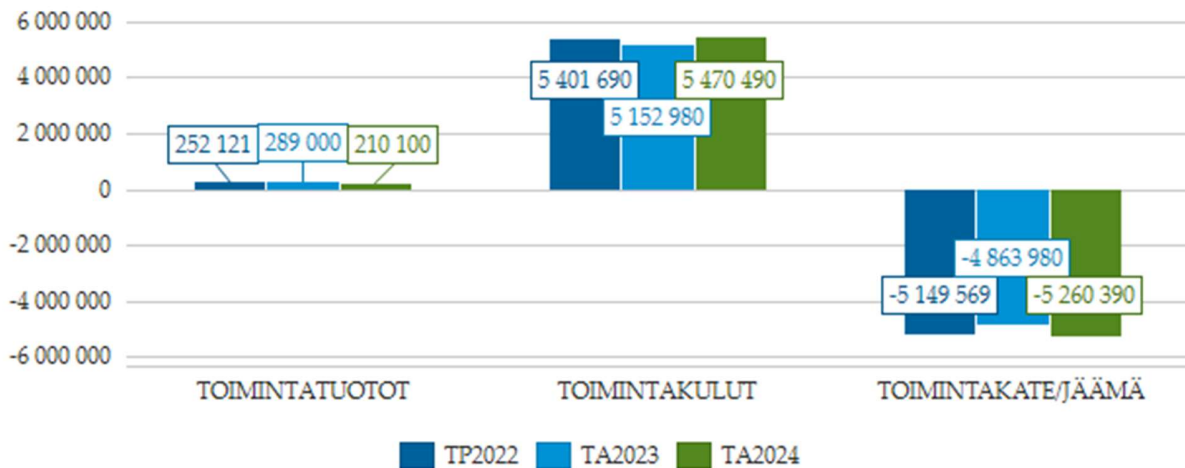
TOIMENPIDE 2024: HENKILÖSTÖN REKRYTOINNIN ONNISTUMINEN, KOULUTUKSEN MAHDOLLISTAMINEN JA AMMATTITAITOISEN HENKILÖKUNNAN VARMISTAMINEN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Positiivisen ja valmentavan johtamisen opeilla johdettu Vaala on tunnettu hyvänä, luotettavana ja houkuttelevana työnantajana.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Koulutusten määrä. Henkilöstön pätevyys.	Riitta Korhonen (Varhaiskasvatuksen johtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: VARHAISKASVATUS ON MAKSUTONTA, RYHMÄT TOIMIVAT AMMATTITAITOISEN HENKILÖSTÖN VETÄMINÄ, HENKILÖSTÖÄ ON RIITTÄVÄSTI.	
Valtuustokauden kärkihanke: Vaalassa on maksuton, laadukas ja yksilöllinen kasvupolku varhaiskasvatuksesta lukioon.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Henkilöstön määrä. Henkilöstön pätevyys.	Riitta Korhonen (Varhaiskasvatuksen johtaja)
Ei arviota	

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	252 121	289 000	210 100
TOIMINTAKULUT	-5 401 690	-5 152 980	-5 470 490
Henkilöstökulut	-3 577 776	-3 382 790	-3 429 140
Palvelujen ostot	-1 391 079	-1 369 640	-1 584 150
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-268 451	-280 850	-282 900
Avustukset	-67 626	-76 000	-93 000
Muut toimintakulut	-96 758	-43 700	-81 300
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 149 569	-4 863 980	-5 260 390
VUOSIKATE	-5 149 983	-4 863 980	-5 260 390
TILIKAUDEN TULOS	-5 418 892	-5 166 660	-5 512 260
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 418 892	-5 166 660	-5 512 260

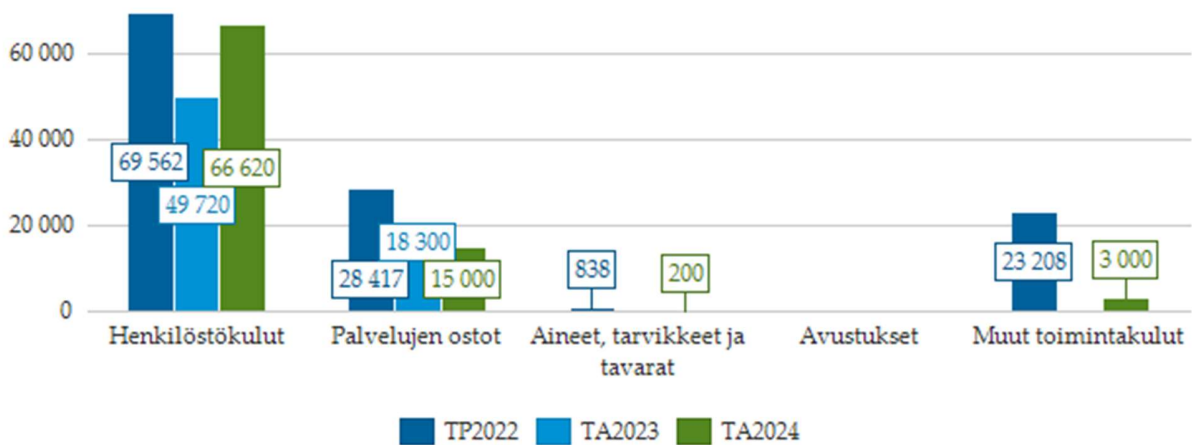
4.1 Sivistystoimen hallinto

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

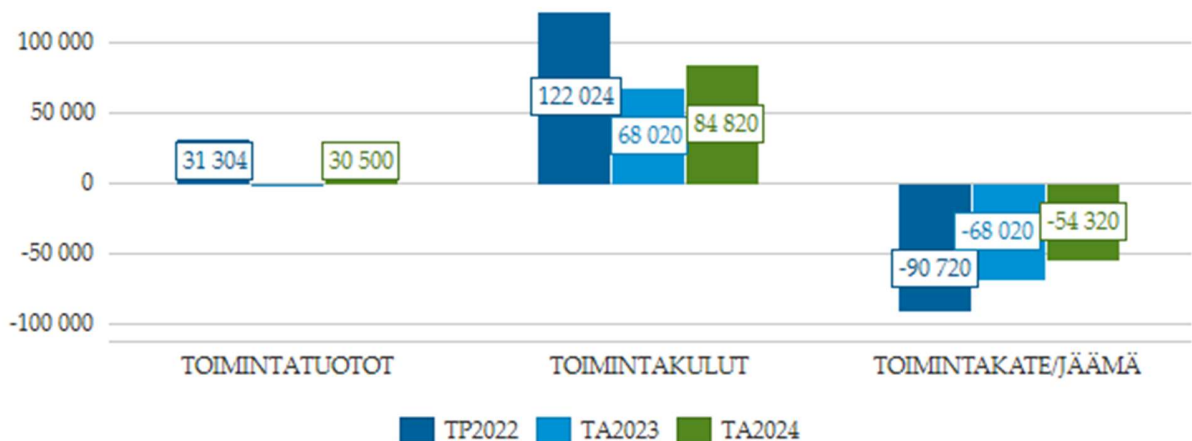
Sivistystoimen hallinto vastaa sivistysosaston johtamisesta ja talousarvion toteutumisesta. Keskeisenä tehtävänä on varmistaa osaavan ja pätevän henkilöstön rekrytointi sivistystoimen eri vastuualueille ja taata laadukkaat hallinnolliset palvelut.

Positiivisen ja valmentavan johtamisen opeilla johdettu Vaala on tunnettu hyvänä, luotettavana ja houkuttelevana työnantajana.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	31 304		30 500	-100,00 %	
TOIMINTAKULUT	-122 024	-68 020	-84 820	-44,26 %	24,70 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-90 720	-68 020	-54 320	-25,02 %	-20,14 %

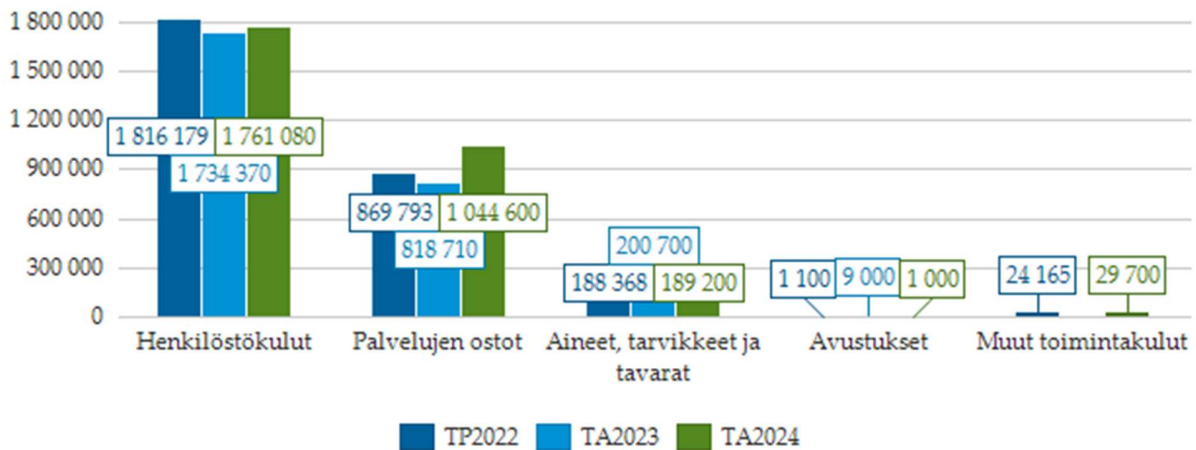
4.2 Perusopetus

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

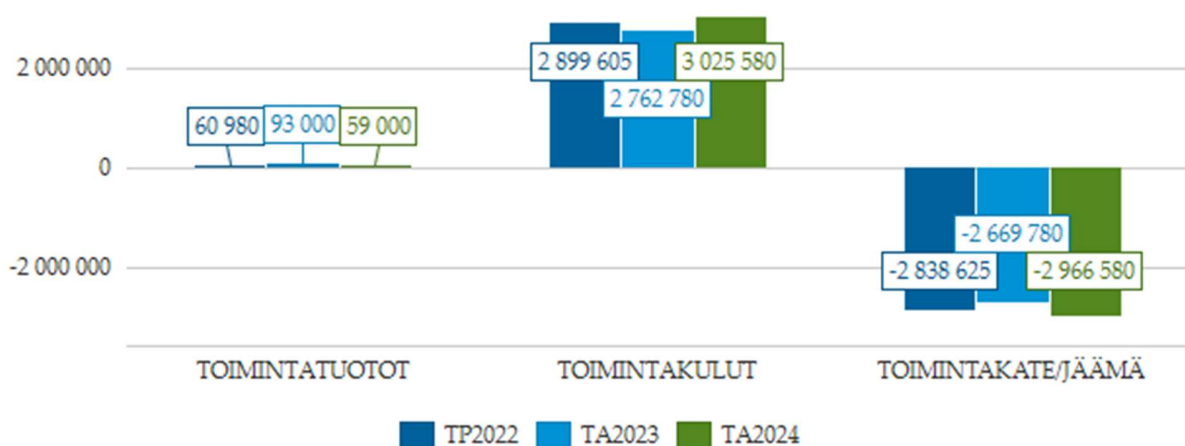
Vaalan yhtenäiskoulu

Perusopetus tarjoaa oppilaille tasa-arvoiset mahdollisuudet laajaan yleissivistykselliseen perustaan ja antaa valmiudet sekä kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin. Kasvatustehtävässämme tuemme oppilaiden yksilöllistä oppimista, kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä kotien kanssa. Toimintaa ohjaavat opetussuunnitelma ja lukuvuosisuunnitelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

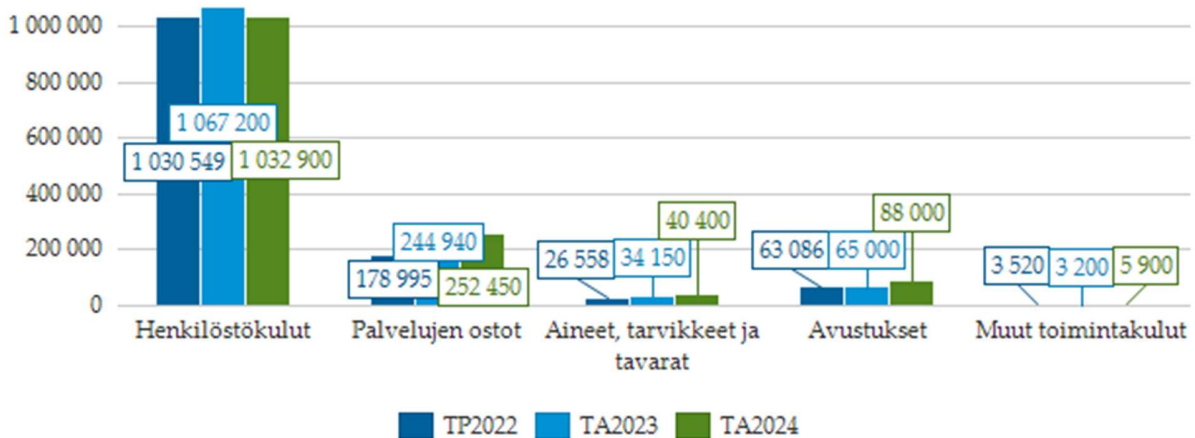
	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	60 980	93 000	59 000	52,51 %	-36,56 %
TOIMINTAKULUT	-2 899 605	-2 762 780	-3 025 580	-4,72 %	9,51 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 838 625	-2 669 780	-2 966 580	-5,95 %	11,12 %

4.4 Varhaiskasvatus

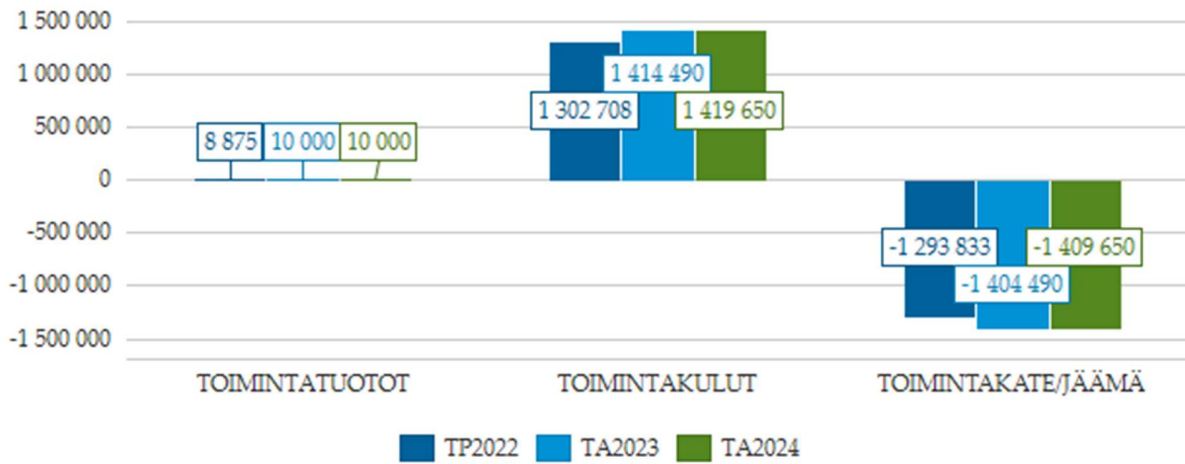
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Varhaiskasvatuksen vastuualueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoiton palvelut, lasten kotihoidontuki ja esiopetus. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia yhteistyössä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään ja opiskeluun. Toimintaa ohjaavat paikalliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa ja perhepäivähoitona hoitajan kotona. Esiopetus järjestetään päiväkodissa. Tulevan vuoden aikana valmistaudutaan tulevaan organisaatiomuutokseen varhaiskasvatuksen hallinnon osalta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	8 875	10 000	10 000	12,68 %	
TOIMINTAKULUT	-1 302 708	-1 414 490	-1 419 650	8,58 %	0,36 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 293 833	-1 404 490	-1 409 650	8,55 %	0,37 %

4.3 Lukio

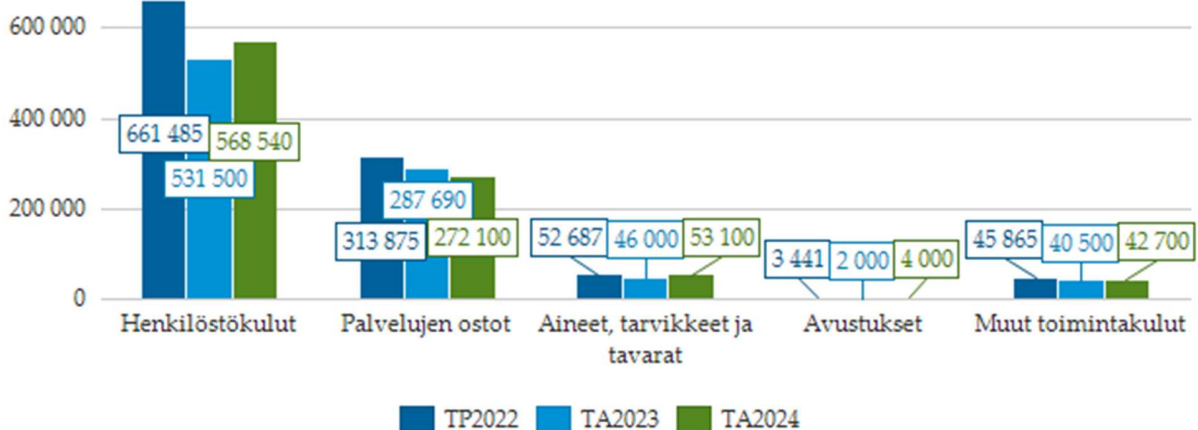
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Vaalan lukio

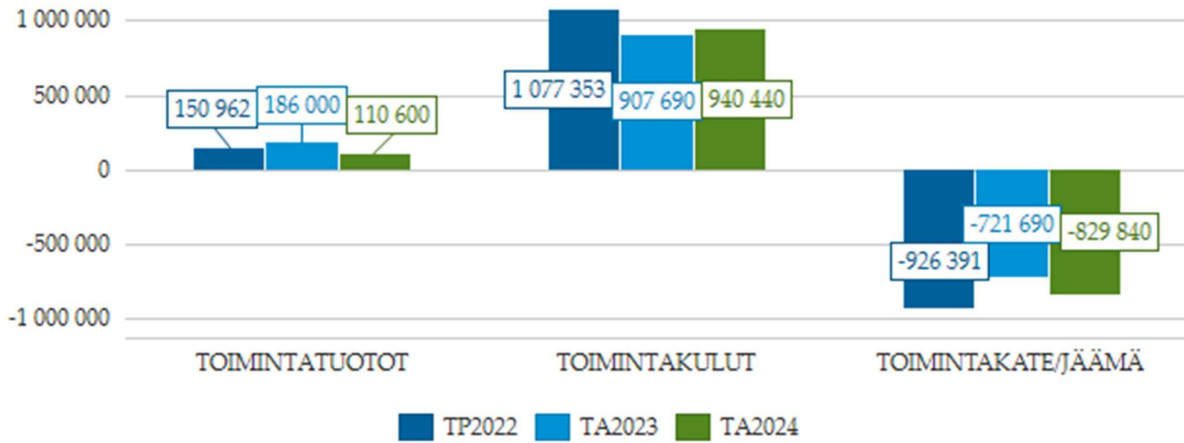
Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutus tarjoaa laaja-alaisen yleissivistyksen sekä valmiuden ylioppilastutkintoon perustuviin jatko-opintoihin. Lukiokoulutus tukee hyvän itsetunnon kehitystä, arvostaa työntekoa ja tavoitteellista oppimista turvallisessa oppimisympäristössä panostaen opetuksen laatuun.

Viihtyisä, ihmisläheinen Vaalan lukio tarjoaa ammattitaitoista ja ajanmukaista opetusta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

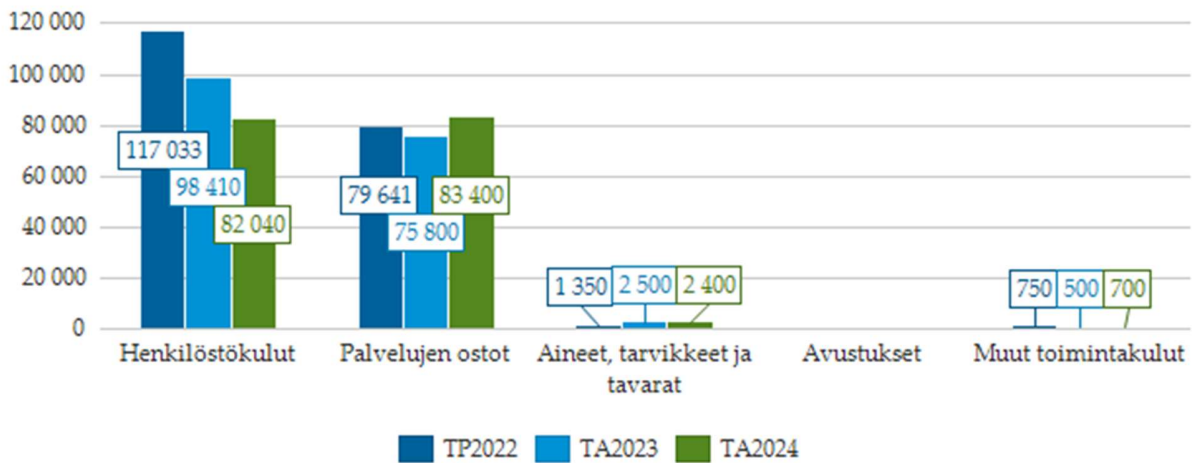
	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	150 962	186 000	110 600	23,21 %	-40,54 %
TOIMINTAKULUT	-1 077 353	-907 690	-940 440	-15,75 %	3,61 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-926 391	-721 690	-829 840	-22,10 %	14,99 %

4.5 Kansalaisopisto

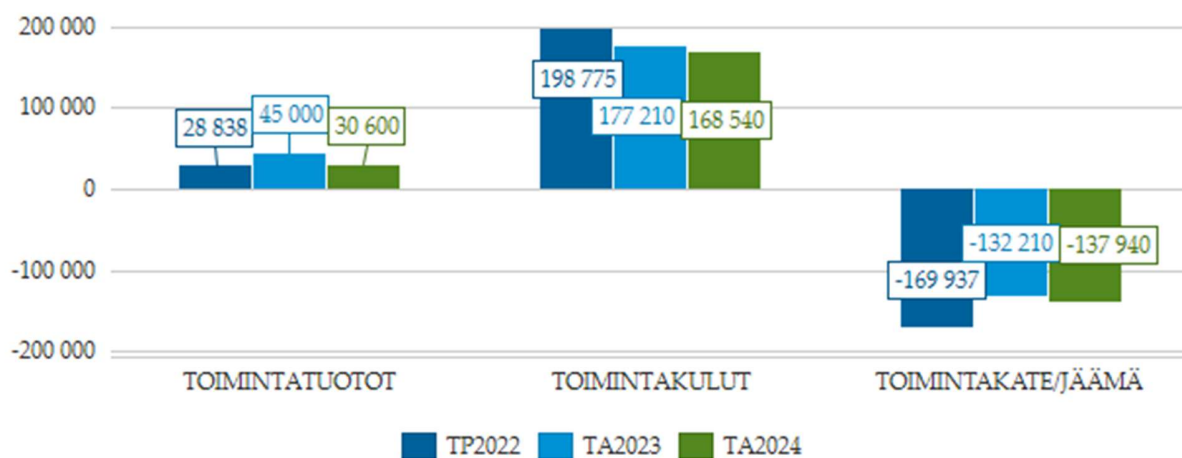
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksienkehittämiselle. Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin. Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa. Toimintaa ohjaa kansalaisopiston toimintasuunnitelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	28 838	45 000	30 600	56,04 %	-32,00 %
TOIMINTAKULUT	-198 775	-177 210	-168 540	-10,85 %	-4,89 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-169 937	-132 210	-137 940	-22,20 %	4,33 %

5 TEKNINEN OSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta vastaa kaavoituksesta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsätiloista sekä kunnan tuottamista tukipalveluista, kuten ravitsemis-, siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluista. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisiä, terveellisiä ja turvallisia asumisympäristöjä sekä tuottaa muille hallintokunnille niiden toiminnassaan tarvitsemat ympäristön- ja kiinteistöhoito- ja muut toimialaan kuuluvat tukipalvelut.

Rakennusvalvonnan osalta jatketaan toimenpiteitä, jossa rakennusluokituksen, huoneisto-osoitteiden ja valtakunnallisten pysyvien huoneistotunnusten kiinteistörekisterin rakennuskannan ajantasaisuus sekä osoiterekisteri laitetaan kuntoon. Kiinteistörekisterin osalta lisätään asiantuntijapalveluita. Rakennuslupien ennen vuotta 2000 aineiston paperisen arkiston digitointia jatketaan pysyväisarkistoon saattamisessa. Maanrakennuslain vuodelle 2025 siirtynyt ja voimaan tuleva uudistus huomioidaan rakennusvalvonnan toimissa.

Maankäytön ja kaavoituksen osalta kunnan kaavoittajan työtehtävissä pääpaino on Vaalanlammen asemakaavan muutos asuinkäyttöiseksi, maapoliittisen ohjelman läpiviemisessä, eri vaiheissa olevien kaavojen käsittelyissä ja uusien kaava-aloitteiden läpiviemisessä sekä muihin työtehtäviin osoitettuihin tehtäviin. Asiantuntijapalveluiden kulujen kasvussa merkittävimmät kulut on Vihreää virtaa Vaalasta hanke ja Vaalan taajaman kiinteistörajojen uudelleen rajaamisen palvelut. Elinkeinojen vahvistamiseksi osa työpanoksesta on myös kaavoittajan työssä. Maapoliittisen ohjelman laatiminen on yksi osa kuntastrategian huomioimista. Maankäytön yksikön yhteistyö Muhoksen ja Utajärven kunnan kanssa jatkuu lähinnä kaavoittajien välisellä yhteydenpidolla.

Talonrakennuksessa kiinteistöissä tehdään talousarvioon sisällytettyjä ja kiinteistöstrategian mukaisia toimia mm. kiinteistöjen uudisrakentaminen: Eläinlääkintätilat, katettu jääkaukalo, kunnanvirasto ja mahdollisen soteaseman rakentamisen suunnittelu. Mahdolliset äkilliset korjausrakentamisen tarpeet. Jatketaan sisäilmatutkimuksia toimenpidevaatimuksineen. Eläköitymiset vaativat toimintavuoden aikana toiminnan tarkastelun tulevaisuuden osalta. Kiinteistö- ja tonttimyyntiä jatketaan markkinoinnin osalta. Hyvinvointialueen kanssa laaditut vuokrasopimukset tulevat muuttumaan ja osittain päättyvät, joiden vuokratulot ja sopimusmuutokset on pyritty huomioidaan talousarvion laadinnassa. Hyvinvointialueen päätökset tulevat talousarvion laadinnan jälkeen ja aiheuttavat siten epävarmuutta.

Maanrakennuksessa avustettavilla yksityistiekunnilla on 20 %:n omavastuu. Tienhoidon kustannukset kohdistuvat pääosin vakinaisen asutuksen ulospääsyteihin ja talvikunnossapitoon. Määrärahavaraus on 2023 vuoden toteuman mukainen. Määrärahan määrää ja omavastuuta on tarkastellaan vuoden 2024 aikana ja päätetään mahdolliset muutokset vuodelle 2025. Peruskorjausavustuksiin, joihin yksityistiet saavat ELY:n avustuksen, on varattu 250 000 e.

Epävarmuutta peruskorjausavustuksien maksatusmäärään aiheuttaa ELY:n suunnitelmat määrärahojen leikkauksista vuodelle 2024 aiemmasta suunnitelmasta poiketen. Taajamakatujen kunnostukseen on varattu 370 000 euroa. Kävelyn ja pyöräilyn liikenteen väyliä on lisätty edellisvuodesta. Satamien ja ulkoilureittien kunnostuksia jatketaan. Metsätaloudessa keskitytään harvennushakkuisiin ja ympäristö-/metsänhoidollisiin toimenpiteisiin. Henkilöstökuluissa lisäystä tulee oppisopimuskoulutettava ja maanrakennus/ympäristöpuolen tehtäviin työntekijä varmistamaan suunniteltuja toteutuksen toimintoja.

Ravitsemispalveluissa jatketaan edellisvuoden tapaan. Ravitsemispalveluiden yhteistyötä Muhoksen ja Utajärven kunnan kanssa jatketaan. Aamupalakokeilu on tarkoitus laajentaa useammalle käyttäjäryhmälle, positiivisten palautteiden perusteella. Vaalan kunnan osuus ateriapalvelupäällikön viran kustannuksista on 18%.

Siivouspalveluissa varaudutaan muuttuvien kohteiden puhtaudenpitoon. Henkilömäärän mitoitus pysyy ennallaan. Puhtauspalveluvastaava ja tekninen johtaja vastaavat toiminnasta.

Työllistämistä jatketaan, huomioiden TE24 mahdolliset muutokset. Työllistetyt toimivat pääosin talonrakennuksen, maanrakennuksen ja ympäristönhoidollisissa työtehtävissä. Työnohjaaja avustaa ympäristötyönohjaajaa henkilöstön työtehtävien johtamisessa.

TOIMENPIDE 2024: UUSIA RETKEILYREITTEJÄ VAALAN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Ainutlaatuinen Rokua Geoparkimme vetää puoleensa yhä enemmän niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita ympäri vuoden.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Reitistöhankeiden valmistuminen.	Matti Kaikkonen (Tekninen johtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: ENEMMÄN VIHREÄÄ ENERGIAA VAALAN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Otamme kasvihuonepäästöissämme reippaita askelia kohti hiilinegatiivisuutta ja sidomme hiiltä metsissämme, soillamme ja pelloillamme tehokkaasti.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Energian seurantajärjestelmän asennus. VVV-hankkeen rahoituksen hyväksyminen. Purkukuntoisen kiinteistön myynti.	Matti Kaikkonen (Tekninen johtaja)
Ei arviota	

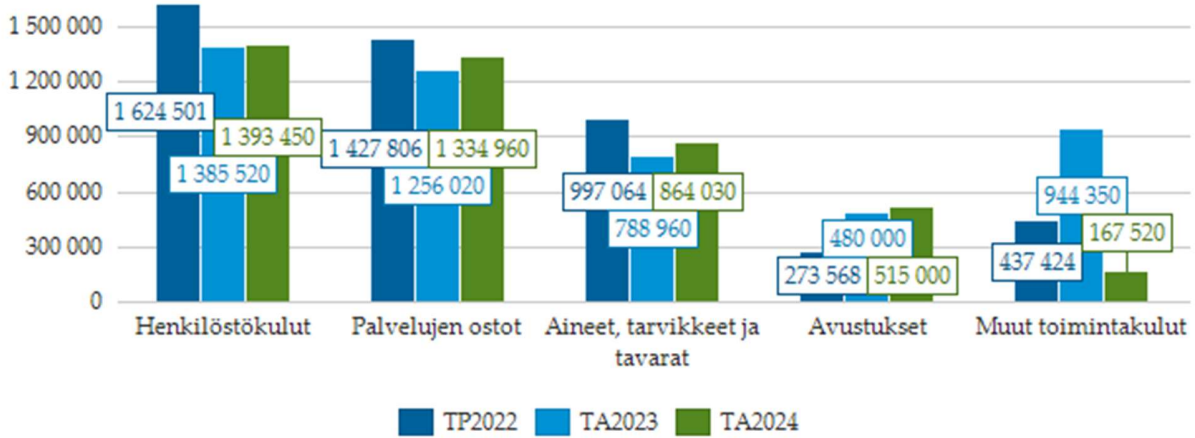
TOIMENPIDE 2024: VAALALAISTEN VAPAA-AJAN AKTIVITEETTIEN MONIPUOLINEN MAHDOLLISTAMINEN.

Valtuustokauden kärkihanke: Panostamme vahvasti asukkaidemme ja vierailijoidemme liikunta- ja kulttuuriharrastusten ja -elämysten edistämiseen sekä omaleimaisiin tapahtumiin.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Katetun jääkaukalon valmistuminen Uuden kunnanviraston monikäyttöinen suunnittelu	Matti Kaikkonen (Tekninen johtaja)
Ei arviota	

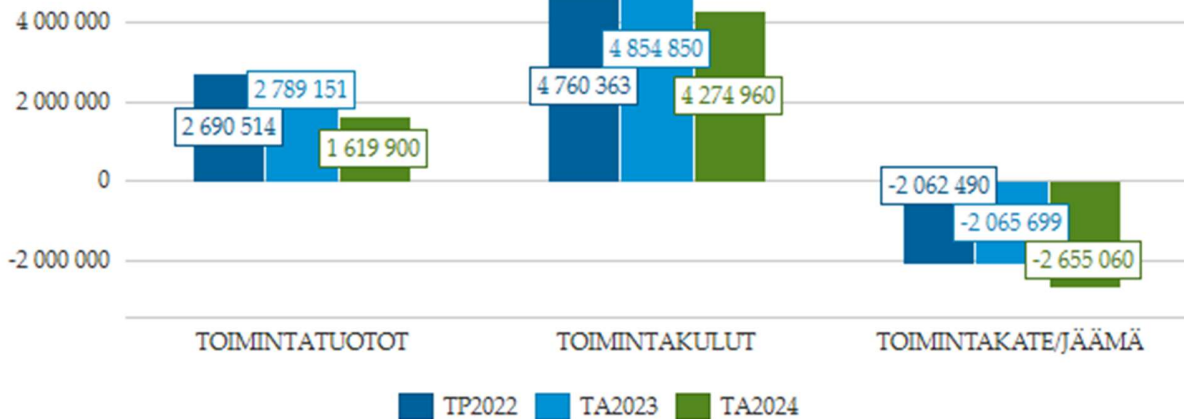
TOIMENPIDE 2024: ETÄTYÖKYLÄN SUUNNITTELU. VAALAN VUOKRA-ASUNTOKANNAN KOHENTUMINEN. MAHDOLLISUUDET MODERNIIN ASUMISEEN KASVAA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Vaala on tunnettu elämyksellisen vapaa-ajan, mökkeilyn ja etätöiden mahdollistava kunta, jossa on monia houkuttelevia mahdollisuuksia myös vakitukselle asumiselle.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Valmis suunnitelma etätyökylästä KOY Vaalan Niskan vuokra-asuntojen valmistuminen Valmiita, uuden asuntotuotannon mahdollistavia kaavoja.	Matti Kaikkonen (Tekninen johtaja)
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2024: KUNTA AKTIIVISESTI AUTTAA, OPASTAA JA KULKEE VIERESSÄ YRITYSKONTAKTEISSA. SELVITÄMME YRITYSTEN RINNALLA ENNAKKOLUULOTTOMASTI MYÖS UUDENLAISIA JA HAASTAVIAKIN MAHDOLLISUUKSIA ELINKEINOJEN KEHITTÄMISEKSI. TYÖVOIMAN SAATAVUUDEN PARANTAMISEKSI SELVITETÄÄN KUNNAN KAIKILLA VASTUUALUEILLA MM. OPPILAITOSYHTEISTYÖN MAHDOLLISUUKSIA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Virkeä, ennakoluuloton ja uudenlainen yrittäjäyys tuottaa innovatiivisia palveluita ja tuotteita paitsi paikallisyhteisöllemme, myös muualle maailmaan. Kunta mahdollistaa, auttaa, opastaa ja kulkee vierellä.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Sijainousu yritysbarometrissä.	Matti Kaikkonen (Tekninen johtaja)
Ei arviota	

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2022	TA2023	TA2024
TOIMINTATUOTOT	2 690 515	2 789 151	1 619 900
TOIMINTAKULUT	-4 777 602	-4 854 850	-4 274 960
Henkilöstökulut	-1 624 501	-1 385 520	-1 393 450
Palvelujen ostot	-1 445 044	-1 256 020	-1 334 960
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-997 064	-788 960	-864 030
Avustukset	-273 568	-480 000	-515 000
Muut toimintakulut	-437 424	-944 350	-167 520
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 079 728	-2 065 699	-2 655 060
VUOSIKATE	-2 076 570	-2 065 699	-2 655 060
TILIKAUDEN TULOS	-2 929 372	-2 584 599	-3 154 420
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 929 372	-2 584 599	-3 154 420

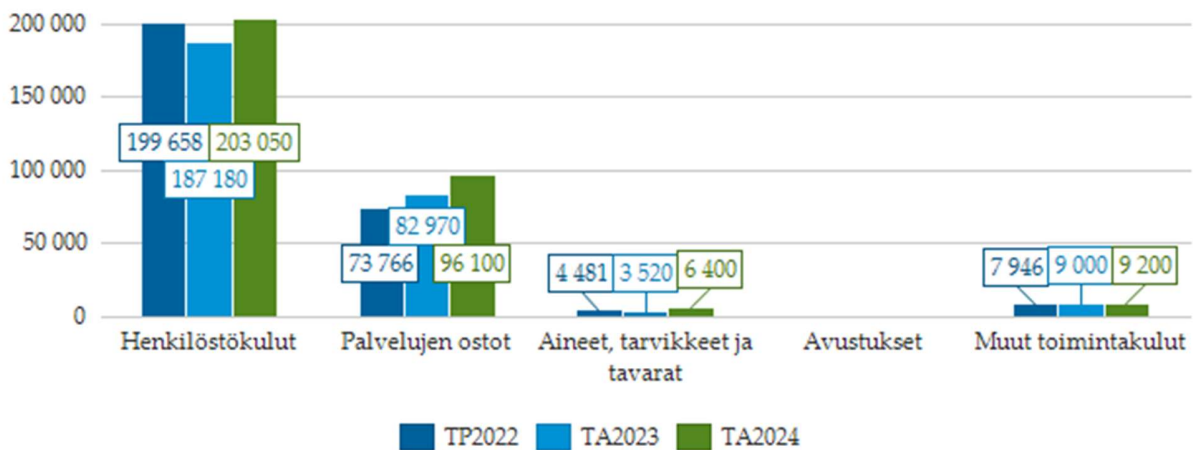
5.1 Tekninen toimisto

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

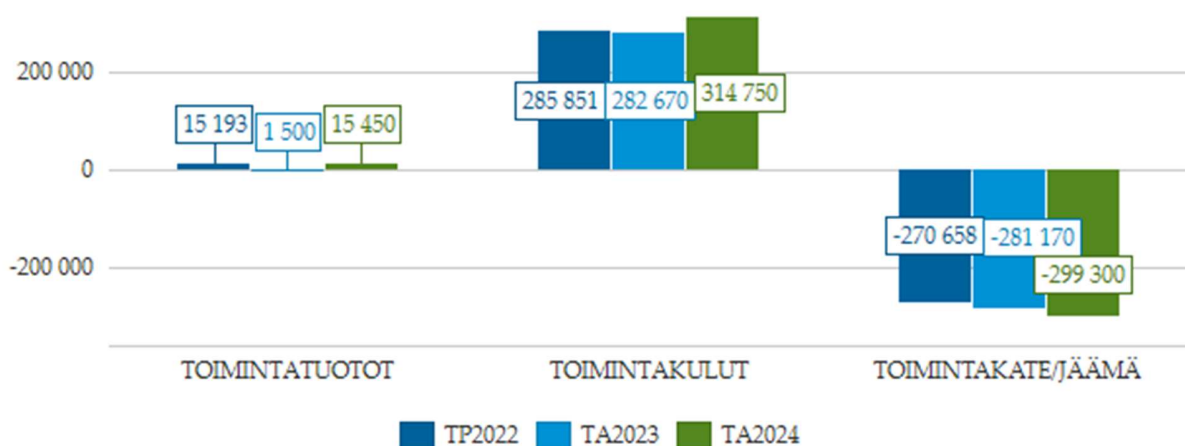
Teknisen toimisto tuottaa keskitetyt hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti ja laadukkaasti. Hallinnon tehtäväalue käsittää teknisen toimiston hallinnolliset ja toimistotyöt sekä elinvoimalautakunnan toiminnan. Hallinnon alle on keskitetty kaikki toiminnat, jotka eivät suoraan liity vastuualueiden käytännön työhön. Myös kaikki toimistotyöhön kuuluvat hankinnat on keskitetty hallintoon. Palkkakustannukset sisältävät teknisen johtajan palkan ja 1,5 palvelusihteerin palkan.

Asiantuntijapalveluihin on lisätty lainopillisia ostopalveluita toimintakuluihin.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	15 193	1 500	15 450	-90,13 %	930,00 %
TOIMINTAKULUT	-285 851	-282 670	-314 750	-1,11 %	11,35 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-270 658	-281 170	-299 300	3,88 %	6,45 %

5.2 Ravitsemuspalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

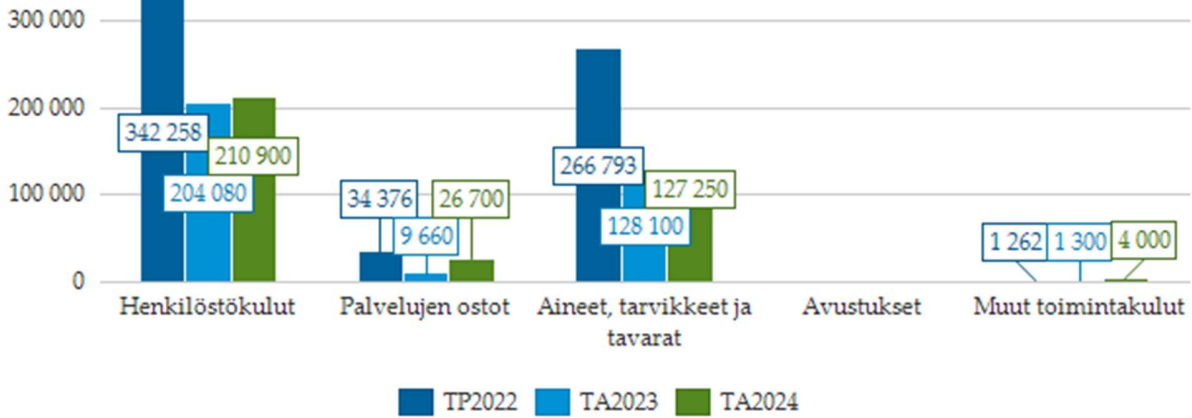
Perustehtävänä on tuottaa tarvittavat ravitsemuspalvelut taloudellisesti, turvallisesti ja ravitsemussuosituksien huomioiden varhaiskasvatukseen, oppilaille ja työpaikkaruokailijoille. Kunnan ravitsemuspalveluiden yksi tärkeä tehtävä on olla osaltaan mukana kuntalaisten hyvinvoinnissa ja terveyden edistämistyössä. Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat kehittävät ateriapalveluitaan kuntien yhteisen ateriapalvelupäällikön viran ohjauksessa.

Ravitsemuspalveluita tuottaa oppilasravintola Sapuska. Keittiöillä on käytössään Jamix – ruokatuotannon ohjausjärjestelmä ja Fredmanin Chefstein- ohjelma keittiöiden omavalvontaan.

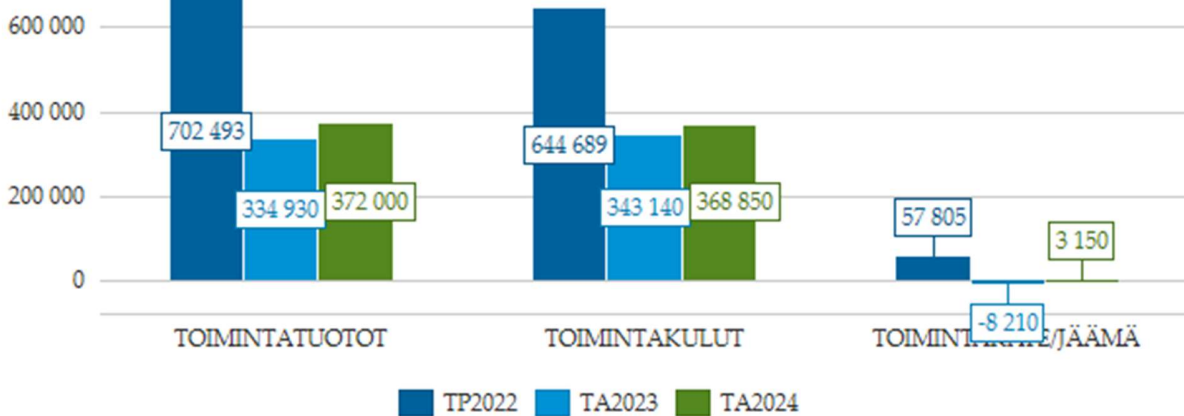
Hankintojen lähtökohtana on kotimaiset, tuoreet ja laadukkaat raaka-aineet. Lähi- ja luomuruoan käyttöä lisätään mahdollisuuksien mukaan. Monetran hankintapalvelut kilpailuttavat elintarvikehankintamme ja olemme mukana seudullisessa yhteistyöryhmässä ja käytössä on seudullinen ruokalista.

Ruokahuolto keskittyy kouluruokailun järjestämiseen arkipäivisin. Aamupalakokeilu jatkuu laajemmassa muodossaan toimintavuonna. Toiminnassa ei isoja muutoksia.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

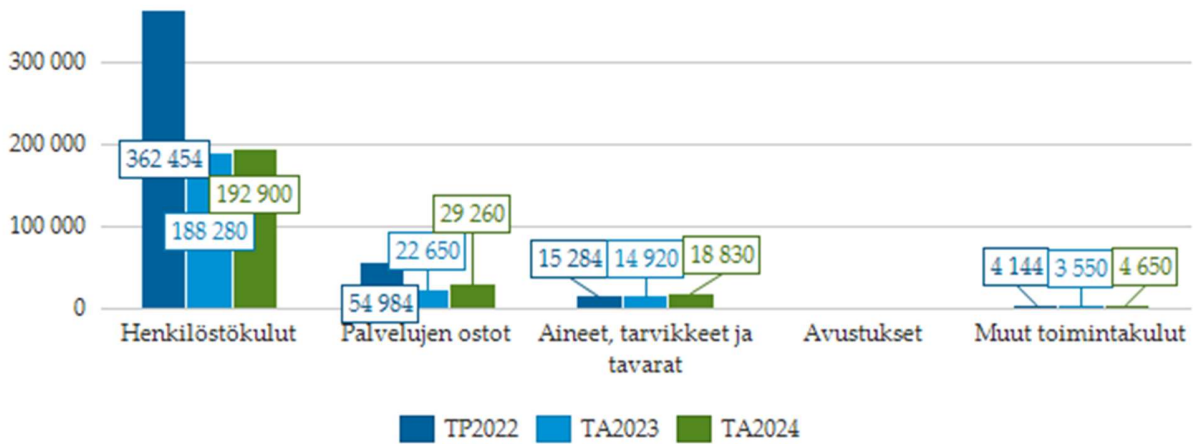
	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	702 493	334 930	372 000	-52,32 %	11,07 %
TOIMINTAKULUT	-644 689	-343 140	-368 850	-46,77 %	7,49 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	57 805	-8 210	3 150	-114,20 %	-138,37 %

5.3 Siivouspalvelut

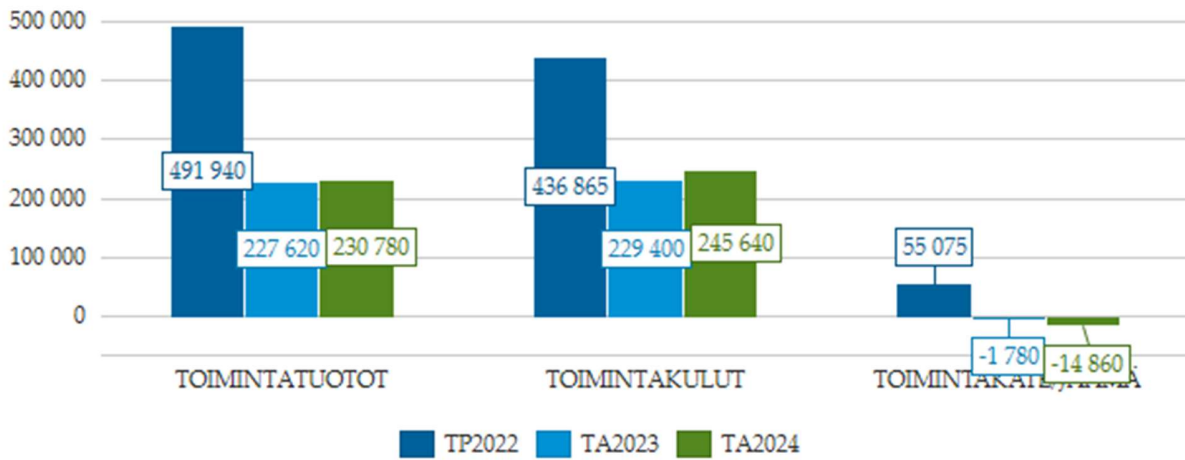
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Siivouspalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden toimintaympäristö hygieenisenä ja viihtyisänä sekä osaltaan ylläpitää tilojen turvallisuutta ja toimivuutta. Siivouspalvelut tuottaa ylläpito- ja perussiivousta koulukeskukselle, varhaiskasvatukselle ja muille kunnan kohteille sekä. Käytössä on CleanNet siivouksen mitoitusohjelma. Käytössä on ympäristöystävälliset puhdistusaineet, ajanmukaiset välineet, koneet sekä menetelmät. Väistötiloihin siirtyneet toiminnot on huomioitu siivouspalveluissa. Kustannukset budjetoidaan toimipaikkakohtaisesti. Kiinteistöstrategian muutokset kiinteistöissä voivat muuttaa siivouspalveluiden mitoituksia. Henkilömäärä on mitoitettu tämän hetkisen toimintojen tarpeisiin.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	491 940	227 620	230 780	-53,73 %	1,39 %
TOIMINTAKULUT	-436 865	-229 400	-245 640	-47,49 %	7,08 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	55 075	-1 780	-14 860	-103,23 %	734,83 %

5.4 Talonrakennus

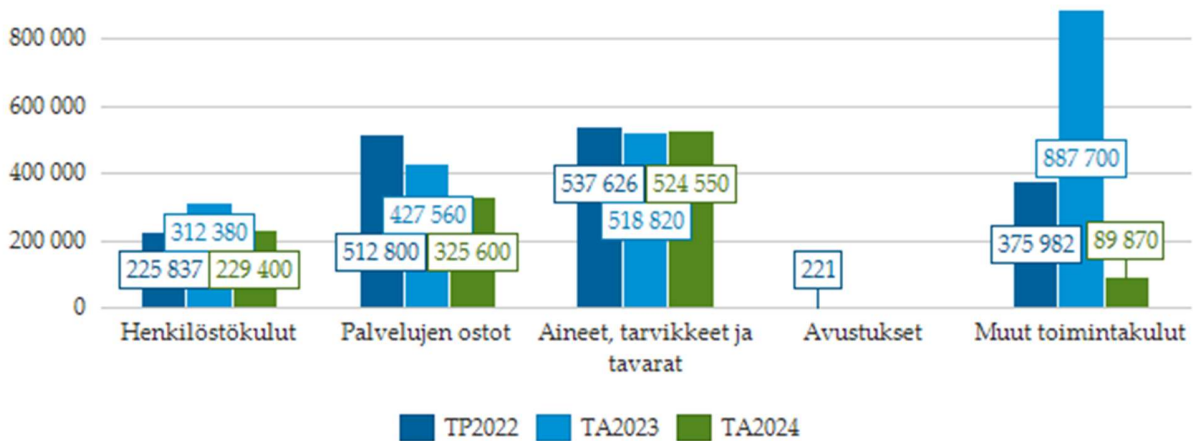
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Talonrakentamisen ja kunnossapidon vastuualue käsittää rakentamisen ja kunnossapidon sekä varastot. Kunnan omistamien rakennusten pitäminen käyttökunnossa ja kunnan rakennuttajatehtävien hoitaminen kuuluu vastuualueeseen. Talonrakennuksen hallinnosta maksetaan talonrakennusmestarin palkka. Työntekijöiden palkat kirjataan talonrakennuksen eri kustannuspaikoille.

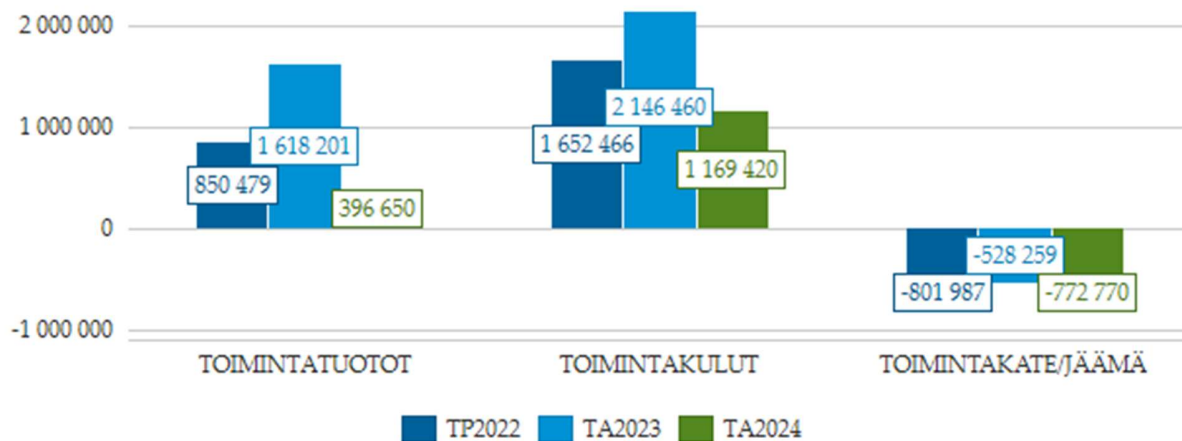
Kunnan kiinteistöjen rakennuskanta sisältää yli 100 rakennusta, joihin kiinteistöstrategian mukaisesti suoritetaan toimenpiteitä. Kiinteistöstrategia sisältää pitkän tähtäimen suunnitelmat, joilla ohjataan taloudellista ja käytännön toimintaa talonrakennuksessa. Rakennusprojekteja ovat mm. katetun jääkaukalon viimeistelytyöt keväällä, eläinlääkintätilan pihan rakennustyöt ja käyttöönoton valmistelu, kunnanviraston suunnittelu ja kilpailutus rakentamista varten, Lokkipajan viimeistely remontin osalta, mahdollinen soteaseman uudisrakennuksen suunnittelu Pohteen kanssa.

Rakennuspuolella ja kiinteistöhoidon puolella jatketaan olemassa olevilla resursseilla 3 vakituista rakennuspuolella ja 2 vakituista kiinteistöhoidon puolella. Eläköitymisiä tulee lähivuosina, joihin valmistautuminen on myös suunnittelussa. Vuoden 2024 sähkötyöt tuotetaan kunnan kiinteistöihin ostopalveluna.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	850 479	1 618 201	396 650	90,27 %	-75,49 %
TOIMINTAKULUT	-1 652 466	-2 146 460	-1 169 420	29,89 %	-45,52 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-801 987	-528 259	-772 770	-34,13 %	46,29 %

5.5 Maanrakennus

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Kaavateiden, kevyenliikenteenväylien ja muiden kunnan alueiden kunnossapidosta huolehtiminen siten, että kuntalaisten liikkuminen eri liikennevälineillä ja jalkaisin on turvallista kaikissa olosuhteissa. Taajaman ulkopuolella haja-asutusalueiden asukkaiden liikkumisen mahdollistaminen avustamalla järjestäytyneiden yksityisteiden ja omien teiden kunnossapitoa. Kuntalaisten viihtyvyyden lisääminen sekä urheilu- ja liikuntaharrastuksen tukeminen ja lisääminen huolehtimalla liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden sekä ympäristön kunnossapidosta sekä kehittämisestä. Perustehtäviin kuuluu myös alueiden kunnossapitopalveluiden tuottamien muille hallintokunnille.

Maanrakennuksen hallintoon kirjautuu maanrakennusmestarin ja ympäristötyönjohtajan palkka. Maanrakennuksen henkilöstö koostuu kahdesta vakinaisesta työntekijästä koneenkuljettajasta ja työnohjaajasta, oppisopimuskoulutettava sekä kolmesta määräaikaisesta työntekijästä. Maanrakennuksessa työskentelee lisäksi työllistämistuella palkattua henkilöstöä alueiden hoidon tehtävissä. Yleisten alueiden tuloja kertyy mm. venepaikka- ja torimaksuista.

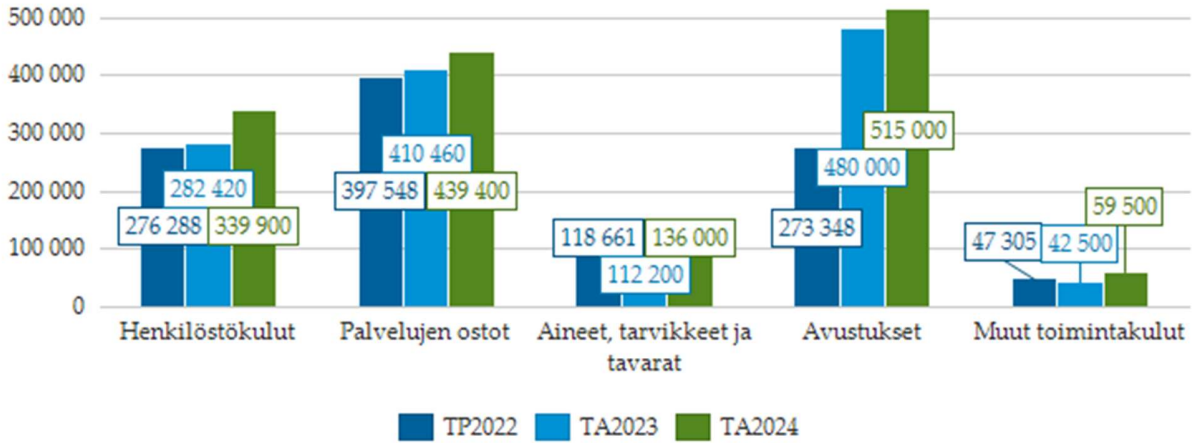
Maa- ja metsätilat sisältävät kunnan omistamat maa- ja metsätilat sekä kunnan omistamat tontit ja niihin liittyvät yksityisteiden kustannukset ja mahdolliset omaisuuden myyntituotot. Metsän käsittelyt kohdistuvat hoitotoimenpiteisiin taimikoissa ja mahdollisiin harvennushakkuisiin. Energiapuukertymät haketetaan lämpölaitoksille myytäväksi tuotteeksi ja tulot käytetään pääsääntöisesti metsien ja viihtyisyyden parantamisena ympäristön hoitoon. Satamien osalta tehdään pienimuotoista laiturien kunnostusta ja yhden veneluiskan rakentaminen Säräisniemelle.

Konekeskuksen kustannukset laskutetaan käyttäjiltä kilometrikorvauksena tai käyttötunteina ja ne kertyvät konekeskukselle tulona. Tavoitteena on, että konekeskus toimii omakustannuseriaaalla.

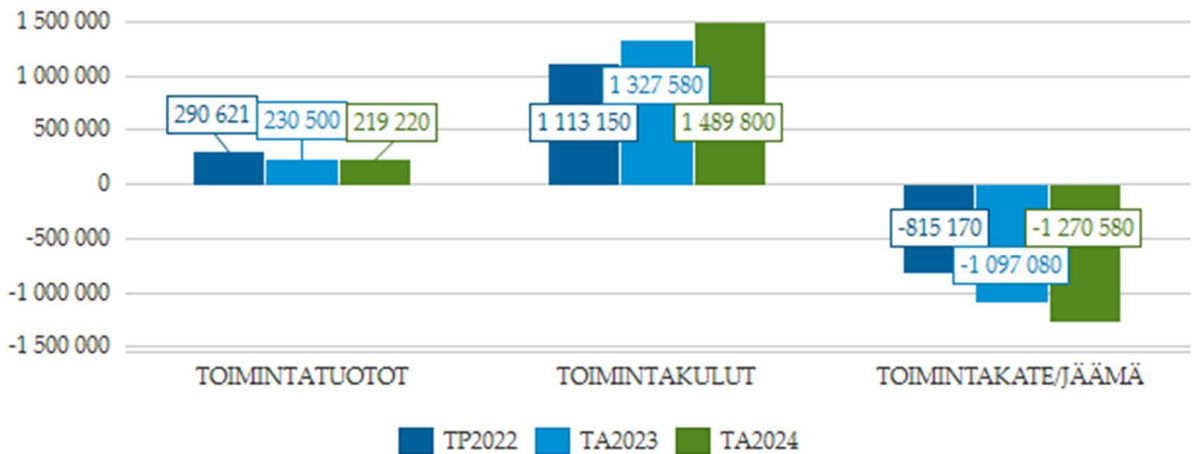
Maanrakennuksen osa-alueella on varauduttu toimintakulujen nostona kustannusten nousuun polttoaineiden, teiden kunnossapidon ja sähkönhankinnan osalta. Kunnan kaavateillä on korjausvelkaa, tiealueiden korjaamiseen ja kunnossapitoon on varauduttu 434 000 euron investointimäärärahalla mm. yhteinen ELY:n kävelyn ja pyöräilyn hanke Mt 8792, Vaalan kolmion liittymä, Sahanrannan kevyenliikenteen väylät, Niskan- ja Kolehmaisentien leventäminen.

Toimintavuonna ohjelmassa on lisäksi uusien opasteiden asennusta Vaalan ympäristöön yritystonteille, uimaranta, kiinteistöt, kadut, tontit, satamat, uimarannat, retkeilyreitit. Toimintakuluja nostaa oppisopimuskoulutettava ja määräaikaisten työntekijöiden palkkaamiset.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	290 621	230 500	219 220	-20,69 %	-4,89 %
TOIMINTAKULUT	-1 113 150	-1 327 580	-1 489 800	19,26 %	12,22 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-815 170	-1 097 080	-1 270 580	34,58 %	15,81 %

5.6 Viranomaispalvelut

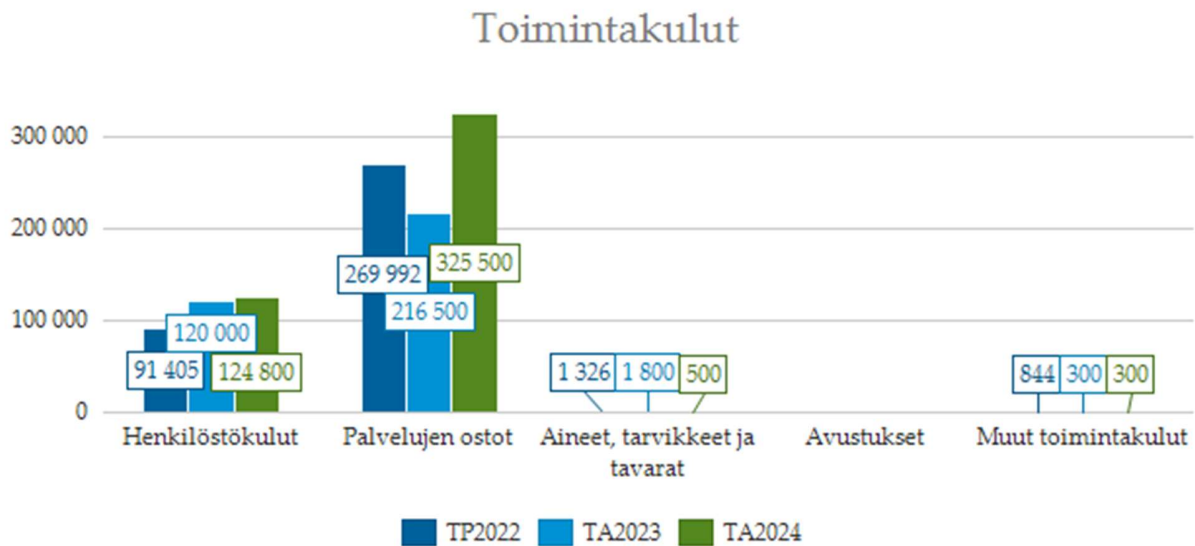
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Viranomaispalvelut sisältävät teknisen toimiston kaavoitukseen, yritystiloihin, kuntasuunnitteluun, rakennusvalvontaan, ympäristönsuojeluun ja pelastustoimeen liittyvät tehtävät. Vastuualueen päällikkö on tekninen johtaja.

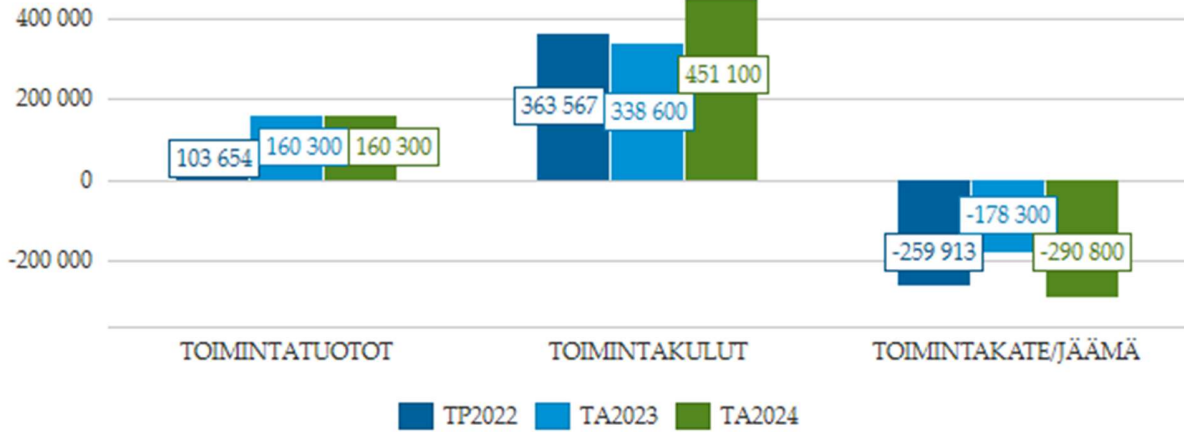
Kaavoituspalveluissa voimassa oleva kuntayhteistyösopimusta tarkastellaan muutostarpeena Muhoksen ja Utajärven kuntien kesken. Kunnan oma kaavoittaja aloitti elokuussa 2022.

Rakennustarkastus hoidetaan viransijaisuutena edellisvuoden tapaan.

Ympäristönsuojelu hoidetaan ostopalveluna Oulunkaaren ympäristöpalvelut-organisaatiolta. Vaalan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on Oulunkaaren ympäristölautakunta. Tehtäviä hoitaa Oulunkaaren ympäristöpalveluiden ympäristötarkastaja.

Kulut ja tuotot

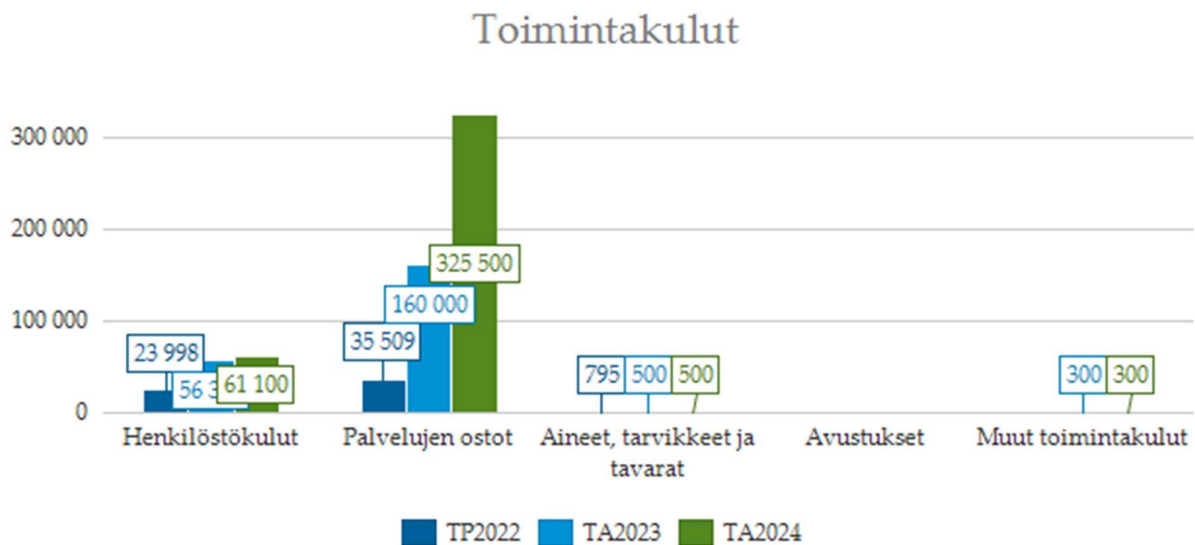
	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	103 654	160 300	160 300	54,65 %	
TOIMINTAKULUT	-363 567	-338 600	-451 100	-6,87 %	33,23 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-259 913	-178 300	-290 800	-31,40 %	63,10 %

5.6.1. Kaavoitus ja suunnittelu

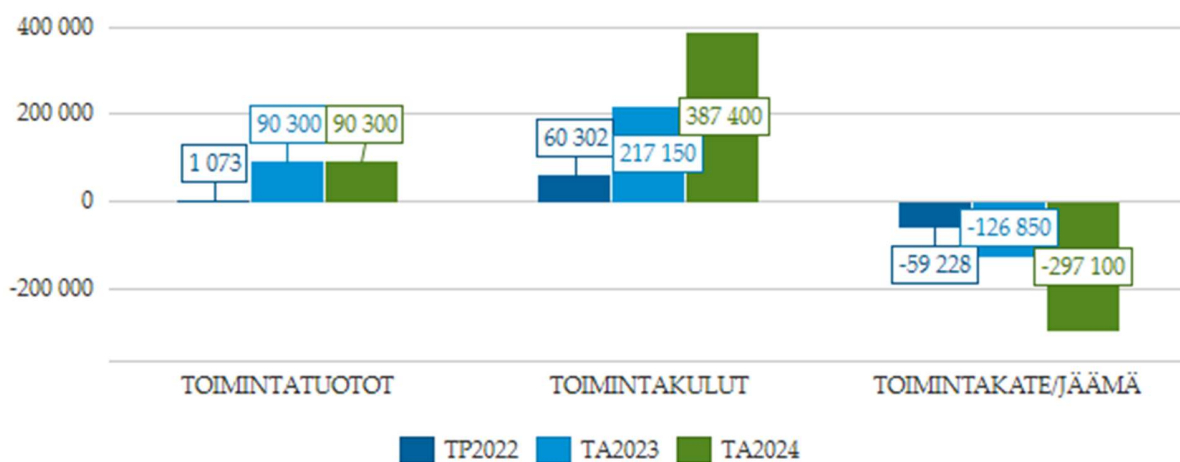
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Tuottaa kunnalle kaavoituspalvelut osin kunnan omana työnä ja ostopalveluina sekä mittaustoimen palvelut pääosin ostopalveluiden avulla. Vastata kaavaprojektien käytännön etenemisestä. Edistää maankäytönsuunnittelua ja kuntasuunnittelua osana kunnan kokonaisvaltaista kehittämistä

Palveluyksikkö sisältää teknisen toimen osuuden maankäytönsuunnittelusta, kuntasuunnittelusta, yritysasioista ja mm. osallistumisen ylikunnalliseen yhteistyöhön. Kaavoituksen ja suunnittelun palveluyksikkö sisältää ulkopuolisen asiantuntijatyön kustannukset ja kaavoitukseen kohdistuvan oman työn osuuden. Mittaustyöt hankitaan ostopalveluna. Kaavoituksesta tarkemmin kuvaa kunnan keväällä julkaistava kaavoituskatsaus. Muutoin keskustan maankäytön kehittämisen osalta keskitytään Vaalan keskustan asema- ja osayleiskaavassa esitettyihin painopistealueisiin: Vaalanlammen ympäristö, Vaalan kolmio niminen yritystonttialue Valtatie 22:n varteen sekä Oulujärven ja Oulujoen ranta-alueisiin. Maapoliittinen ohjelma valmistuu toimintavuoden aikana, rakennusjärjestys käydään läpi valmisteluna vuoden 2025 maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulon rinnalla. Hulevesitarkastelu on työn alla Vaalan taajamassa. Asiantuntijapalveluiden toimintakuluihin on kirjattu kiinteistöjen rajankäyntiä, kiinteistörekisterin ajantasaistamista, Vihreää virtaa Vaalasta hanke.

Kulut ja tuotot

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	1 073	90 300	90 300	8 312,76 %	
TOIMINTAKULUT	-60 302	-217 150	-387 400	260,11 %	78,40 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-59 228	-126 850	-297 100	114,17 %	134,21 %

5.6.2 Rakennusvalvonta

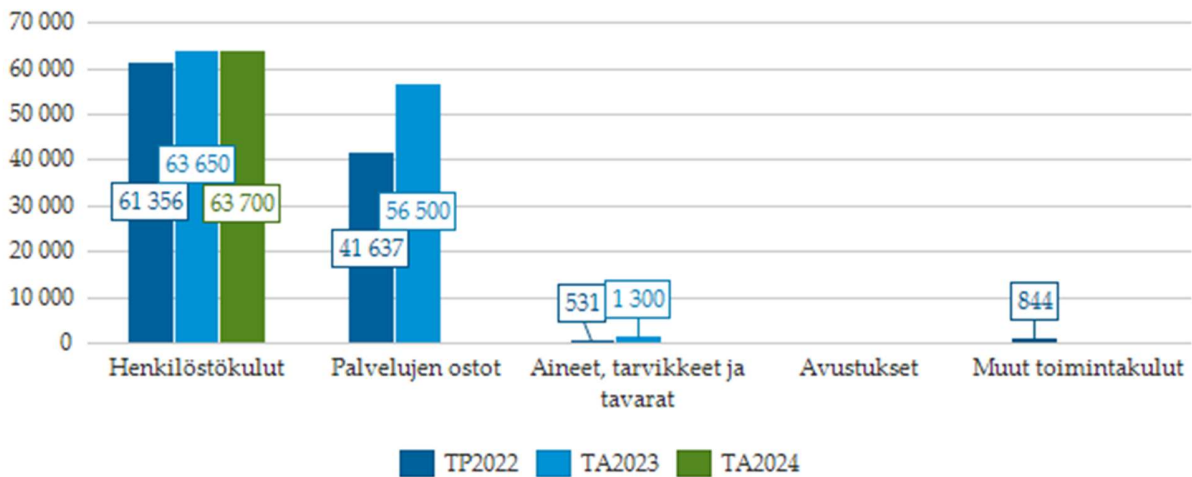
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista ja rakentamista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden sekä teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi, virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.

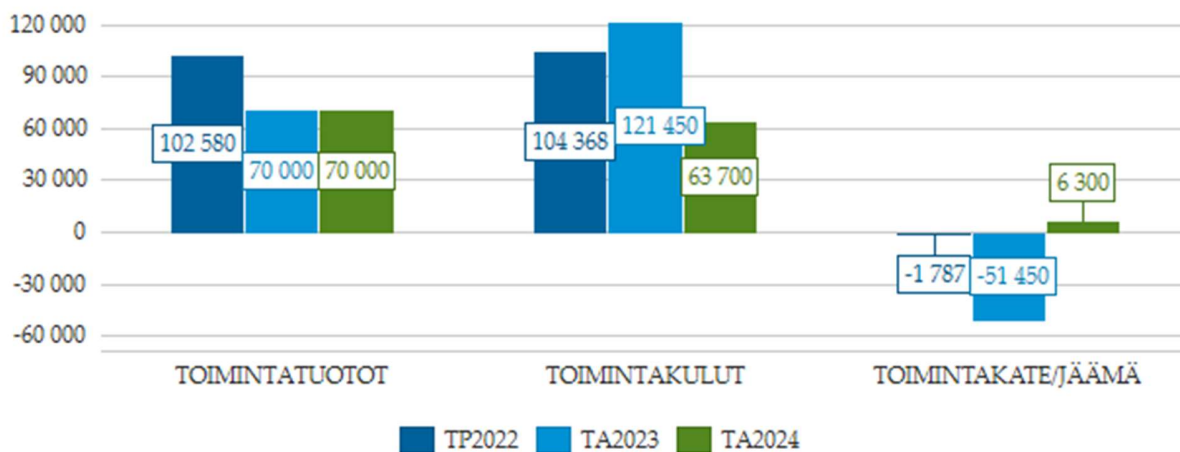
Tuloarvio sisältää rakennuslupakäytännön maksut ja kiinteistöarvioiden tekemisen. Sähköinen lupakäsittely Lupapiste.fi on käytössä. Määräaikainen rakennustarkastaja on toimintavuonna. MRL uusi laki astuu voimaan 2025 vuoden alusta, johon kunta valmistautuu kouluttautumalla ja ohjeita sekä määräyksiä päivittämällä toimintavuoden aikana. Toimintakuluissa palveluiden ostot on siirretty maankäytön ja kaavoituksen puolelle kulurakenteena.

Ympäristövalvonnan tehtävänä on toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi mm. vesiensuojelun, ilmansuojelun, jätehuollon, rakentamisen ja maisemanhoidon alueella. Ympäristötarkastus on ostopalveluna ja hoidetaan Oulunkaaren ympäristöpalveluiden toimesta. Toimintaan kuuluu lupakäsittelyä, neuvontaa, ohjausta, valvontaa, tarkastuksia, näytteenottoa ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Toimintavuonna on käsittelyssä mm. kunnan maanlajityksessä maisemoinnit ja uuden alueen perustamista.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

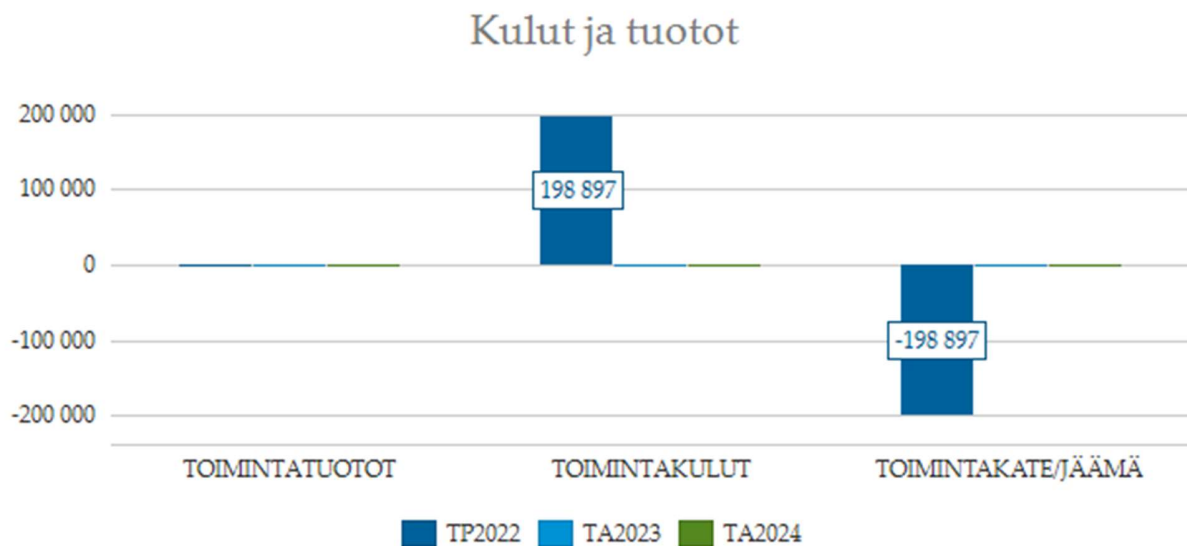
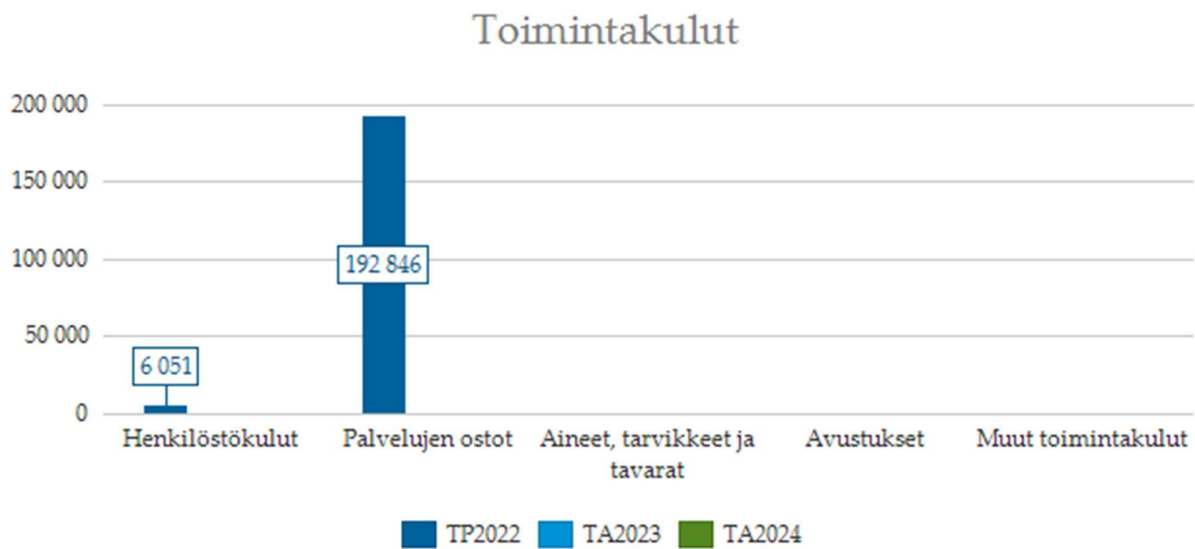

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	102 580	70 000	70 000	-31,76 %	
TOIMINTAKULUT	-104 368	-121 450	-63 700	16,37 %	-47,55 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 787	-51 450	6 300	2 778,80 %	-112,24 %

5.6.3 Pelastustoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Pelastustoimi on siirtynyt vuoden 2023 alusta hyvinvointialue Pohde toiminnaksi. Kustannuksista vastaa Pohde. Paloaseman kiinteistö on vuokrattu pelastuslaitokselle. Vuokratuotot noin 80 000e toimintavuonna. Viime vuosina esillä ollut rakennuksen remontti tai uudisrakentamisen tarve mahdollisesti Pohteen kanssa neuvottelussa.

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTAKULUT	-198 897			-100,00 %	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-198 897			-100,00 %	

5.7 Asuntopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2024

Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoitaa kunnan omistamien asuntojen ja yhtiöiden sekä eräiden yhteisöjen asuntoja ja vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että kuntalaisten ja kuntaan muuttavien asumispalvelut ovat määrältään riittävät ja laadultaan hyvät. Kiinteistö Oy Vaalan Niskan hallinto sisältää isännöitsijän palkan, talonmiehen ja palvelusihteerin palkan. Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoitaa myös Vaalan Palvelutalosaatiön kiinteistöjen isännöinnin ja taloushallinnon. Kunnan suorassa omistuksessa on noin 40 asuntoa.

Kiinteistö Oy Vaalan Niska on laatinut asuntopoliittisen kiinteistöstrategian, jonka perusteella rakenteellisia muutoksia asuntojen korjausvelkaan ja määrään suunnitellusti vastataan. Kiinteistöstrategia sisältää myös pitkän tähtäimen suunnitelmat. Kunnan keskitettyihin talonmiespalveluihin on varattu kahden talonmiehen palkka. Kiinteistönhoidossa tarkastellaan yhteisten toimintojen tarpeellisuutta. Uusia asuntoja valmistuu keväällä 2024 kahden rivitalon verran Sahanrannan asuntoalueelle.

	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos% TP2022-TA2023	Muutos% TA2023-TA2024
TOIMINTATUOTOT	236 135	216 100	225 500	-8,48 %	4,35 %
TOIMINTAKULUT	-263 776	-187 000	-235 400	-29,11 %	25,88 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 641	29 100	-9 900	-205,28 %	-134,02 %

6 INVESTOINTIOSA

6.1 INVESTOINNIT 2024 JA RAKENTAMISSUUNNITELMA 2025-2026

	TA2024
SIVISTYSPALVELUT	
Sivistystoimen hallinto	
Sivistyksen kalusto	
Menot	-20 000 €
Netto	-20 000 €
Kuvaus	Windows-läppärit

Taulukko: Sivistyspalvelut investoinneittain

	TA2024
SIVISTYSPALVELUT	
Menot	-20 000 €
Tulot	0 €
Netto	-20 000 €

Taulukko: Sivistyspalvelut investoinnit yhteenveto

	TA2024
TEKNISET PALVELUT	
Rakentaminen ja kunnossapito	
Tekniikan kalusto ent. konekesk.kalusto	
Menot	-85 000 €
Netto	-85 000 €
Kuvaus	Leikkurit 2 kpl, pienkuorma-auto nosturilla (käytetty), 50 000 € alatalon kaidehissiin ja pientraktoriin.
Eläinkäärin tilat	
Menot	-250 000 €
Netto	-250 000 €
Lokkipaja	
Menot	-20 000 €
Netto	-20 000 €
Kuvaus	Henkilökunnan tiloja: timpurit yms.
Kaava-alueen vesi ja viemäri	
Menot	-20 000 €
Netto	-20 000 €
Kuvaus	Hulevesi-asiat
SOTE-asema	
Menot	-2 500 000 €
Netto	-2 500 000 €
Uusi kunnanvirasto	
Menot	-2 000 000 €
Netto	-2 000 000 €
Kuvaus	Rakennuttaminen
Maa- ja vesialueet	
Menot	-20 000 €
Netto	-20 000 €
Kuvaus	Maanlajitusalueen hankinta
Kaavateiden rakentaminen/Vaala	
Menot	-434 000 €
Netto	-434 000 €

Kuvaus	Sahanrannan kevyenliikenteen väylä, Klv Pintatie-Sahanranta, Kivitie, Teollisuustien pyörätien linjaus, Niskantien ja Kolehmaisentien leventäminen /kävelyn ja pyöräilyn väylän suunnittelu ja avustusten hakeminen. Harritie-Koskentie kevyenliikenteenväylän rakentaminen, kunnan omistaman osuus ELY:n urakassa. Vaalan Kolmio uusi liittymä, teollisuusalueen liittymät ja kadut? Tontit ja infra kuntoon alueelle.
Urheilualueiden rakentaminen	
Menot	-30 000 €
Netto	-30 000 €
Kuvaus	Katettu luistelukaukalo
Retkeilyreitit	
Menot	-10 000 €
Netto	-10 000 €
Kuvaus	Moottorikelkkaurat ja taukopaikat, kunnostustyö tilanteen mukaan
Esteetön Sahanranta hanke	
Menot	-80 000 €
Netto	-80 000 €
Satamat	
Menot	-10 000 €
Netto	-10 000 €
Kuvaus	Ruununtörmän satama KYLKIlaituri ja Vaalanlammen satamalaiturin uusiminen (vanhojen poisto ongelmajäte) 120 000
Netto	-5 539 000 €

Taulukko: Tekniset palvelut investoinneittain

	TA2024
TEKNISET PALVELUT	
Menot	-5 469 000 €
Tulot	
Netto	-5 469 000 €

Taulukko: Tekniset palvelut investoinnit yhteenveto

	TA2024
HYVINVOINTIPALVELUT	
Hyvinvointipalvelut	
Kirjaston kalusto	
Menot	-50 000 €
Netto	-50 000 €

Taulukko: Hyvinvointipalvelut investoinneittain

	TA2024
HYVINVOINTIPALVELUT	
Menot	-50 000 €
Tulot	0 €
Netto	-50 000 €

Taulukko: Hyvinvointipalvelut investoinnit yhteenveto

	TA2024
INVESTOINNIT VAALA 2024	
Menot	-5 539 000 €
Tulot	
Netto	-5 539 000 €

Taulukko: Vaalan kunta investoinnit yhteenveto

6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA											Huom.
Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2021	2022	2023		2024	2025	2026		
HALLINTO-PALVELUT						Muutos 2023*2024	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma		
Kunnanhallitus	1302	Kunnanjohtaja	1	1	1	0	1	1	1		
Keskustointi ja taloushallinto	1303	Hallintojohtaja	1	1	1	0	1	1	1		
	1303	Palvelusihteri ja tiedonhallintasihteri	2	1,5	1,5	0	1,5	1,5	1,5		
	1304	Hallinnon suunnittelija	1	1	1	0	1	1	1		
Vetoa ja pitoa kuntatyöhön-hanke	1308	Työhyvinvointikordinatööri	1	0,92	0	-0,92	0	0	0		Määräaikainen tehtävä 11/2022
Viestintä ja markkinointi	1330	Viestinnän asiantuntija	1	1	1	0	1	1	1		
Työllistämisen	1601	1 Työllisyyskoord. 1 Omavalmentaja	1	1	1	0	1	2	2		Omavalmentaja 01/2025 alkaen
Valmennuspajan muu toiminta	1606	Työvalmentaja	0,5	0,5	0	-0,5	0	0	0		Työntekijä siirtyi hv:lle 1.1.2023
Työpaikkoja yhdessä Vaalassa		1 koordinaattori 1 hanketyöntekijä 0,2					2,2	1,5	0		Hanke loppuu 31.8.2025

	hankevastaava								
VERTY- hanke	Hankekoordinaattori ja työhön valmentaja	2	2	0,7 5	-1,25	0	0	0	Verty loppui 06/2023
	Hallintopalvelut yhteensä	10,5	9,9 2	7,2 5		8,7	9	<u>7,5</u>	

Tehtäväalue / yksikkö	KP		2021	2022	2023		2024	2025	2026	Huom.
HYVINVOINTI-PALVELUT						Muutos 2023*2024	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
	1902	hyvinvointijohtaja	1	1	1		1	1	1	
	1902	hyvinvointikoordinaattori	1	1	1		1	1	1	
	1932	Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1		1	1	1	
	1931	Nuoriso-ohjaaja		0,35	1		1	1	1	
	1902	hyvinvointisuunnittelija	1	1	1		1	1	1	
	1911	vapaa-ajan ohjaaja		0,5	0,1	0,9	1	1	1	Aik.liikunnanohjaaja, yht. 1kk3 vk
	1934	Yksilövalmentaja	1	1	0,5	-0,5	0	0	0	AVI:n rahoitus loppui (työntekijä irtisanoutui 180623), muutettu yt-neuvotteluissa ostopalveluiksi n. 10 % aik. työajasta
	1934	työvalmentaja	0,5	0,5	0,35	-0,35	0	0	0	ks. edellinen vastaus. Työvalmentajan ts päättyi 31.8.2023.
	1902	hankekehittäjä	0	0,65	1		1	1	1	vakinaistettu 1.1.2024 alkaen
	1902	palvelusihteeri	1	1	1		1	1	1	nyk. osatyökyvyttömyyseläkkeelle 1.12.2023 alkaen, tarvitaan 50 % toinen
	1941	Kirjastonhoitaja	1	1	1		1	1	1	
	1941	Kirjastovirkailija	1	1	1		1	1	1	
	1941	hanketyöntekijä		0,35	1	-0,5	0,50	0,75	0	haetaan uutta hanketta, päätös toukokuussa 2024 Esitetty 70 % palkkatuki, työntek. hlökohtaiset syyt, 1 lisävuosi
		palkkatukityöntekijä		1,3	1	-1	0	0		

	Hyvinvointi- palvelut yhteensä	8.5	10. 25	12, 5		10.5	9,75	10	
--	--------------------------------------	-----	-----------	----------	--	------	------	----	--

Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2021	2022	2023		2024	2025	2026	Huom.
SIVISTYSTYSPAL-VELUT						Muutos	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
Hallinto	3101	Koulukeskuse n rehtori	1	1	1		1	1	1	
	3101	Palvelusihteeri	1	1	1		1	1	1	
Perusopetus	3200	Lehtori	12	11	10	-1	9	9	9	Muutos tuntiopettajaksi 2022 ja 2023. MA-KE lehtorin virka täyttämättä
	3200	Luokanopettaja	8	8	8	-1	7	7	7	Muutos tuntiopettajaksi tehty 2021
	3200	Erityisopettaja	2	2	3		3	3	3	Kolmas virka hoitaa myös varhaiskasvatu ksen erityisopettajan tehtävät
	3200	Jopo	0	0	0		0	0	0	Virka lakannut 1.8.2021
	3200	Erityisluokan- opettaja	3	3	3		3	3	3	Kolmas virka vakinaistettu 1.8.2021
	3200	Tuntiopettaja	1	2	3		3	3	3	Tuntiopettaja 2021 lähtien vakainainen (entinen LO virka). Lehtorin virkoja muutettu tuntiopettajaksi 2022 ja 2023 (TN ja KU)
	3200	Koulunkäyn- ninohjaaja	5	5	5		5	5	5	
	3200	Atk-tukihenkilö	1	1	1		1	1	1	
	3200	Opinto-ohjaaja	1	1	1		1	1	0	
Lukio	3310	Lehtori	4	4	4		4	3	3	
	3310	Palvelusihteeri	0	0	0		0	0	0	
Kansalaisopi- sto	3321	Palvelusihteeri	1	1	1		1	1	1	
Varhaiskasva- tus	3800	Varhaiskasvatu- ksen johtaja	1	1	1		1	0,5	0	Organisaatio- /nimikemuutos suunnitellaan

										2023
		Päiväkodin johtaja			0		0,3	1	1	
	381038 12	Varhaiskasvatuksen opettaja	6	6	5		5	4,5	4	Yksi paikka täyttämättä
		Lastenhoitaja	12	13	12,5 8	-0,22	12,8	12	11	Valtuuston myöntämä ylimääräinen toimi päättyi 31.7.2023
		Päiväkotiapulainen			0	+1	1	1	1	Uusi toimi 1.1.2024
	3810	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	0		0	0	0	Virka täyttämättä, hoidetaan koulun erityisopettajan työpanoksella
Perhepäivähoito	3821	Perhepäivähoitaja	2	2	1		1	1	1	
* (+ ent. Tuulentupa)		Sivistys yhteensä	62,0	63	60,5 8		60,1	58	56	

Tehtäväalue / yksikkö	KP		2021	2022	2023		2024	2025	2026	Huom.
TEKNISET PALVELUT						Muutos 2023ä2024	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
	410 1	Tekninen johtaja	1	1	1		1	1	1	
		Palvelusihteeri	0	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	2024 palvelusihteeri työpanos 0,5 tekninen osasto ja 0,5 hallinto osasto
		Palvelusihteeri	1	1	1		1	1	1	
Kaavoitus ja suunnittelu	421 1	Kaavoittaja	0	0	1		1	1	1	2024 vastaa Vaalan kaavoituksesta
Rakennustarkastus	422 1	Rakennustarkastaja	1	1	1		1	1	1	2024 määräaikainen
		Määräaikainen työntekijä	1	1	0,5	0,3	0,8	0	0	Kiinteistötietojen päivitys, rajankäyntiavustus, rekisterit
Rakentaminen ja kunnossapi										

to										
Talonrakennus	431 1	Rakennusmestari	1	1	1		1	1	1	
		Ammattimies / talonrakennus	3	3	3	-0,4	2,6	2,6	2,6	2024 yksi 60% osa-aikainen
Maanrakennus	435 1	Maanrakennusmestari	1	1	1		1	1	1	2024 nimikemuutos?
	435 4	Ympäristötyönjohtaja	1	1	1		1	1'	1	
	435 2	Ympäristötöiden ohjaaja	0	0	1		1	1	1	Metsä-/monitoimityön ohjaaja, työllistetyt
	435 4	Ympäristötyöntekijä	1	1	1		1	1	1	Ympäristö-/monitoimityöntekijä määräaikainen 2 hlö/6kk
Konekeskus	436 0	Koneenkuljettaja	1	1	1		1	1	1	
Ravitsemis- ja siivouspalvelut										
Ravitsemis- palvelut	441 0	Ruokapalvelupäällikkö	0,5	0,5	0		0	0	0	Toimi loppui ja siirtyi ateriapalvelupäälliköille
		Ateriapalvelupäällikkö	0,18	0,18	0,18		0,18	0,18	0,18	Yhteinen virka Muhos, Utajärvi, Vaala 18%
		Ravitsemistyönohjaaja	2	2	0,5		0,5	0,5	0,5	2023 HVA muutos
		Ravitsemistyöntekijä	7,5	7,5	4		4	4	4	2023 HVA muutos
Siivouspalvelut	442 0	Siivoustyönohjaaja	0,5	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5	2023 HVA muutos
		Laitosapulainen/tk	4,3	4,3	0		0	0	0	2023 HVA muutos terveyskeskus, eläköitymiset
		Siivooja	5,87	5,87	3,5		3,5	3,5	3,5	2023 HVA muutos, eläköitymiset
Talonmiehet	452 1	Talonmies	2	2	2		2	2	2	

		Tekniikka yhteensä	36,85	36,35	24,68		24,58	23,78	23,78	
--	--	---------------------------	-------	-------	-------	--	--------------	-------	-------	--

Tehtäväalue/ yksikkö		2021	2022	2023		2024	2025	2026
KOKO KUNTA					Muutos 2023*2024	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma
	Kaikki yhteensä	115,85	119,52	105,01		103,88	101,18	